

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัย

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ทม 2003/598-602

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

21 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เล่าโครงย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายบำรุง สุวรรณโชติ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา คู่มือนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในความควบคุมดูแลของ รศ.ชารี มณีศรี ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความ อนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ เพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

(สำเนา)

ที่ ทม 2003/646

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

24 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการสำนักศึกษาจังหวัดชลบุรี
 สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายบำรุง สุวรรณโชติ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา
 คู่มือนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในความควบคุมดูแลของ
 รศ.ชารี มณีศรี ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวม
 ข้อมูลจาก อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยจะขอ
 อนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 24 - 28 กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
 คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

(สำเนา)

ที่ ทม 2003/712-719

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

4 มีนาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักศึกษาจังหวัด.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายบำรุง สุวรรณโชติ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา คู่มือนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในความควบคุมดูแลของ รศ.ทรี มณีสรี ประธานกรรมการ มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในสังกัด โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 3 – 17 มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

การพัฒนาคู่มือเทคนิคการสอนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3

.....

คำชี้แจง. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปะศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปะศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3
-

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความ และโปรดเติมข้อความตามความจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ท่านสำเร็จการศึกษา () ด้านศิลปะ () สาขาอื่น (ระบุ).....
3. วุฒิสถิตทางการศึกษา
() ปริญญาตรี สาขาวิชา.....
() ปริญญาโท สาขาวิชา.....
4. ท่านมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอนศิลปะศึกษา มาแล้ว.....ปี

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน
ช่วงชั้นที่ 3

ระดับความคิดเห็น

- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ข้อ	ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอน วิชาศิลปะศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้						
1	มีการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษา					
2	มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทางและนำทาง					
3	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน					
4	การกำหนดสาระการเรียนรู้					
5	เนื้อหาสาระเหมาะกับระดับความสามารถของผู้เรียน					
6	จัดกระบวนการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตร					
7	เนื้อหาของวิชามีความทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน					
8	หลักสูตรศิลปะมีการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผสานสัมพันธ์กัน					
9	ในหลักสูตรมีการนำภูมิปัญญาไทย ทั้งภูมิปัญญาพื้นบ้านและภูมิปัญญาร่วมสมัยมาใช้					

ข้อ	ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอน วิชาศิลปศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
2. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้						
1	การจัดทำแผนการสอนศิลปศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความหลากหลายเหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน					
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น					
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์					
5	การจัดกิจกรรมเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสนุกสนาน					
6	การจัดกิจกรรมจัดได้หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีความอิสระในการทำงาน					
7	การจัดกิจกรรมได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน					
8	การจัดกิจกรรมสามารถนำไปบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ					
9	การจัดกิจกรรมได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม					
3. วัสดุสื่อและอุปกรณ์การสอน						
1	สื่อและอุปกรณ์การสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม					
2	สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลาย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ เป็นวัสดุที่หาง่าย มีในท้องถิ่น					
4	ใบงานแสดงขั้นตอนและรายละเอียดที่ชัดเจน					

ข้อ	ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอน วิชาศิลปศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
5	ใช้สื่อการสอนที่เสริมสร้างการเรียนรู้ด้านศิลปะ					
6	เลือกใช้สื่อการสอนที่สามารถกระตุ้นหรือ สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน					
7	ใช้สื่อการสอนตรงตามขั้นตอนของการสอน					
8	สื่อการสอนที่ใช้มีความเหมาะสมกับวัยและชั้นเรียน					
9	สื่อการสอนมีคุณภาพเหมาะสมและคงทน					
4. การวัดผลและประเมินผล						
1	จัดการประเมินผลก่อนและหลังการเรียน ในแต่ละครั้ง					
2	แบบประเมินผลก่อนการเรียนมีเนื้อหาตรงตาม จุดประสงค์การเรียนรู้					
3	แบบประเมินผลหลังการเรียนมีเนื้อหาตรงตาม จุดประสงค์การเรียนรู้					
4	มีการใช้เกณฑ์การวัดประเมินผลประกอบหลักสูตร หรือตามแผนการสอน					
5	ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักเรียนทราบ ก่อนเริ่มเรียน					
6	ใช้การวัดผลตามสภาพจริง หลากหลายรูปแบบ เช่น สังเกต , สอบถาม , ชิ้นงาน					
7	ประเมินผล โดยพิจารณาพัฒนาการตามขั้นตอน ของผลงาน					
8	มีการติดตามผล ให้ข้อเสนอแนะ หรือวิจารณ์ผลงาน ของนักเรียน					

ข้อ	ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอน วิชาศิลปศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
9	ให้นักเรียนมีการประเมินผลตนเองในการ ปฏิบัติงานแต่ละครั้ง					
10	นำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการสอน					

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปะศึกษาตามหลักสูตร
ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3

ระดับความคิดเห็น

- 1 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจมาก
- 5 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อ	ความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือการนิเทศการสอน วิชาศิลปะศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	คู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตร ขั้นพื้นฐาน					
2	เนื้อหาของคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปะศึกษา					
3	การจัดการเรียนการสอนของเนื้อหา					
4	ลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมในแต่ละแผน การจัดการเรียนรู้					
5	การใช้สื่อการเรียนการสอน					
6	วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
7	การกำหนดระยะเวลาของการทำกิจกรรม					
8	แบบประเมินผลก่อนการเรียนและหลังการเรียน					
9	แบบทดสอบที่ใช้ในการประเมิน					
10	การจัดทำคู่มือการนิเทศการสอนในภาพรวมทั้งหมด					

ภาคผนวก ก

**การวิเคราะห์ข้อมูลรายด้านความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา
ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3**

ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ
การสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในรายด้านกำหนด
จุดประสงค์การเรียนรู้

ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอน วิชาศิลปศึกษาในรายด้านกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้	ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 $n = 115$		ระดับ ความเหมาะสม
	$\bar{X}$	SD	
1. มีการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษา	4.45	0.53	มาก
2. มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง และนำทาง	4.69	0.48	มากที่สุด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน	4.50	0.60	มาก
4. การกำหนดสาระการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
5. เนื้อหาสาระเหมาะสมกับระดับความสามารถของ ผู้เรียน	4.30	0.64	มาก
6. จัดกระบวนการเรียนรู้ตามความสนใจและ ความถนัดของผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตร	4.39	0.57	มาก
7. เนื้อหาของวิชามีความทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน	4.39	0.59	มาก
8. หลักสูตรศิลปะมีการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผสานสัมพันธ์กัน	4.55	0.57	มากที่สุด
9. ในหลักสูตรมีการนำภูมิปัญญาไทย ทั้งภูมิปัญญา พื้นบ้านและภูมิปัญญาร่วมสมัยมาใช้	4.34	0.65	มาก
รวม	4.46	0.36	มาก

ตารางที่ 8 คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ
การสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในรายด้านกิจกรรม
การจัดการเรียนรู้

ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอน วิชาศิลปศึกษาในรายด้านกิจกรรม การจัดการเรียนรู้	ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3		ระดับ ความเหมาะสม
	n = 115		
	$\bar{X}$	SD	
1. การจัดทำแผนการสอนศิลปศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.63	0.50	มากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความหลากหลาย เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน	4.57	0.58	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของ ผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น	4.34	0.61	มาก
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์	4.43	0.69	มาก
5. การจัดกิจกรรมเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมและสนุกสนาน	4.44	0.55	มาก
6. การจัดกิจกรรมจัดได้หลากหลาย ให้ผู้เรียนมี ความอิสระในการทำงาน	4.50	0.63	มาก
7. การจัดกิจกรรมได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ในการปฏิบัติงาน	4.29	0.63	มาก
8. การจัดกิจกรรมสามารถนำไปบูรณาการกับ สาระการเรียนรู้อื่น ๆ	4.50	0.57	มาก
9. การจัดกิจกรรมได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม	4.45	0.65	มาก
รวม	4.46	0.40	มาก

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในรายด้านวัสดุสื่อและอุปกรณ์การสอน

ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอน วิชาศิลปศึกษาในรายด้านวัสดุสื่อและ อุปกรณ์การสอน	ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3		ระดับ ความเหมาะสม
	$n = 115$		
	$\bar{X}$	SD	
1. สื่อและอุปกรณ์การสอนสอดคล้องกับเนื้อหา และ กิจกรรม	4.51	0.60	มากที่สุด
2. สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	4.48	0.60	มาก
3. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ เป็นวัสดุที่หาง่าย มีในท้องถิ่น	4.43	0.68	มาก
4. ใบงานแสดงขั้นตอนและรายละเอียดที่ชัดเจน	4.52	0.54	มากที่สุด
5. ใช้สื่อการสอนที่เสริมสร้างการเรียนรู้ด้านศิลปะ	4.56	0.52	มากที่สุด
6. เลือกใช้สื่อการสอนที่สามารถกระตุ้นหรือ สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน	4.30	0.59	มาก
7. ใช้สื่อการสอนตรงตามขั้นตอนของการสอน	4.45	0.57	มาก
8. สื่อการสอนที่ใช้มีความเหมาะสมกับวัยและ ชั้นเรียน	4.44	0.55	มาก
9. สื่อการสอนมีคุณภาพเหมาะสมและคงทน	4.35	0.64	มาก
รวม	4.45	0.37	มาก

ตารางที่ 10 คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในรายด้านการวัดผลและประเมินผล

ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศการสอน วิชาศิลปศึกษาในรายด้านการวัดผล และประเมินผล	ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 $n = 115$	ระดับ ความเหมาะสม	
	$\bar{X}$	SD	
1. จัดการประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ ในแต่ละครั้ง	4.29	0.59	มาก
2. แบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้มีเนื้อหาตรงตาม จุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.62	มากที่สุด
3. แบบประเมินผลหลังการเรียนรู้มีเนื้อหาตรงตาม จุดประสงค์การเรียนรู้	4.44	0.60	มาก
4. มีการใช้เกณฑ์การวัดประเมินผลประกอบ หลักสูตรหรือตามแผนการสอน	4.48	0.58	มาก
5. ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักเรียนทราบ ก่อนเริ่มเรียน	4.44	0.50	มาก
6. ใช้การวัดผลตามสภาพจริง หลากหลายรูปแบบ เช่น สังเกต, สอบถาม, ชิ้นงาน	4.48	0.55	มาก
7. ประเมินผล โดยพิจารณาพัฒนาการตามขั้นตอน ของผลงาน	4.54	0.61	มากที่สุด
8. มีการติดตามผล ให้ข้อเสนอแนะ หรือวิจารณ์ ผลงานของนักเรียน	4.56	0.61	มากที่สุด
9. ให้นักเรียนมีการประเมินผลตนเองในการ ปฏิบัติงานแต่ละครั้ง	4.61	0.54	มากที่สุด
10. นำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการสอน	4.51	0.54	มากที่สุด
รวม	4.49	0.35	มาก

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 11 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามรายชื่อ
ด้านความเหมาะสมของกลุ่มนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา

ด้าน	ข้อ	r	ด้าน	ข้อ	r
1	1	.71	3	1	.61
	2	.85		2	.57
	3	.78		3	.73
	4	.75		4	.72
	5	.58		5	.63
	6	.28		6	.52
	7	.77		7	.74
	8	.54		8	.58
	9	.59		9	.63
2	1	.59	4	1	.37
	2	.80		2	.55
	3	.54		3	.56
	4	.65		4	.77
	5	.47		5	.58
	6	.58		6	.22
	7	.54		7	.59
	8	.62		8	.74
	9	.74		9	.59
				10	.71

ด้านความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อคู่มือนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา

ข้อ	r	ข้อ	r
1	.58	6	.63
2	.58	7	.85
3	.79	8	.72
4	.51	9	.75
5	.33	10	.69

ตารางที่ 12 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านและทั้งฉบับ

ความเหมาะสมของคู่มือ	ค่าความเชื่อมั่น (α)
1. ด้านกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	.89
2. ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	.87
3. ด้านวัสดุสื่อและอุปกรณ์การสอน	.89
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	.86
รวม	.97

ภาคผนวก จ.

คู่มือการนิเทศและแผนการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนปฏิรูปสังคมไปสู่ความเป็นสังคมใหม่ ประกอบกับแนวคิดใหม่ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถพัฒนาตนเอง และสามารถร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ จึงต้องมีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสาระที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

ความสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงามสุนทรีย์ภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังนั้น กิจกรรมศิลปะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ พัฒนากระบวนการรับรู้ทางศิลปะ การเห็นภาพรวม การสังเกตรายละเอียด สามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ด้วยการมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

วิสัยทัศน์

การเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลถึงวิธีการทางศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรากฐานทางวัฒนธรรม ค้นหาผลงานศิลปะสื่อความหมายกับตนเอง ค้นหาศักยภาพ ความสนใจส่วนตัว ฝึกการเรียนรู้ การสังเกตที่ละเอียดอ่อนอันนำไปสู่ความรัก เห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะและสิ่งรอบตัว พัฒนาเจตคติ สมาธิ รับผิดชอบส่วนตัว มีทักษะกระบวนการ วิธีการแสดงออก การคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคม ในบริบทของการสะท้อนวัฒนธรรม ทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่น พิจารณาว่าผู้คนในวัฒนธรรมของตนมีปฏิกิริยาตอบสนองต่องานศิลปะ ช่วยให้มีมุมมองและเข้าใจโลกทัศน์กว้างไกล ช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจ มโนทัศน์ด้านอื่น ๆ สะท้อนให้เห็นมุมมองของชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา ด้วยลักษณะธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การเรียนรู้

เทคนิค วิธีการทำงาน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดัดแปลง จินตนาการ มีสุนทรียภาพ และเห็นคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมไทยและสากล

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสร้างเสริมให้ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ช่วยให้มีความจิตใจที่งดงาม สมานที่แน่นอน สุขภาพกายและสุขภาพจิต มีความสมดุลเป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษยชาติโดยส่วนตน และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของสังคมโดยรวม

คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะแล้ว ผู้เรียนจะมีสภาพจิตใจที่ งดงาม มีสุนทรียภาพ มีรสนิยม รักความสวยงาม รักความเป็นระเบียบ มีการรับรู้อย่างพินิจพิเคราะห์ เห็นคุณค่าความสำคัญของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปะ วัฒนธรรม อันเป็นมรดกทาง ภูมิปัญญาของคนในชาติ สามารถค้นพบศักยภาพความสนใจของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพทางศิลปะ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นพัฒนาตนเองได้ และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์ มีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เมื่อจบการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3)

- ◆ สร้างและนำเสนอผลงานศิลปะ โดยเลือกและประยุกต์ ทักษะธาตุ องค์ประกอบดนตรี องค์ประกอบนาฏศิลป์ และทักษะพื้นฐานให้ได้ผลตามที่ต้องการ ตลอดจนสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ผลงานของตนเองได้
- ◆ รู้ว่า การจัดทัศนธาตุ องค์ประกอบดนตรี องค์ประกอบนาฏศิลป์ จะช่วยให้งานศิลปะ สามารถสื่อความคิดและความรู้สึกได้ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจในความสวยงามและความไพเราะ ของศิลปะได้
- ◆ บรรยายและอธิบายงานศิลปะสาขาต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม โดยอภิปรายเปรียบเทียบผลงานศิลปะจากยุคสมัย วัฒนธรรมต่าง ๆ และให้ความสำคัญ ในเรื่องบริบททางวัฒนธรรม
- ◆ นำความรู้ทางศิลปะที่ตนถนัดและสนใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ กลุ่มสาระอื่น ๆ

♦ เห็นความสำคัญของการสร้างสรรค์งานศิลปะ เชื้อมนักภาคภูมิใจในการแสดงออก
รับผิดชอบ มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

♦ ซาบซึ้ง เห็นคุณค่าของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รัก ห่วงเห่นมรดกทางวัฒนธรรม
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระการเรียนรู้และองค์ความรู้

สาระที่ 1 : ทศนศิลป์

สาระที่ 2 : ดนตรี

สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

สาระการเรียนรู้และองค์ความรู้ (สาระที่ 1 : ทศนศิลป์)

- ♦ ความรู้ ขอบข่าย สัญลักษณ์ แนวคิดทางศิลปะ
- ♦ การสร้างสรรค์ และการแสดงออก
- ♦ การวิเคราะห์ วิจัยงานศิลปะ และสุนทรียภาพ
- ♦ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางศิลปะ
- ♦ ศิลปะกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ไทยและสากล ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษำขั้นพื้นฐาน

สาระที่ 1 : ทศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 : สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์
วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะ
อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า
งานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและ
สากล

มาตรฐานการเรียนรู้รู้งาน

สาระที่ 1 : ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ.1.1 : สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์
วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะ
อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้รู้งานมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

1. รู้วิธีสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ความประทับใจ ด้วยวัสดุ อุปกรณ์ เทคนิค วิธีการทาง
ศิลปะ และสื่อความหมายได้
2. คิดริเริ่ม ดัดแปลงใช้ทัศนธาตุ และองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ เทคนิค วิธีการ รูปแบบใหม่ๆ
ในการสร้างงานทัศนศิลป์ ตามความถนัดและความสนใจ
3. ใช้กระบวนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ประยุกต์ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีได้
อย่างเหมาะสม และมีความรับผิดชอบ
4. แสดงออกถึงความรู้สึกในการรับรู้ความงามจากประสบการณ์ จินตนาการ โดยใช้หลักและ
ความงามของศิลปะตามความถนัด และความสนใจ
5. แสดงความคิดเห็น อธิบายความหมาย จำแนกความแตกต่างของงานทัศนศิลป์เกี่ยวกับทัศนธาตุ
และความงามของศิลปะ
6. นำความรู้และวิธีการ ประสบการณ์ทางทัศนศิลป์ที่ตนถนัด และสนใจไปใช้กับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้อื่นๆ และชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐาน ศ.1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐานการเรียนรู้รู้งานมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

1. เข้าใจความเชื่อทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างงานศิลปะ
2. ช่างซึ่ง เห็นคุณค่าศิลปะ วัฒนธรรมไทย มีส่วนร่วมในการสร้างงานทัศนศิลป์ที่สะท้อน
วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระทัศนศิลป์ ม.1 – 3

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์
วิพากษ์วิจารณ์งานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะ
อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – 3	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – 3
1. สื่อความคิดจินตนาการ ความรู้สึก ความประทับใจ ด้วยวัสดุอุปกรณ์ วิธีการ ทางศิลปะ และสื่อความหมายได้	- วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานศิลปะ - การสื่อความคิดจินตนาการและ สื่อความหมายงานศิลปะให้ผู้อื่นรับรู้ได้
2. คิดริเริ่ม คิดแปลงใช้ทัศนธาตุ และ องค์ประกอบทางทัศนศิลป์ เทคนิค วิธีการ รูปแบบใหม่ ๆ ในการสร้างงานทัศนศิลป์ ตามความถนัดและความสนใจ	- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับการสร้างงาน ศิลปะ - ทัศนธาตุและองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ - เทคนิค วิธีการ และรูปแบบใหม่ ๆ กับ การสร้างสรรคงานศิลปะ
3. ใช้กระบวนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ประยุกต์ใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ได้อย่างเหมาะสมและมีความรับผิดชอบ	- การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ด้วยสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับ ยุคสมัย
4. แสดงออกถึงความรู้สึกในการรับรู้ความงาม จากประสบการณ์ จินตนาการ โดยใช้หลัก และความงามของศิลปะตามความถนัดและ ความสนใจ	- การรับรู้ความงามจากธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมด้วยหลัก และองค์ประกอบของ ศิลปะอย่างเหมาะสม
5. แสดงความคิดเห็น อธิบายความหมาย จำแนกความแตกต่างของงานทัศนศิลป์ เกี่ยวกับทัศนธาตุ และความงามของศิลปะ	- หลักการวิเคราะห์ วิวิจารณ์งานศิลปะ - ทัศนธาตุกับความงามของศิลปะที่มนุษย์ ชื่นชอบ
6. นำความรู้ทางทัศนศิลป์ที่ถนัดและสนใจ ไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และ ชีวิตประจำวันได้	- การนำความรู้ กระบวนการจัดการสร้างสรรค์ งานศิลปะประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – 3	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – 3
1. เข้าใจความเชื่อทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างงานศิลปะ	- ประวัติศาสตร์ศิลปะกับการสร้างสรรค์ศิลปะของมนุษย์
2. ซาบซึ้ง เห็นคุณค่าศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีส่วนร่วมในการสร้างงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล	- ความงามในศิลปะ วัฒนธรรมไทย - ความภาคภูมิใจในศิลปะ วัฒนธรรมไทย - ความรักและความหวงแหนวัฒนธรรม - ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยและสากล

การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์งานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1 - 3	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค		
	ชั้น ม.1	ชั้น ม.2	ชั้น ม.3
1. รู้วิธีสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ความ ประทับใจด้วยวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ ทางศิลปะ และ สื่อความหมายได้	- รู้เข้าใจ สื่อความคิดเรื่อง รูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน และสีสันทของวัตถุ	- รู้คุณสมบัติของ สื่อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสร้างงาน ศิลป์	- ปฏิบัติงาน สร้างสรรค์ศิลปะ ตามความคิด สร้างสรรค์ ประสบการณ์ จินตนาการของ งาน จากสื่อ วัสดุ

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1 - 3	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค		
	ชั้น ม.1	ชั้น ม.2	ชั้น ม.3
			อุปกรณ์ต่าง ๆ
2. คิด ริเริ่ม คิดแปลง ใช้ทัศนธาตุและ องค์ประกอบทาง ทัศนศิลป์ เทคนิค วิธีการ รูปแบบ ใหม่ ๆ ในการสร้าง งานทัศนศิลป์ตาม ความถนัดและ ความสนใจ	- สร้างสรรค์งาน ทัศนศิลป์ด้วย รูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน สีเส้นต่าง ๆ ได้ ตามความ สามารถและ ความสนใจ	- รู้เทคนิค วิธีการ ในการสร้างสรรค์ งานทัศนศิลป์ แขนงต่าง ๆ ด้วยความคิด สร้างสรรค์ เทคนิค วิธีการ รูปแบบใหม่ ๆ	- สามารถแยกแยะ ข้อมูลมาใช้ในการ แสดงงานศิลปะ ตามความคิด จินตนาการ ความรู้สึกละ ความประทับใจ
3. ใช้กระบวนการ สร้างสรรค์งาน ทัศนศิลป์ ประยุกต์ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์และ เทคโนโลยีได้ อย่างเหมาะสม และมีความ รับผิดชอบ	- รู้เข้าใจการ สืบค้นข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีทาง ศิลป์	- เลือกใช้ เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และกระบวนการ จัดการต่าง ๆ มาประกอบในการ ทำงานศิลปะ	- นำความรู้เบื้องต้น ด้านคอมพิวเตอร์ ไปใช้ในการสร้าง งานทัศนศิลป์

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1 - 3	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค		
	ชั้น ม.1	ชั้น ม.2	ชั้น ม.3
4. แสดงออกถึง ความรู้สึกในการ รับรู้ความงามจาก ประสบการณ์ จินตนาการ โดยใช้ หลักและความงาม ของศิลปะตาม ความถนัดและ ความสนใจ	- แสดงความ คิดเห็นและ ความรู้สึก เกี่ยวกับ ความงามและ คุณค่าของ ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- ชื่นชมความงาม ในธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- ชាប់ซึ่งในคุณค่า ของความงาม ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
5. แสดงความคิดเห็น อธิบายความ- หมาย จำแนก ความแตกต่างของ งานทัศนศิลป์ เกี่ยวกับทัศนธาตุ และความงามของ ศิลปะ	- รู้ เข้าใจ จำแนก รูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน และสีต้นของวัตถุ	- เข้าใจการทำงาน ศิลปะ มีความรู้ ความสามารถ คิด วิเคราะห์ วิจารณ์งาน ทัศนศิลป์ได้	- รู้ เข้าใจ จำแนก ลักษณะ ส่วนประกอบของ องค์ประกอบศิลป์ ในการสร้างงาน - มีความรู้ในการ กำหนดเกณฑ์ การคิด วิเคราะห์ ประเมินงานศิลปะ
6. นำความรู้ทาง ทัศนศิลป์ที่ ตนถนัดและสนใจ ไปใช้กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น ๆ และชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสม	- ใช้ความรู้ทาง ทัศนศิลป์ สืบค้น ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี เชื่อมโยง ใช้ในชีวิต ประจำวัน	- เลือกนำเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารและ กระบวนการจัดการ ประกอบในการ ทำงานศิลปะของตน	- ปฏิบัติงาน ทัศนศิลป์ การสืบค้น การเลือกใช้ข้อมูล ข่าวสารและ เทคโนโลยี การปรับปรุง พัฒนางานศิลปะ ของตนและสังคม

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1 - 3	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค		
	ชั้น ม.1	ชั้น ม.2	ชั้น ม.3
1. เข้าใจความเชื่อทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างงานศิลปะ	- รู้เข้าใจศิลปะประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมไทยและสากล	- เข้าใจรูปแบบยุคสมัยของศิลปะวัฒนธรรม	- รู้เข้าใจรูปแบบเรื่องราวศิลปะไทยและสากลและบทบาทหน้าที่ของศิลปิน
2. ช่างซึ่งเห็นคุณค่าศิลปะ วัฒนธรรมไทย มีส่วนร่วมในการสร้างงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล	- ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย	- ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาไทยและสากล	- สนใจศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล - มีส่วนในการสร้างงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์
วิพากษ์วิจารณ์งานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะ
อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1 - 3	สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค		
	ชั้น ม.1	ชั้น ม.2	ชั้น ม.3
- วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการสร้างงานศิลปะ - การสื่อความคิดจินตนาการ และสื่อความหมายงานศิลปะให้ผู้อื่นรับรู้ได้	- รูปร่าง รูปทรงและมิติทางศิลปะ - สี เทคนิค อุปกรณ์ในการสร้างงานศิลปะ	- ลักษณะ วิธีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างงานศิลปะ	- ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ประสิทธิภาพทางศิลปะ - การใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างงานศิลปะ
- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับการสร้างงานศิลปะ - ทัศนธาตุและองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ - เทคนิค วิธีการ และรูปแบบใหม่ ๆ กับการสร้างสรรค์งานศิลปะ	- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานศิลปะ - ทัศนธาตุทางศิลปะ	- ความคิดดัดแปลงสร้างงานศิลปะ - ทัศนธาตุทางศิลปะ - เทคนิค วิธีการสร้างสรรค์งาน	- ความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะ - ทัศนธาตุ - หลักการวิเคราะห์ วิจารณ์งานศิลปะ

สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1 - 3	สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค		
	ชั้น ม.1	ชั้น ม.2	ชั้น ม.3
- การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ด้วยสื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับยุคสมัย	- การใช้ข้อมูลในการสืบค้น - การสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม	- การใช้เทคโนโลยี - วัสดุ อุปกรณ์ - กระบวนการจัดการสร้างสรรค์งานศิลปะ	- ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์งานศิลปะ - วัสดุ อุปกรณ์กับเครื่องมือคอมพิวเตอร์
- การรับรู้ความงามจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยหลักและองค์ประกอบของศิลปะอย่างเหมาะสม	- การรับรู้ความงามของศิลปะธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	- สุนทรียภาพศิลปะ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	- สุนทรียภาพและการสร้างสรรค์งานศิลปะจากประสบการณ์จินตนาการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- หลักการวิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะทัศนธาตุกับความงามของศิลปะที่มนุษย์ชื่นชอบ	- หลักการวิเคราะห์งานศิลปะทัศนธาตุกับการจำแนกความงาม	- การวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานศิลปะที่ชื่นชอบ	- บอก จำแนกทัศนธาตุในการสร้างงานองค์ประกอบศิลป์ หลักการวิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะ

สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1 - 3	สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค		
	ชั้น ม.1	ชั้น ม.2	ชั้น ม.3
- การนำความรู้ กระบวนการ การจัด การสร้างสรรค์งาน ศิลปะ ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	- หลักการใช้ ข้อมูลข่าวสาร การเชื่อมโยงความ รู้ทางศิลปะมา สร้างงานศิลปะ	- การเลือกใช้ เทคโนโลยีข้อมูล ข่าวสาร - กระบวนการ จัดการประกอบ การทำงานศิลปะ ของตน	- การใช้ข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยี กระบวนการ จัดการสร้างสรรค์ งานศิลปะตาม ความถนัด สนใจ - ศิลปะกับ ธรรมชาติ - ศิลปะกับชีวิต - ศิลปะกับสังคม

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า
งานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและ
สากล

สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1 - 3	สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค		
	ชั้น ม.1	ชั้น ม.2	ชั้น ม.3
- ประวัติศาสตร์ศิลป์กับ การสร้างสรรค์ศิลปะ ของมนุษย์	- ประวัติศาสตร์ ศิลป์ (อิทธิพล ความเชื่อ การสร้าง งานศิลปะ)	- ประวัติศาสตร์ ศิลป์ - หลักการ เปรียบเทียบ รูปแบบศิลปะ	- ความสัมพันธ์ ศิลปะ ประวัติ ศาสตร์ศิลป์ (บทบาท ลัทธิ ความเชื่อ)

สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1 - 3	สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค		
	ชั้น ม.1	ชั้น ม.2	ชั้น ม.3
- ความงามในศิลปะวัฒนธรรมไทย - ความภาคภูมิใจในศิลปะ วัฒนธรรมไทย - ความรักและหวงแหนวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยสู่สากล	- ความภาคภูมิใจและการยอมรับคุณค่าของศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย	- ความชื่นชมและการเห็นคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล	- การรักและหวงแหนในศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล - การร่วมมืออนุรักษ์ฟื้นฟู สืบทอด งานศิลปะ วัฒนธรรมไทย

**ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค
และสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค**

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์
วิพากษ์วิจารณ์งานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ
ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ชั้น ม.1	สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค ชั้น ม.1
- รู้เข้าใจ สื่อความคิดในเรื่องรูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน และสีของวัตถุ	- รูปร่าง รูปทรง และมิติทางศิลปะ - สี เทคนิค อุปกรณ์ในการสร้างงานศิลปะ
- สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยรูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน สีต่าง ๆ ได้ตาม ความสามารถและความสนใจ	- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานศิลปะ - ทัศนธาตุทางศิลปะ
- รู้เข้าใจ การสืบค้นข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี ทางศิลปะ	- การใช้ข้อมูลในการสืบค้น - การสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยเทคโนโลยี ที่เหมาะสม

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า
งานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและ
สากล

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ชั้น ม.1	สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค ชั้น ม.1
- แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับ ความงามและคุณค่าของธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- การรับรู้ความงามของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
- รู้ เข้าใจ จำแนก รูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน และสีของวัตถุ	- ประวัติศาสตร์ศิลป์ (อิทธิพล ความเชื่อ การสร้างงานศิลปะ)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ชั้น ม.1	สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค ชั้น ม.1
- การภูมิใจ การยอมรับในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย	- ความภูมิใจและการยอมรับคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย

การจัดทำคำอธิบายรายวิชา

กลุ่ม ศิลปะ

รายวิชา ทักษะศิลป์

จำนวนเวลา 40 ชั่วโมง

สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์

ชั้น ม.1

ศึกษาค้นคว้าข้อมูล วิเคราะห์เรื่องราวในงานศิลปะ วัฒนธรรมไทยและสากลในท้องถิ่น
สื่อความคิดสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยความชื่นชมและเห็นคุณค่าความงาม

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ

สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์

ชั้น ม.1

หน่วยการเรียนรู้ 3 หน่วย

เวลา 40 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	พื้นฐานด้านศิลปะ 1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวาดภาพ 2. วัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพ 3. ความรู้ทางทัศนธาตุ	(8) 2 2 4
2	สื่อการสร้างสรรค์ด้วยทัศนศิลป์ 1. การสื่อสารด้านเรื่องราวทัศนศิลป์ 2. เรื่องราวทางทัศนศิลป์ 3. การสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึก และความประทับใจ	(15) 5 5 5
3	ทักษะทัศนศิลป์ 1. สร้างสรรค์งานวาดภาพเป็นเรื่องราว 2. สร้างสรรค์งานปั้น แกะสลัก เป็นเรื่องราว 3. สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์เป็นเรื่องราว	(17) 7 5 5
		(40)

การทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ สาระทัศนศิลป์

ชั้น ม.1

ภาคเรียนที่ 1

ชื่อแผน ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวาดภาพ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 อธิบายหลักการเขียนภาพและการระบายสี

1.1.1 บอกความหมายของการเขียนภาพระบายสีได้

1.1.2 แยกความแตกต่างของการเขียนภาพระบายสีได้

1.1.3 บอกประเภทของภาพและเขียนภาพได้

1.1.4 บอกประโยชน์ของการเขียนภาพได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ความหมายของการเขียนภาพระบายสี

2.2 ความแตกต่างของการเขียนภาพระบายสี

2.3 ประเภทของการเขียนภาพ

2.4 ประโยชน์ของการเขียนภาพและการระบายสี

2.1 ความหมายของการเขียนภาพระบายสี

การเขียนภาพระบายสี เป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของงานทางศิลปะ ซึ่งใช้วิธีการขีด เขียน ขูด ลาก หยด แด้ม เท สดุด ระบาย บนพื้นราบ เช่น แผ่นกระดาษ ลักษณะงานจะแตกต่างกันไปตามจินตนาการของแต่ละคน

2.2 ความแตกต่างของการเขียนภาพระบายสี

2.2.1 ความแตกต่างของการเขียนภาพระบายสี หมายถึง การขีด เขียน การวาดลายเส้นด้วยปากกา หรือดินสอ ลงบนพื้นแผ่นภาพ เช่น กระดาษ เพื่อให้เป็นไปตามแบบที่ต้องการ แล้วแต่ความสนใจ ความถนัด และความเหมาะสมกับงาน ดังนั้น การวาดเขียนจึงเป็นกิจกรรมที่บุคคลสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระเสรี

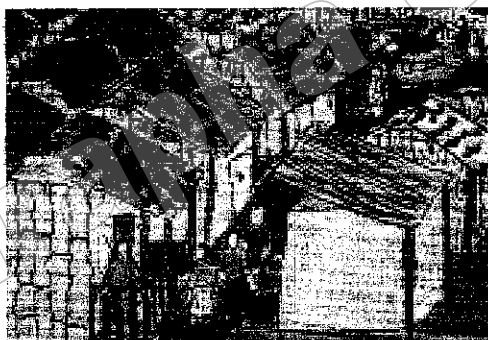
2.2.2 ความหมายของการระบายสี หมายถึง การทา การหยด การแด้ม และการระบายสี โดยการใช้พู่กันหรืออุปกรณ์ใดก็ตาม เพื่อทำให้เกิดสีสันและความงดงามควบคู่กันไป การเขียนภาพนั้นในเชิงการปฏิบัติงานมักใช้ทั้งสองวิธี คือ การเขียนภาพและการระบายสี หรือเลือกแสดงออกเพียงวิธีเดียวก็ได้ เมื่อรวมความแล้ว การเขียนภาพระบายสี จึงหมายถึง การแสดงออกทางเส้นและสี

เป็นสำคัญ เป็นการสร้างสรรค์ ทางความคิด และจินตนาการ โดยอาศัยธรรมชาติเป็นแม่แบบหรือ
 อดกล้าวได้ว่า การเขียนภาพพระนาถสี่จัดเป็นงานเขียนภาพประเภท จิตรกรรม

2.3 ประเภทของการเขียนภาพ (จิตรกรรม)

จิตรกรรมมีหลายประเภทและเรียกชื่อต่าง ๆ กัน โดยพิจารณาจากสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. พิจารณาจากวัสดุที่ใช้ ได้แก่ จิตรกรรมสีน้ำ จิตรกรรมสีฝุ่น จิตรกรรมสีเทียน
 จิตรกรรมสีโปสเตอร์ จิตรกรรมสีชอล์ก

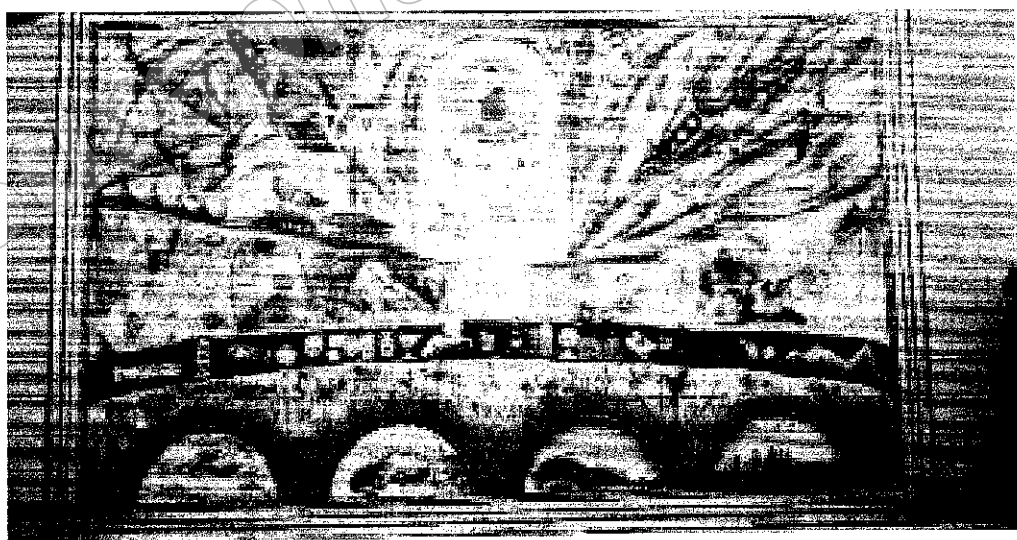
2. พิจารณาจากเรื่องราว คือ ลักษณะภาพที่เหมือนจริง ได้แก่ จิตรกรรมหุ่นนิ่ง จิตรกรรมภาพคน จิตรกรรมภาพสัตว์ จิตรกรรมทิวทัศน์น้บค จิตรกรรมทิวทัศน์ทะเล ซึ่งรูปแบบเหล่านี้จิตรกรจะเขียนภาพตามความจริงจากหุ่น หรืออาจเขียนจากความรู้สึก ความจำ แต่เป็นภาพที่ดูแล้วเข้าใจง่าย

3. พิจารณาจากตำแหน่งที่ติดตั้ง ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนัง จะพบเห็นได้ตามวัดต่าง ๆ เช่น ภาพฝาผนังวัดพระแก้ว ภาพฝาผนังวัดบวร ฯ ภาพฝาผนังหอวัง จังหวัดเพชรบุรี เหล่านี้เป็นต้น

4. จิตรกรรมที่แสดงจากความรู้สึก ได้แก่ การเขียนภาพที่ไม่คำนึงถึงรูปแบบที่เหมือนธรรมชาติ แต่จะเขียนไปตามความรู้สึกของตนเอง โดยใช้เส้น สี วรรจสรรค์ให้เกิดวิรรอบบนกระดาน เช่น ต้องการที่จะได้ภาพสนุกสนานจะใช้เส้น สี แสดงออกมาตามอารมณ์นั้น ๆ

2.4 ประโยชน์ของการเขียนภาพและการระบายสี

การเขียนภาพ คือ การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก เพื่อให้ผู้ที่พบเห็นได้ทราบความหมาย นอกจากนั้น ยังนำไปใช้ประโยชน์ได้จากการเขียนภาพแสดงความคิดของตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นที่ได้พบเห็น ได้ทราบความหมายและเป็นเส้นทางทำงานศิลปะให้มีคุณค่ามากขึ้น

- เป็นนักสังเกต รู้จักวิเคราะห์ เปรียบเทียบ แก้ปัญหาได้ด้วยเหตุผลที่ดี
- ทำงานอย่างมีแบบแผน สุขุม รอบคอบ ประณีต มีความรับผิดชอบสูง
- มีสมาธิ ใจเยือกเย็น มีความมั่นใจในตนเอง เข้มแข็ง อดทน
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จากจินตนาการของตนเอง
- รู้จักคิดแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาฝีมือให้ก้าวหน้า ด้วยเทคนิควิธีการของตนเอง

เพื่อให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัว

- มองเห็นความงาม และคุณค่าของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รู้จักคิดย้อนอดีต มีความเข้าใจ ชาบซึ้ง และเห็นคุณค่าในศิลปกรรมที่เป็นมรดกตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน
- รู้จักวางแผน อนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปะ วัฒนธรรมของไทย

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

3.1 กระบวนการสร้างความตระหนัก

3.2 กระบวนการกลุ่ม

3.3 กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูนำเสนอสนทนากับนักเรียนว่า นักเรียนเคยวาดภาพหรือไม่ มีความรู้สึกอย่างไรกับการวาดภาพ โดยให้นักเรียนได้ตอบตามคำถามที่ครูซักถาม และช่วยกันตอบ

4.1.2 ครูแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับการวาดภาพต่าง ๆ ได้

4.1.3 ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับวิชาศิลปะ จำนวน 40 ข้อ และข้อสอบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาศิลปะ จำนวน 15 ข้อ ใช้เวลา 20 นาที

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ เวลา 5 นาที

4.2.2 ครูให้นักเรียนดูภาพสไลด์ เกี่ยวกับการวาดภาพแบบต่าง ๆ และให้นักเรียนดูภาพของจริง ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ภาพลายเส้นและภาพระบายสีภาพคน
- 2) ภาพลายเส้นประกอบเรื่องงานโฆษณา
- 3) ภาพเขียนระบายสีทั่วไป
- 4) ภาพเขียนระบายสีเกี่ยวกับการจินตนาการ

หลังจากนั้น ครูนำภาพตัวอย่างติดไว้ที่บอร์ดหน้าชั้นเรียน มีหมายเลขกำกับภาพ

อย่างชัดเจน

4.2.3 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือก ประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม

4.2.4 ครูแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่องการเขียนภาพและการระบายสี ให้กับนักเรียนทุกคนศึกษา

4.2.5 ครูแจกใบงานที่ 1.1 กลุ่มละ 1 ชุด ให้ประธานกลุ่มดำเนินการอภิปรายตาม หัวข้อที่กำหนดในใบงาน และสรุปลงในใบงาน โดยใช้ความรู้จากการดูสไลด์และใบความรู้ที่ 1 เป็นพื้นฐาน

4.2.6 แต่ละกลุ่มส่งใบงานที่ 1.1

4.2.7 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์ ในการเขียนภาพให้กับนักเรียนทุกคน ได้แก่ กระดาษ 100 ปอนด์, ดินสอ, พู่กัน, สีน้ำ, สีโปสเตอร์

4.2.8 ครูแจกใบงานที่ 1.2 ให้นักเรียนทุกคนลงมือปฏิบัติงาน ตามคำสั่งในใบงาน เวลา 45 นาที

4.2.9 เมื่อครบกำหนดเวลาให้นักเรียนทุกคนส่งใบงานที่ 1.2 แล้วนำผลงานมาช่วยกันสรุป

4.2.10 ครูแจกแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ให้นักเรียนทุกคนทำ

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถบอกความหมายของการเขียนภาพระบายสีได้

4.3.2 นักเรียนสามารถแยกความแตกต่างของการเขียนภาพระบายสีได้

4.3.3 นักเรียนสามารถบอกประเภทของภาพและเขียนภาพได้

4.3.4 นักเรียนรู้ถึงประโยชน์ของการเขียนภาพต่าง ๆ ได้

สื่อการเรียนการสอน

- 1.แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ และข้อสอบวัดเจตคติ 15 ข้อ
- 2.คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1
- 3.สไลด์และภาพประกอบ
- 4.ใบความรู้ที่ 1 หลักการเขียนภาพและระบายสี
- 5.ใบงานที่ 1.1 และ 1.2
- 6.วัสดุ อุปกรณ์ ในการเขียนภาพ
- 7.คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 1
- 8.แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพระบายสี	ชั้น ม.1
1. ความหมายของการเขียนภาพระบายสี คือ การแสดงออกอย่างหนึ่งของงานศิลปะ 2. ความแตกต่างการเขียนภาพระบายสี 2.1 การเขียนภาพ หมายถึง การขีดเขียน การวาดลายเส้น ด้วยปากกา หรือดินสอ บนกระดาษ เพื่อให้เป็นไปตามแบบที่ต้องการ 2.2 การระบายสี หมายถึง การทา การหยด การแต้ม การระบายสี โดยการใช้พู่กัน หรืออุปกรณ์ใดก็ตาม เพื่อให้เกิดความสวยงาม ซึ่งมีวิธีการซับซ้อนกว่าการเขียนภาพ แต่ในการปฏิบัติงานต้องใช้สองวิธี คือ การเขียนภาพและระบายสี เมื่อรวมความแล้ว การเขียนภาพระบายสี จึงหมายถึง การแสดงออกทางเส้นและสีเป็นสำคัญ เป็นการสร้างสรรค์ทางความคิดและจินตนาการ โดยอาศัยธรรมชาติเป็นแม่แบบ การเขียนภาพระบายสี จึงจัดเป็นงานศิลปะประเภทจิตรกรรม 3. ประเภทงานจิตรกรรม มีดังนี้คือ 3.1 พิจารณาจากวัสดุที่ใช้ ได้แก่ จิตรกรรมสีน้ำ, สีฝุ่น, สีเทียน, สีโปสเตอร์, สีชอล์ก 3.2 พิจารณาจากเรื่องราว คือ ภาพลักษณะที่มีจริง ได้แก่ หุ่นนิ่ง, ภาพคน, สัตว์, ทิวทัศน์บก, ทิวทัศน์ทะเล 3.3 พิจารณาจากตำแหน่งที่ติดตั้ง ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนัง 3.4 พิจารณาจากอารมณ์และความรู้สึกของ "จิตรกร" ได้แก่ ภาพที่เขียนออกมาจากความรู้สึก ไม่ได้มีรูปแบบจากธรรมชาติ 4. ประโยชน์ของการเขียนภาพและการระบายสี การเขียนภาพ คือ การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก เพื่อให้ผู้ที่พบเห็นได้ทราบความหมาย นอกจากนั้น ยังนำไปใช้ประโยชน์ได้จากการเขียนภาพแสดงความคิดของตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นที่ได้พบเห็น ได้ทราบความหมาย และเป็นเส้นทางในการดำเนินงานศิลปะให้มีคุณค่ามากขึ้น - เป็นนักสังเกต รู้จักวิเคราะห์ เปรียบเทียบ แก้ปัญหาได้ ด้วยเหตุผลที่ดี - ทำงานอย่างมีการวางแผน สุขุม รอบคอบ ประณีต มีความรับผิดชอบสูง - มีสมาธิ ในเยือกเย็น มีความมั่นใจในตนเอง เข้มแข็ง อดทน		

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพระบายสี	ชั้น ม.1
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จากจินตนาการของตนเอง - รู้จักคิด แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาฝีมือให้ก้าวหน้า ด้วยเทคนิควิธีการของตนเอง เพื่อให้เกิดมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว - มองเห็นความงามและคุณค่าของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รู้จักคิดย้อนอดีต มีความเข้าใจ ชาบซึ้งและเห็นคุณค่าในศิลปกรรมที่เป็นมรดกตกทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ - รู้จักวางแผน อนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปะ วัฒนธรรมของไทย		

ใบงานที่ 1.1

เรื่อง การเขียนภาพและการระบายสี

กลุ่มที่.....ประธานกลุ่ม.....เลขานุการกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1..... 2.....
3..... 4.....
5.....

- คำสั่ง
1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 และภาพตัวอย่างที่ครูคิดไว้ให้นักเรียนดูที่หน้าชั้นเรียน
 2. ให้นักเรียนอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด แล้วสรุปลงในใบงาน
 3. ให้นักเรียนใช้เวลาในการทำงาน 20 นาที

ให้นักเรียนพิจารณาภาพตัวอย่างที่หน้าชั้นเรียน ว่าภาพใดตรงกับลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การเขียนภาพและการระบายสี	ตอบ ภาพหมายเลขที่.....
2. ภาพจิตรกรรมสีโปสเตอร์	ตอบ ภาพหมายเลขที่.....
3. ภาพจิตรกรรมสีชอล์ก	ตอบ ภาพหมายเลขที่.....
4. ภาพจิตรกรรมสีเทียน	ตอบ ภาพหมายเลขที่.....
5. ประโยชน์ของการเขียนภาพ	ตอบ 1.....
2.....
3.....

ใบงานที่ 1.2

ชื่องาน วิธีการเขียนภาพระบายสี (เขียนอิสระตามความเข้าใจ)

		คะแนน
วิชา ทศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	เต็ม
ชื่อ.....	เลขที่.....	ได้

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดพื้นฐานความรู้ทางศิลปะ และข้อสอบวัดเจตคติ
2. คู่มือและรูปภาพ
3. แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน และดำเนินการตามทักษะกระบวนการกลุ่ม
นักเรียนจะต้องดำเนินการ ดังนี้
 - 3.1 ให้แต่ละกลุ่มทำความเข้าใจกับภาพตัวอย่างที่ให้ดู
 - 3.2 ศึกษาใบความรู้ที่ 1 ให้เข้าใจ
 - 3.3 ศึกษาใบงานที่ 1.1 ช่วยกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด แล้วสรุปลงในใบงาน
 - 3.4 ส่งใบงานที่ 1.1
 - 3.5 ศึกษาใบงานที่ 1.2 แล้วนักเรียนทุกคนลงมือปฏิบัติ และส่งผลงานในคาบเรียน
4. ทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
	- ครูฉายสไลด์และให้ดูภาพตัวอย่าง เรื่อง “การเขียนภาพและระบายสี” - ครูแจกใบความรู้ที่ 1 - ครูแจกใบงานที่ 1.1 - แจกวัสดุ อุปกรณ์ - ครูแจกใบงานที่ 1.2 - แจกแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1	- สไลด์หน่วย การเรียนรู้ที่ 1 ภาพตัวอย่าง - ใบความรู้ที่ 1 - ใบงานที่ 1.1 - กระดาษ 100 ปอนด์ ดินสอพู่กัน สีน้ำ สีโปสเตอร์ - ใบงานที่ 1.2 - แบบทดสอบท้ายหน่วย การเรียนรู้ที่ 1

5. การวัดผลประเมินผล

5.1 วิธีวัดผล

- 5.1.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
- 5.1.2 สังเกตจากใบงาน
- 5.1.3 สังเกตจากการประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล
- 5.1.4 ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

5.2 เกณฑ์การประเมินผล

5.2.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 1) การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 2) การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม
- 3) รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 4) ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
- 5) ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

5.2.2 สังเกตจากใบงาน

- 1) ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
- 2) เสร็จตามเวลาที่กำหนด
- 3) ผลของงาน

5.2.3 สังเกตจากแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 1) ความตั้งใจ
- 2) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3) ทำงานตามขั้นตอน
- 4) ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา
- 5) ผลของงาน

5.2.4 นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ได้ 70%

แบบสังเกตการณ์ปฏิบัติงานกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

กลุ่ม.....ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
1. การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม					
2. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม					
3. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม					
4. ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด					
5. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล
หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....
ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการประเมิน					รวม	คะแนน จริง	หมายเหตุ
		ความตั้งใจ	ความคิดสร้างสรรค์	ทำงานตามขั้นตอน	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลของงาน			
		5	5	5	5	5	25	5	

หมายเหตุ คะแนนจริง = $\frac{\text{คะแนนรวมที่ได้}}{5}$

- เกณฑ์การให้คะแนน 5 = ดีมาก
 4 = ดี
 3 = ปานกลาง
 2 = พอใช้
 1 = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

คำสั่ง. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรหน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

1. ข้อใดเป็นความหมายของการเขียนภาพ ?

- ก.การวาดลวดลายแล้วแต้ม
- ข.การขีด เขียน หรือ หยด แด้ม
- ค.การวาดเพียงเส้นรูปภายนอกโดยไม่ยักคั่นสอ
- ง. การขีด เขียน หรือ การวาดลวดลายด้วยปากกาหรือดินสอ

2. ข้อใดเป็นความหมายของการระบายสี ?

- ก.การขีด ขีด เขียน บนแผ่นกระดาษ
- ข.การขีด เขียน การสลับสี บนแผ่นกระดาษ
- ค.การลากเส้น แด้ม และสลับสี บนแผ่นกระดาษ
- ง. การหยด การทาแต้ม สลับสี บนแผ่นกระดาษ

3. การเขียนภาพระบายสีเป็นการแสดงออกตรงกับข้อใด ?

- ก.การแสดงออกทางรูปทรงเป็นสำคัญ
- ข.การแสดงออกทางเส้น และสีเป็นสำคัญ
- ค.การแสดงออกทางเทคนิคต่างๆ เป็นสำคัญ
- ง. การแสดงออกทางรูปร่างและรูปทรงเป็นสำคัญ

4. คำว่า จิตรกร หมายถึงบุคคลประเภทใด ?

- ก.นักร้อง
- ข.นักดนตรี
- ค.นักแสดง
- ง. นักวาดภาพ

5. จิตรกรรมที่ใช้พิจารณาจากวัสดุ เป็นจิตรกรรมประเภทใด ?

- ก.จิตรกรรมสีน้ำ
- ข.จิตรกรรมหุ่นนิ่ง
- ค.จิตรกรรมฝาผนัง
- ง. จิตรกรรมภาพสัตว์

6. ข้อใดเป็นจิตรกรรมที่ใช้พิจารณาจากเรื่องราว ?

- ก.จิตรกรรมสีน้ำ
- ข.จิตรกรรมหุ่นนิ่ง
- ค.จิตรกรรมฝาผนัง
- ง.จิตรกรรมวาดเส้น

7. ข้อใดเป็นจิตรกรรมที่พิจารณาจากตำแหน่งที่ติดตั้ง ?

- ก.จิตรกรรมสีฝุ่น
- ข.จิตรกรรมหุ่นนิ่ง
- ค.จิตรกรรมฝาผนัง
- ง.จิตรกรรมสีโปสเตอร์

8. การเขียนภาพทิวทัศน์ทะเล เป็นจิตรกรรมประเภทใด ?

- ก.จินตนาการ
- ข.ดูจากวัสดุที่ใช้
- ค.ดูจากตำแหน่งที่ติดตั้ง
- ง.พิจารณาจากเรื่องราว

9. การเขียนภาพสัตว์ด้วยสีชอล์ก เป็นจิตรกรรมประเภทใด ?

- ก.จินตนาการ
- ข.พิจารณาจากวัสดุที่ใช้
- ค.พิจารณาจากเรื่องราว
- ง.พิจารณาจากตำแหน่งที่ติดตั้ง

10. ข้อใดคือประโยชน์ของการเขียนภาพ ?

- ก.ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ข.ทำให้มองเห็นคุณค่าและความงามของธรรมชาติ
- ค.ทำให้มีสมาธิ ใจเยือกเย็น มีความมั่นใจในตัวเอง เข้มแข็ง อดทน
- ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

1. ง
2. ง
3. ข
4. ง
5. ก
6. ข
7. ค
8. ง
9. ข
10. ง

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องสมุดหมวดวิชา/ ห้องสมุดโรงเรียน

6.2 ภายในห้องเรียน ซึ่งจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้ไว้

6.3 ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บริเวณโรงเรียนและในชุมชน

การทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ สาระทัศนศิลป์

ชั้น ม.1

ภาคเรียนที่ 1

ชื่อแผน วัสดุ, อุปกรณ์ ในการเขียนภาพ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 บอกวิธีการใช้ เก็บรักษาวัด วัสดุ อุปกรณ์ ในการเขียนภาพได้

1.1.1 บอกคุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์การเขียนภาพได้

1.1.2 ใช้และเก็บรักษาวัด วัสดุ อุปกรณ์ได้

1.1.3 แยกประเภทของวัสดุในการเขียนภาพแต่ละชนิดได้

1.1.4 เขียนภาพโดยใช้วัสดุประเภทต่าง ๆ ได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 คุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์ แต่ละประเภท

2.2 เทคนิคการใช้ – เก็บรักษาวัด วัสดุ อุปกรณ์

2.3 ภาพเขียนที่เกิดจากการใช้วัสดุประเภทต่าง ๆ

2.4 เทคนิควิธีการเขียนภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ

เนื้อหา

ตอนที่ 1 คุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์ แต่ละประเภท

ตอนที่ 2 เทคนิคการใช้ – เก็บรักษาวัด วัสดุ อุปกรณ์

ตอนที่ 3 ภาพเขียนที่เกิดจากการใช้วัสดุประเภทต่าง ๆ

ตอนที่ 4 เทคนิควิธีการเขียนภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการวาดเขียนนั้น เป็นสื่อการสร้างสรรค์ให้เกิดผลงานทางศิลปะ

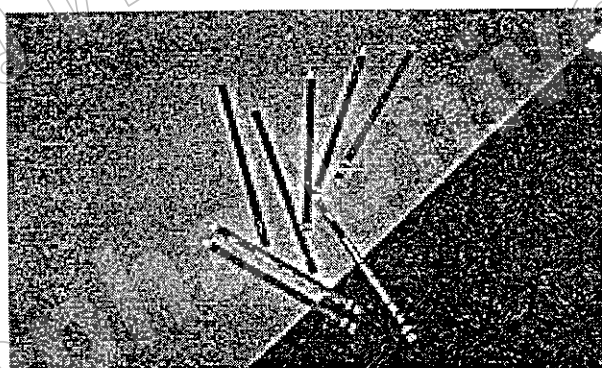
“การวาดเขียน” ทุกประเภทและทุกแขนง เช่น ในการวาดเส้นแสดงรูปร่าง อาจใช้เพียงดินสอหรือปากกาในการวาดภาพระบายสีก็ต้องใช้พู่กันจุ่มสีที่ผสมไว้แล้วระบายลงในภาพ กระดาษวาดเขียน ก็จะเป็นระนาบที่รองรับการถ่ายทอดรูปภาพต่าง ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องรู้จักเครื่องมือและอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ เพื่อจะได้ใช้ให้เหมาะสมกับงานแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

คุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์แต่ละประเภท

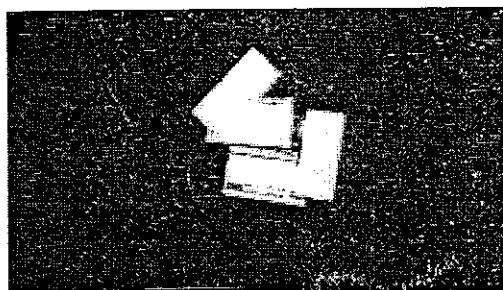
1. **ดินสอดำ** ควรเป็นดินสอดำชนิดค่อนข้างอ่อน ซึ่งไม่เหมือนดินสอที่ใช้เขียนหนังสือทั่ว ๆ ไป ควรเลือกซื้อชนิดที่ดี เวลาเหลาก็จะสะดวก ไม่หัก หรือเปราะง่าย ถ้าเป็นชนิดที่ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง จะเหลาลำบากและทำให้อารมณ์เสีย หמדกำลังใจในการทำงาน ดังนั้น ในขั้นนี้อย่างน้อยจะต้องใช้ดินสอถึง 2 ชนิด คือ

ดินสอ เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการเขียนภาพ ผู้ผลิตจะทำเครื่องหมายไว้ เช่น H (ย่อมาจาก HARD) คือดินสอชนิดแข็ง เช่น 1H, 2H หมายถึงแข็งขึ้นตามลำดับเหมาะสำหรับใช้เขียนภาพ ดินสอยิ่งแข็งยิ่งทำให้เส้นคม

ส่วนดินสอชนิด B (ย่อมาจาก BLACK) หมายถึง ขนาดที่ใช้เขียนเป็นลายเส้นค่อนข้างอ่อน ไม่แข็งนัก ถ้าดินสอ 1B, 2B-6B จะมีน้ำหนักดำมาก ดินสอที่มีขนาดพอดีในการร่างภาพมักนิยมใช้ 2B ส่วนการแรเงา (DRAWING) จะใช้ขนาด 4B และถ้าให้มีน้ำหนักดำเพิ่มขึ้นก็ใช้ 5B-6B

2. **ยางลบ** ควรเป็นยางลบที่ใช้สำหรับดินสอโดยเฉพาะ คือ เป็นยางลบชนิดอ่อนซึ่งมีรูปร่างต่าง ๆ กัน ไม่ควรใช้ยางลบชนิดแข็ง หรือยางลบสำหรับลบหมึก เพราะยางลบดังกล่าวนี้เวลาใช้แล้วจะทำให้กระดาษขุ่นขุย เมื่อระบายสีก็จะทำให้ซึมตามขอบภาพ หรือแรเงาแล้วทำให้ภาพไม่สวยงาม

3. ไม้บรรทัด ไม้บรรทัดมีมากมายหลายอย่างด้วยกัน บางอย่างแบนราบทั้งสองด้าน บางอย่างด้านหน้าแบน ด้านหลังลาดลงไปทั้งสองข้าง และบางอย่างด้านหน้าและด้านหลังลาดเหมือนกัน มีทั้งชนิดไม้และพลาสติก ควรเลือกซื้อไม้บรรทัดที่มีคุณภาพดีพอสมควร มีความตรง ไม่แอ่นหรืองอ ไม่เปราะ หรือหักง่าย ด้านข้างของไม้บรรทัดทั้งสองด้าน ไม่มีคลื่น สังกะสีได้ โดย เอามือลูบดูแล้วไม่เป็นลูกคลื่น ควรเลือกไม้บรรทัดที่มีการแบ่งนิ้วและเซนติเมตรอย่างชัดเจน เพราะจะได้วัดได้สะดวก

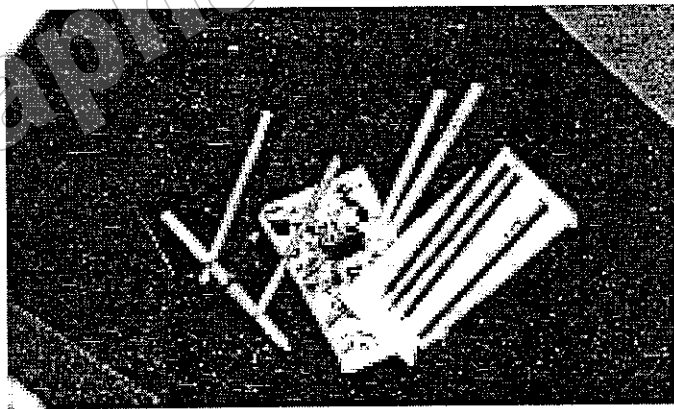
4. ไม้ฉากสามเหลี่ยม อาจเป็นเซลลูโลยด์ พลาสติกหรือชนิดไม้ก็ได้ แต่ควรใช้ชนิดใส จะดีกว่า เพราะสะดวกในการวัด ไม่แตกหรือหักง่าย ฉากสามเหลี่ยมนี้ โดยปกติจะต้องใช้ 2 ชนิด คู่กันไป คือ

ชนิดที่ 1 มีมุม 90 องศา 1 มุม และมุม 45 องศา 2 มุม

ชนิดที่ 2 มีมุม 90 องศา 1 มุม มุม 60 องศา 1 มุม และมุม 30 องศา อีก 1 มุม

5. ปากกาดำ ให้น้ำหนักการเขียนภาพค่อนข้างเข้ม แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้เรียนมีความกล้า และตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และยังแสดงรายละเอียดของพื้นผิวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

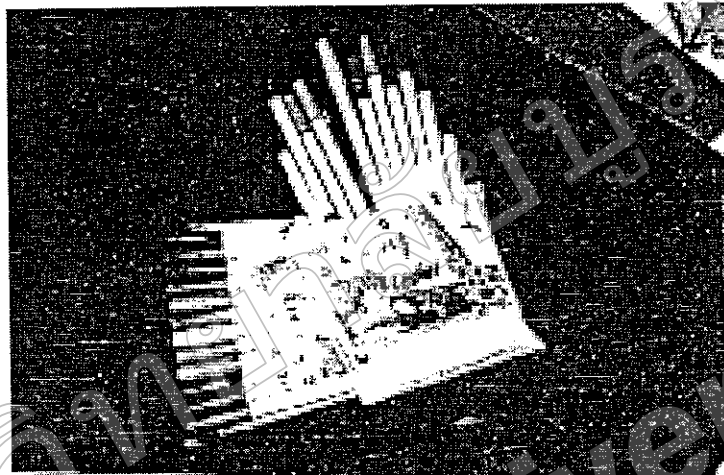
6. ดินสอสี เป็นดินสอที่มีไส้เป็นสี จะมีสีเรียงน้ำหนักอ่อนแก่กันไป เหมาะแก่การเลือกใช้ สะดวก สบาย วิธีการใช้มีกรรมวิธีเช่นเดียวกับดินสอดำ จะใช้สีเดียวแรเงาหรือใช้หลายสีมาแรเงาผสมกันก็ได้ ให้ความงามเป็นอย่างดี

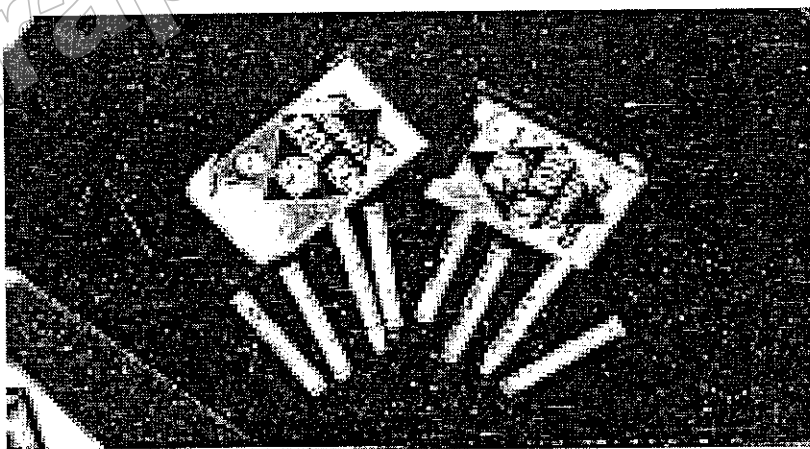
7. ปากการลูกกลิ้ง เป็นการแสดงออกในการใช้เส้นที่จับไว และสามารถบังคับให้กดโค้งได้ แสดงลายเส้นที่งดงามและยังมีความสะดวกแก่ผู้ใช้ ปากการลูกกลิ้งมีสีให้เลือกใช้เป็นจำนวนมาก

8. ปากกาเมจิก ลักษณะได้ทำด้วยวัสดุที่ดูดซึมสีได้ มีสีหลากหลาย สีสดใสกว่าปากกาถูกกลืน แต่เขียนยากกว่า ต้องตัดสินใจรวดเร็ว ในการเขียนเส้นซึ่งมีน้ำหนักอ่อนแก่ในการเขียนมักใช้สีอ่อนลงก่อนเสมอ แล้วค่อยเพิ่มสีแก่ที่มีความกลมกลืนกันตอนหลังสุด

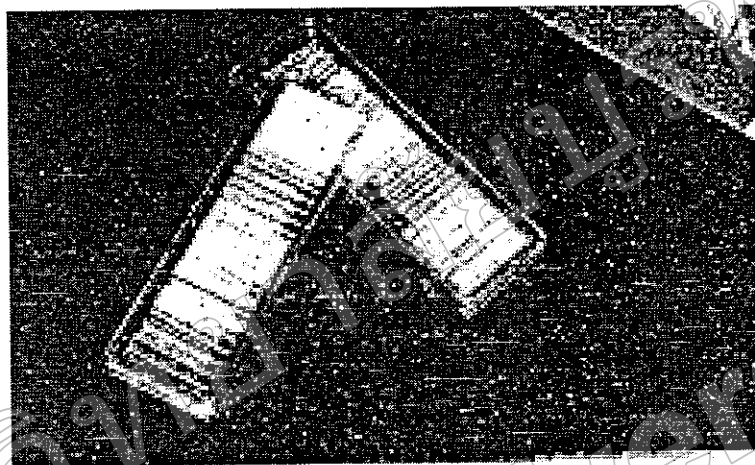
ข้อควรระวัง สีเมจิกเมื่อระบายทับกับสีอื่น สีที่ถูกทับจะติดปลายปากกาสีเมจิก ทำให้สกปรก ควรรีบใช้กระดาษซับออก

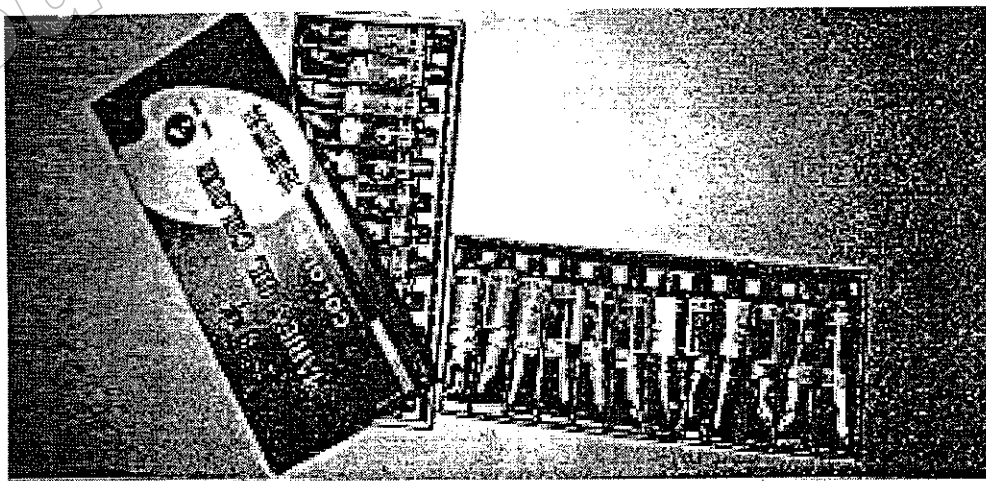
9. สีเทียน มีลักษณะเป็นแท่งกลม มีปลอกกระดาษหุ้ม เพื่อไม่ให้หักง่าย มีหลายสีเรียงน้ำหนักอ่อนแก่เช่นกัน ใช้ได้สะดวก การระบายสีนิยมใช้สีอ่อนลงก่อนแล้วไล่น้ำหนักด้วยสีแก่

10. **สีชอล์ค** มีลักษณะเป็นแท่ง เนื้อสีเป็นผงย่อยเหมือนชอล์คเขียนกระดานดำ ถ้าใช้เขียนกระดาษที่เป็นมัน เช่น กระดาษอาร์ตสีจะไม่ติด ฉะนั้น ต้องเลือกกระดาษที่ไม่มัน เขียนเสร็จแล้วควรใช้กระดาษแก้วหรือพลาสติกบางปิดเอาไว้ เพื่อกันไม่ให้สีหลุดหรือลอกไปติดอย่างอื่น

11. **สีน้ำ** เป็นสีที่มีลักษณะโปร่งแสง จึงใช้กับพื้นรองรับที่มีสีอ่อน เช่น แผ่นกระดาษขาว เวลาใช้ต้องผสมกับน้ำสะอาด แล้วระบายให้เรียบ ซึ่งต้องใช้เทคนิคเป็นพิเศษ ไม่นิยมระบายทับหลายหนเกรงจะทำให้สีขุ่นลง ภาชนะที่ใส่น้ำควรมีแก้วน้ำ 2 ใบ ใบหนึ่งสำหรับล้างพู่กัน อีกใบหนึ่งสำหรับใส่น้ำผสมสี นอกจากนี้ ควรมีฟองน้ำไว้ซับสี และจานสีควรเป็นสีขาวขนาดมาตรฐาน เพื่อเหมาะในการใช้และการไหลซึมของสี

12. สีสโปสเตอร์ มีเนื้อสีละเอียด แต่สีทึบ บรรจุในขวด สามารถระบายสีทับซ้อนกันได้หลายครั้ง เมื่อต้องการเปลี่ยนสีใหม่ เหมาะแก่การฝึกหัดของผู้ที่เริ่มต้นเรียนศิลปะ ปัจจุบันนิยมใช้เขียนภาพระบายสีงานออกแบบโฆษณา โดยเขียนลงบนวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษวาดเขียน กระดาษโปสเตอร์ และแผ่นไม้เรียบ เป็นต้น

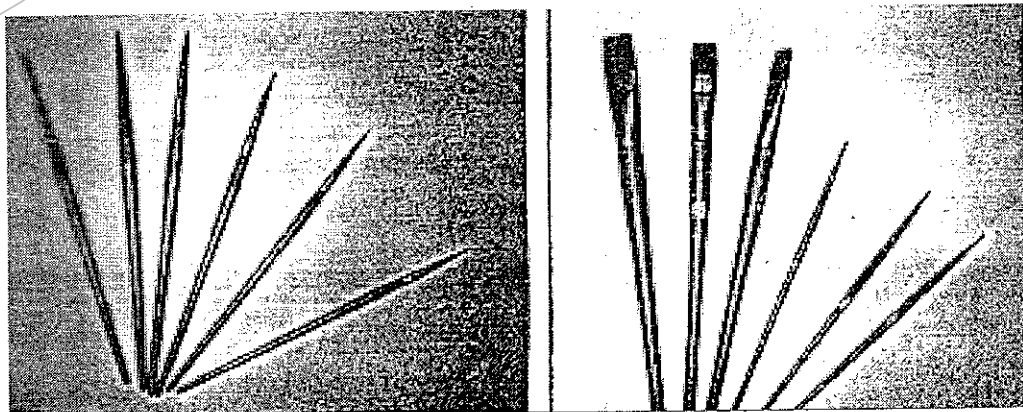

13. สีฝุ่น มีลักษณะเป็นผงเหมือนแป้งเด็ก มีหลายสีด้วยกัน แบ่งขายเป็นกิโลกรัม หรือน้อยตามความต้องการของผู้ซื้อ นิยมใช้สีฝุ่นเขียนภาพที่ใหญ่ๆ เช่น ฉากละคร ภาพโฆษณา ภาพฝาผนัง เหล่านี้เป็นต้น

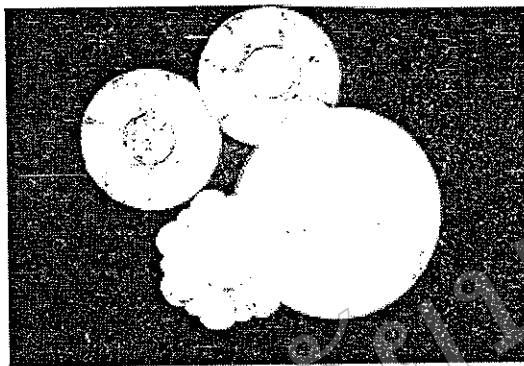
14. พู่กัน พู่กันใช้เขียนและระบายสี มีอยู่ 2 ประเภท

14.1 พู่กันชนิดกลมมีขนแปรงอ่อน สำหรับใช้กับสีน้ำและสีโปสเตอร์ นิยมใช้เบอร์ต่างๆ กันตามความเหมาะสมของงาน เช่น เบอร์ 12 , เบอร์ 8 และเบอร์ 3

14.2 พู่กันชนิดแบน มีขนแปรงอ่อน สำหรับใช้กับสีน้ำและสีโปสเตอร์เช่นกัน และยังช่วยในการเขียนภาพ มีความคล่องแคล่วดี และสร้างเทคนิคการเขียนได้ดี

15. จานผสมสี ทำด้วยพลาสติกสีขาว ซึ่งเป็นที่นิยม เพราะสีขาวทึบค่าสีได้ มีช่องสำหรับผสมสีหลายช่อง ควรเลือกซื้อที่มีขนาดมาตรฐาน

16. กระดานรองเขียน เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญที่ทำให้การร่างภาพ เขียนภาพและ การเคลื่อนย้าย เขียนภาพนอกสถานที่ที่มีความสะดวก สมาย และคล่องตัว ปัจจุบันใช้ไม้อัดหรือกระดานอัด ขนาด 45 X 60 ซม. หรือมีขนาดใหญ่กว่ากระดานที่จะเขียน

17. กระดาษ กระดาษเป็นแผ่นรองรับการขีดเขียนให้เกิดภาพ กระดาษวาดเขียน มีหลายลักษณะจะแตกต่างกัน คือ เนื้อและผิวกระดาษ เช่น ผิวหยาบ ละเอียด และขรุขระ ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของงานที่ต้องใช้

กระดาษวาดเขียน มีลักษณะบาง หนา นิยมเรียกว่า ปอนด์ เช่น หนา 60 – 80 ปอนด์ เป็นขนาดบางใช้เขียนภาพทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับลายเส้น (DRAWING) ถ้าเป็นกระดาษ 100 ปอนด์ขึ้นไป นิยมใช้เขียนรูประบายสีน้ำ เพื่อกันการไหลซึมหรือกระดาษพอง

เทคนิคการใช้ – เก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์

1. ดินสอดำ

วิธีการใช้ ดินสอดำชนิด 2B ใช้สำหรับร่างภาพที่เราต้องการมองเห็นรูปและลักษณะของภาพเสียก่อนที่จะระบายสีหรือแรเงา ดินสอในการร่างภาพต้องเหลาให้ปลายเรียวสม่ำเสมอ เวลาร่างภาพควรร่างเพียงเบาๆ เพื่อสะดวกในเวลาต้องการลบออกง่าย ถ้าต้องการจะเขียนหนังสือให้เหมือนพู่กันแบนหรือปากกาสปีดบอลล์ (speed ball) ก็เหลาดินสอให้แบนตามต้องการได้ ทั้งนี้ แล้วแต่งานที่จะนำไปใช้

ดินสอดำชนิด 4B, 5B ใช้สำหรับแรเงาภาพ เมื่อไม่ต้องการใช้สีระบายภาพนั้นๆ จะแรเงาให้อ่อนหรือแก่ จะหนักหรือเบา หรือจะให้เงาดำมากกว่าก็ได้ตามต้องการ

การเก็บรักษา เมื่อเลิกจากการใช้งานแล้ว ต้องทำการเหลาใหม่ เพื่อเตรียมไว้ให้พร้อมที่จะใช้งานต่อไป เมื่อเหลาเสร็จแล้วให้เก็บใส่กล่องให้เรียบร้อย ถ้าไม่ใส่กล่องจะทำให้ปลายดินสอหักได้ง่าย

2. ยางลบ

วิธีการใช้ ก่อนที่จะใช้ยางลบลบภาพ ควรตรวจดูเสียก่อนว่ายางลบนั้นจะสะอาดหรือไม่ ถ้ายางลบไม่สะอาด เวลาลบภาพแล้วจะทำให้ภาพสกปรก ควรลองถูบนกระดาษหรือผ้าที่สะอาดเสียก่อน เพื่อให้ความสกปรกที่ติดอยู่กับยางลบหลุดหายไปแล้วจึงนำไปลบภาพ วิธีลบใช้มือซ้ายกดกระดาษใกล้ๆ ที่จะลบ มือขวาจับยางลบถูเบาๆ ก่อน ถ้าลบไม่ออกจึงถูแรงขึ้น ให้ถูจากด้านซ้ายมือไปด้านขวามือ ถ้าเป็นเส้นตั้ง ให้ถูจากข้างบนลงมาข้างล่าง เมื่อลบเสร็จแล้ว ใช้ผ้าที่สะอาดหรือแปรงปัดเศษยางลบออกให้หมด อย่าเอามือถูหรือใช้อย่างอื่นเช็ด เพราะอาจจะทำให้ภาพสกปรกได้

การเก็บรักษา หลังจากเลิกใช้แล้ว ควรเอาผ้าเช็ดให้สะอาดทุกด้าน เก็บใส่กล่องให้เรียบร้อย เพื่อกันหายและไม่ให้สกปรกง่าย

3. ไม้บรรทัด

วิธีการใช้ ถ้าเป็นไม้บรรทัดชนิดแบนราบทั้งสองด้าน ควรใช้กับดินสอธรรมดา ถ้าจะขีดด้วยดินสอสีหรือหมึก ควรใช้กับไม้บรรทัดที่มีด้านหลังลาดลงไปทั้งสองข้าง โดยหงายด้านหน้าขึ้น เพื่อไม่ให้สีหรือหมึกไปเปื้อนกระดาษ หรือจะใช้กับไม้บรรทัดชนิดลาดทั้งด้านหน้าและด้านหลังก็ได้ วิธีขีดควรกดดินสอหรือปากกาให้สม่ำเสมอ และติดกับไม้บรรทัด พร้อมกับกดไม้บรรทัดให้สนิทกับกระดาษทุกครั้ง การลากเส้น ต้องลากจากด้านซ้ายไปด้านขวา และลากจากด้านบนลงด้านล่างเสมอ หรือถ้าคนถนัดซ้าย ก็ให้ลากจากด้านขวามาด้านซ้าย และด้านบนลงด้านล่างเช่นเดียวกัน จึงจะได้เส้นตรงที่แน่นอน

การเก็บรักษา เมื่อใช้แล้วควรเอาผ้าชุบน้ำเช็ดสีที่อาจหลงเหลือที่ติดอยู่ตามด้านข้างของไม้บรรทัดออกให้หมด เสร็จแล้วเก็บใส่กระเป๋าทิ้งไว้ให้เรียบร้อย

4. ไม้ฉากสามเหลี่ยม

วิธีการใช้ เอาไม้ฉากสามเหลี่ยมอันที่มีมุมที่ต้องการ ทาบบนจุดที่ต้องการจะสร้างมุม ต้องการมุมเท่าไร ให้เอามุมนั้นของไม้ฉากสามเหลี่ยมอีกอันหนึ่งทาบบนจุดดังกล่าว แล้ววางไม้ฉากสามเหลี่ยมอันหลังนี้ ให้ทาบแนบสนิทกับไม้ฉากสามเหลี่ยมอันแรก แล้วลากเส้นตามฉากของมุม ก็จะได้มุมที่ต้องการ

ถ้าต้องการสร้างมุมอื่น ซึ่งขนาดของมุมนั้นไม่มีในไม้ฉากสามเหลี่ยม ให้ใช้ฉากสองอันมาประกบกันก็จะได้มุมที่เกิดใหม่ เช่น มุม 75 องศา ($45 + 30$) หรือมุม 105 องศา ($45 + 60$) เป็นต้น

การเก็บรักษา ควรรักษาเหมือนการเก็บรักษาไม้บรรทัด เสร็จแล้วสอดใส่ช่อง และเก็บใส่กระเป๋าทิ้งไว้ให้เรียบร้อย

5. ปากกาดำ

วิธีการใช้ ก็ทำนองเดียวกับการใช้ดินสอ แต่ผู้ใช้จะต้องมีความกล้าที่จะใช้ในการร่างภาพ และตัดสินใจรวดเร็วและแน่นอน

การเก็บรักษา เมื่อใช้แล้วควรปิดฝาทุกครั้งเสมอไป เพื่อป้องกันหมึกเลอะเทอะ สกปรก

6. ดินสอสี

วิธีการใช้ ก็มีวิธีการใช้เช่นเดียวกับดินสอดำ เพียงแต่ใช้ระบายสีอ่อนไปหาสีแก่ เพื่อให้เกิดความเข้มของสี

การเก็บรักษา เมื่อเลิกจากการใช้งานแล้ว ต้องทำการเหลาใหม่ให้เรียบร้อย เพื่อเตรียมไว้ใช้งานต่อไปได้ทันที เมื่อเหลาเสร็จแล้ว ควรเก็บใส่กล่องให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันปลายดินสอหักได้ง่าย

7. ปากกาลูกกลิ้ง

วิธีการใช้ ต้องใช้เหมือนกับปากกา คือ มีความมั่นใจสูงมาก เพราะเมื่อเขียนลงไปแล้วจะลบไม่ได้ เพราะจะทำให้ภาพเสียทันที

การเก็บรักษา เมื่อใช้เสร็จแล้วจะต้องปิดฝาให้เรียบร้อย แล้วเก็บใส่ซองหรือกล่อง

8. ปากกาเมจิก

วิธีการใช้ ใช้ระบายภาพต่างๆ ได้เหมือนสีน้ำ แต่ต้องตัดสินใจเขียนให้เร็ว เพราะสีออกมาจะเหมือนหมึกซึม ไม่สามารถลบได้ ต้องระบายสีอ่อนไปหาสีแก่

9. สีเทียน

วิธีการใช้ จับสีเทียนเหมือนกับการจับดินสอแรง โดยคว่ำมือให้สีเทียนอยู่ใต้อุ้งมือ ใช้นิ้วชี้แตะด้านบนของแท่งสี เพื่อกดสีให้หนักเบาตามต้องการ จะเขียนหรือระบายทับกันกี่ครั้งก็ได้ หรือจะหักออกมาแล้วระบายสีตามแนวอนก็ได้

การเก็บรักษา เมื่อใช้เสร็จแล้วก็ต้องเก็บใส่กล่องของสีโดยเฉพาะ เพราะว่า สีเทียน เป็นแท่งกลม หักง่าย และระวังอย่าให้ตกหล่นลงบนพื้นหรือถูกสิ่งอื่นวางทับ เพราะจะทำให้หักได้

10. สีชอล์ค

วิธีการใช้ ใช้เขียนหรือระบายเช่นเดียวกับการใช้สีเทียน และควรระวังเวลาใช้ เพราะสีชนิดนี้เลอะได้ง่าย

การเก็บรักษา เมื่อสำรวจดูครบจำนวนแล้ว เก็บใส่กล่องรักษาเหมือนสีเทียน

11. สีน้ำ

วิธีการใช้ ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ถ้าเป็นสีชนิดบรรจุกล่อง ใช้ฟู่กันจุ่มน้ำให้ม่น้ำพอประมาณ ถ้าฟู่กันมีน้ำมากเกินไปให้สลัดน้ำออกเสียก่อน แล้วจึงลงบนสีที่ต้องการใช้ สีก็จะละลายออกมา
 2. ถ้าเป็นสีหลอด ให้บีบสีลงบนจานสีเสียก่อน แล้วใช้ฟู่กันจุ่มน้ำมาละลายสีให้ได้สีเข้มหรืออ่อนตามความต้องการ ควรทดลองระบายลงบนกระดาษอื่นเสียก่อน เมื่อได้สีเข้มหรืออ่อนตามต้องการแล้วจึงระบายภาพต่อไป
 3. ควรใช้ฟู่กันหรือฟองน้ำชุบน้ำเปล่าชุบบริเวณภาพที่จะระบายและทิ้งไว้ให้หมาดเสียก่อน เวลาระบายสี สีจะติดและสวยงาม
 4. ควรระบายเพียงครั้งเดียว อย่าระบายทับกันหลาย ๆ ครั้ง จะทำให้สีต่างและไม่สม่ำเสมอ
 5. ควรระบายต่อเนื่องกันไป ขณะที่สียังไม่แห้ง จึงจะได้สีที่สม่ำเสมอและกลมกลืนกันดี
- การเก็บรักษา**
1. ถ้าเป็นสีชนิดบรรจุกล่อง ควรทำความสะอาดบริเวณแต่ละช่องสีและฝากล่องให้สะอาดเสียก่อน แล้วจึงเก็บ
 2. ถ้าเป็นสีหลอด ควรเช็ดสีที่อาจติดอยู่ตามหลอดออกให้หมด ปิดฝาให้แน่น แล้วจึงเก็บรวมใส่กล่อง

12. สีโอเตอร์

วิธีการใช้ ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ใช้ไม้หรือด้ามพู่กันคนสีให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกันเสียก่อน เมื่อสีเข้ากันดีแล้วก็นำไป

ใช้ได้เลย

2. ถ้าสีข้นเกินไป ให้ใช้น้ำผสม เพื่อให้สีจางลง
3. ถ้าสีในขวดแห้ง ให้ใช้น้ำผสมก็จะใช้ได้
4. ถ้าต้องการให้สีอ่อน ควรใช้สีขาวผสม ถ้าต้องการสีเข้ม ให้ใช้สีดำหรือสีตรงข้ามผสม

ก็จะได้สีที่ต้องการ

5. ถ้าสียังมีรอบต่อไม่กลมกลืนกัน ให้ใช้พู่กันเปล่าๆ จุ่มน้ำ แล้วเกลี่ยรอยต่อให้

กลมกลืน

การเก็บรักษา เมื่อทำความสะอาดขวดแล้ว ให้ปิดฝาขวดให้แน่น ถ้าขวดใดน้ำแห้ง ให้เติมน้ำไว้เพื่อกันสีแห้ง

13. สีฝุ่น

วิธีการใช้ ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ต้องผสมสีฝุ่นกับน้ำหรือกาวกระฉิน หรือกาวอื่น ๆ ก็ได้ เพื่อให้สีติดแน่นกับกระดาษ หรือวัสดุที่ต้องการเขียน

2. ใช้สีฝุ่นชนิดขาวผสมเข้าไปด้วย เพื่อเพิ่มเนื้อสีให้มากขึ้น
3. เมื่อผสมสีเข้ากันดีแล้ว ก็สามารถนำไปใช้ได้ และจะระบายทับกันกี่ครั้งก็ได้
4. ถ้าต้องการสีหนักหรือเบา ให้ใช้สีดำหรือสีขาวผสมลงไปเช่นเดียวกับการใช้สี

โปสเตอร์

14. พู่กัน

วิธีการใช้ ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ถ้าเป็นพู่กันที่ซื้อมาใหม่ ต้องใช้น้ำล้างให้กาวที่ติดอยู่ที่ปลายพู่กันออกให้หมด
2. เมื่อล้างสะอาดแล้ว ควรแต่งปลายพู่กันให้ดี อย่าให้ปลายแตก ถ้าขนพู่กันอันไหน

กางเกะกะออกมา ต้องแต่งให้ขนพู่กันเป็นระเบียบเรียบร้อย

3. พู่กันเบอร์เล็ก ใช้ระบายในเนื้อที่เล็ก เบอร์ใหญ่ใช้ระบายในเนื้อที่กว้างใหญ่

ตามลำดับของเบอร์

4. ควรระบายจากด้านบนลงด้านล่าง และไล่จากด้านซ้ายมือไปขวามือเสมอ
5. เมื่อใช้พู่กันกับสีหนึ่งแล้ว ก่อนนำไปใช้กับสีอื่น ต้องล้างสีเดิมออกให้หมด

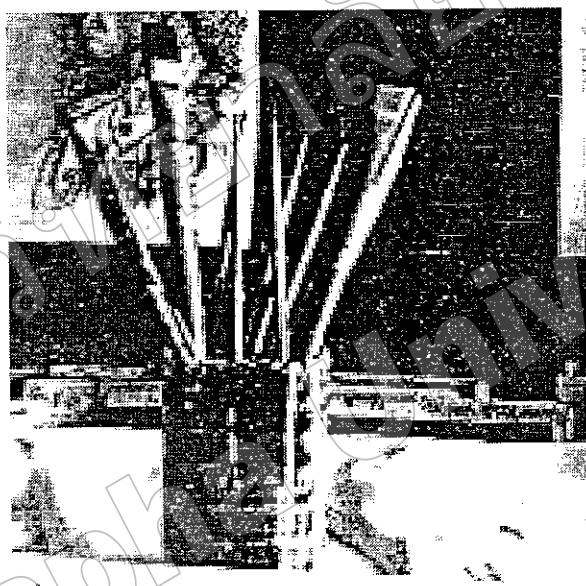
เพื่อไม่ให้สีใหม่ที่ระบายสกปรก และผิดจากความต้องการ

6. อย่าให้น้ำที่ใช้ระบายสีขุ่นมาก ควรเปลี่ยนน้ำบ่อย ๆ เพื่อจะได้สีที่สะอาดและสด

7. อย่าแช่ฟุ้งกันทิ้งไว้ในแก้วน้ำ เพราะจะทำให้ปลายฟุ้งกันงอและแตก หลังจาก
เลิกใช้แล้ว ต้องล้างให้สะอาดทันที

การเก็บรักษา ควรล้างสีออกจากฟุ้งกันให้หมด สลัดน้ำออกจากฟุ้งกันให้แห้งเสียก่อน
แล้วเอาผ้าเช็ดหรือซับน้ำจากปลายฟุ้งกันอีกครั้ง

ถ้าปลายฟุ้งกันไม่เรียบร้อย ควรเอามือลูบที่ปลายฟุ้งกันให้เรียบเหมือนทรงเดิม ถ้าขนฟุ้งกัน
ยังแตกปลายให้เอากาวเพียงเล็กน้อยลูบปลายให้เข้ารูปอีกครั้ง เสร็จแล้วเก็บใส่กล่องเครื่องมือหรือ
กระบอก โดยเอาทางด้ามลง อย่าเอาปลายฟุ้งกันลง เพราะจะทำให้ปลายฟุ้งกันเสีย

วิธีการเก็บรักษาจานสี เมื่อใช้เสร็จแล้ว ควรล้างให้สะอาดและเช็ดให้แห้ง

วิธีการเก็บรักษากระดานรองเขียน ควรทำความสะอาดและวางเก็บไว้ในพื้นระนาบ

วิธีการเก็บรักษากระดาษ อย่าให้กระดาษพับ หรือยับยู่เป็นรอย เพราะจะทำให้หมด

คุณค่าในการเขียนภาพ ถ้าเป็นกระดาษชนิดแผ่น ไม่ใช่เป็นเล่ม ควรกระทุ้งให้เรียบร้อยและใส่ในถุง
หรือห่อก่อน จึงนำไปเก็บ

ภาพเขียนที่เกิดจากการใช้วัสดุประเภทต่าง ๆ

เทคนิควิธีการเขียนภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ

เทคนิคต่าง ๆ ในการเขียนภาพระบายสี

1. การเขียนภาพด้วยสีเทียน จะต้องเขียนจากสีอ่อนไปหาสีแก่ตามความต้องการบนกระดาษวาดเขียน กระดาษผิวหยาบก็ได้ การเขียนสีเทียนอาจใช้สีอ่อนร่างภาพไปก่อนใช้สีแก่ระบายทับได้ จะเกิดเป็นเทคนิคอีกแบบหนึ่ง

2. การเขียนสีน้ำ

2.1 เปียกบนแห้ง วิธีเปียกบนแห้ง ก็คือ วิธีการธรรมดาที่เราเคยชินกันอยู่ คือ ใช้พู่กันจุ่มสีเปียกชุ่มระบายลงบนกระดาษแห้ง รอยพู่กันที่เริ่มแห้งลงจะแตกพร่าเล็กน้อย

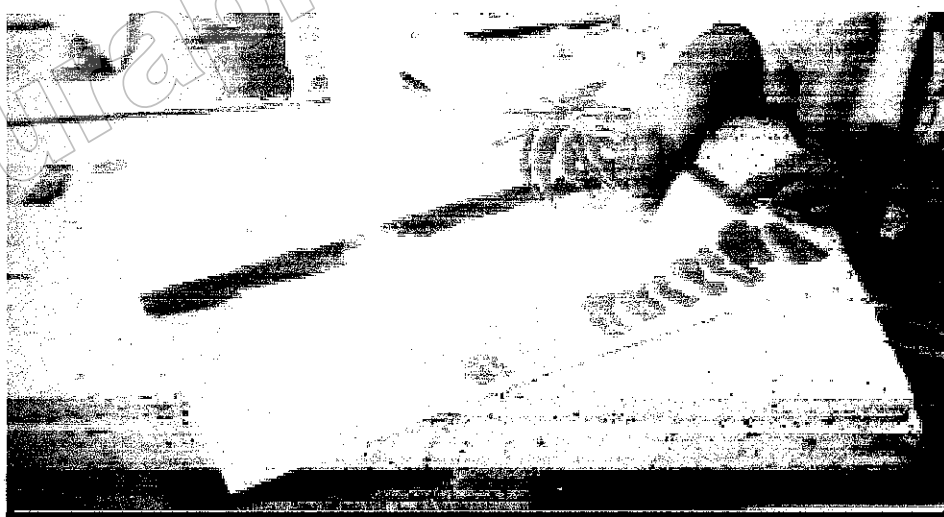
2.2 เปียกบนเปียก วิธีการนี้จะให้ความรู้สึกชุ่มและโปร่งใสได้ดีมาก วิธีระบายก็คือ ทำกระดาษให้เปียกชื้น จะด้วยการนำกระดาษไปจุ่มน้ำ ฟ่นน้ำ หรือใช้ฟองน้ำชุบน้ำลูบบนกระดาษก็ได้ แล้วเขียนภาพในขณะที่กระดาษกำลังเปียกชื้นอยู่นั้น

2.3 แห้งบนแห้ง ใช้พู่กันจุ่มสีและปาดหรือเช็ดสีออกเสียบ้าง ให้แห้งหรือหมาด เขียนภาพด้วยพู่กันหมาด ๆ นั้นบนกระดาษแห้ง รอยพู่กันจะแตกพร่า ให้ความรู้สึกสวยงามอีกลักษณะหนึ่ง

2.4 เปียกบนพื้นผิว กระดาษภาพในลักษณะนี้ ต้องเตรียมพื้นผิวไว้บนกระดาษก่อน จะด้วยการขัดกระดาษทรายหรือขูดขีดด้วยของแข็งให้เป็นริ้วรอยทั่ว ๆ ไปก่อนก็ได้ แล้วจึงระบายสีน้ำด้วยพู่กันเปียกชุ่มลงบนกระดาษนั้น

3. การเขียนสีซอด้ก คือ สีที่มีลักษณะเป็นแท่ง เนื้อพองฟูเหมือนซอด้ก ห้ามเขียนใน กระจกที่เป็นมัน หรือกระจกอาร์ด เพราะสีจะไม่ติด จะต้องเขียนในกระจกหยาบและไม่มัน เขียนจากสีอ่อนแล้วใช้สีที่มีความเข้มข้นน้ำหนั ก เขียนเสร็จแล้วควรใช้กระจกแก้วหรือพลาสติก บาง ๆ ปิดเอาไว้ เพื่อกันไม่ให้สีหลุดหรือลอกได้

4. การเขียนลีโปสเตอร์ ลีโปสเตอร์ก็คือ สีนํ้าทึบแสง ที่ใช้นํ้าเป็นตัวละลาย นิยมใช้ระบายลงบนกระดาษ ให้ได้ภาพสีที่มองดูทึบแสงหรือทึบตัน มองไม่เห็นพื้นกระดาษ ซึ่งตรงกันข้ามกับการระบายสีนํ้า การที่จะทำให้สีอ่อนลง จะใช้สีขาวเป็นตัวผสม เมื่อสี 2 สีระบายให้ขอบมาชนกัน และต้องการให้มีสี 2 สีนั้นประสานเข้าหากัน อาจจะต้องล้างพู่กันให้สะอาดและถูบสีให้ผสมกลมกลืนกัน

3. กระบวนการเรียนรู้

3.1 กระบวนการสร้างความตระหนัก

3.2 กระบวนการกลุ่ม

3.3 กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติการใช้ เก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ได้

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ เวลา 5 นาที

4.2.2 ครูให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนภาพ และเทคนิคของการเขียนภาพด้วยสีน้ำ ภายในเวลา 15 นาที โดยครูสาธิต

4.2.3 ครูติดภาพเขียน ซึ่งมีเทคนิควิธีการเขียนด้วยวัสดุต่างชนิดกันบนบอร์ด พร้อมภาพวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเขียนภาพ ได้แก่

- 1) ภาพลายเส้นเขียนด้วยดินสอและปากกาถูกลิ้น
- 2) ภาพเขียนด้วยสีไม้และปากกาเมจิก
- 3) ภาพเขียนด้วยสีน้ำ
- 4) ภาพเขียนด้วยสีโปสเตอร์

4.2.4 ครูแจกใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การใช้ เก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ ให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ เวลา 15 นาที

4.2.5 ครูซักถามเกี่ยวกับการใช้ เก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ โดยให้นักเรียนช่วยกันสรุป

4.2.6 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม เพื่อทดสอบการใช้วัสดุ อุปกรณ์มาตรฐานต่าง ๆ คือ

- ฐานที่ 1 การเขียนภาพลายเส้นด้วยดินสอและปากกาถูกลิ้น
- ฐานที่ 2 การเขียนภาพด้วยสีไม้และปากกาเมจิก
- ฐานที่ 3 การเขียนภาพด้วยสีน้ำ
- ฐานที่ 4 การเขียนภาพด้วยสีโปสเตอร์

ฐานการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การเขียนภาพลายเส้นด้วยดินสอและปากกาถูกลิ้น

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ที่ 2 การใช้วัสดุ อุปกรณ์
2. ศึกษาใบงานที่ 2.1 การเขียนภาพลายเส้นด้วยดินสอ , ปากกาถูกลิ้น
3. ปฏิบัติการใช้เส้นด้วยดินสอและปากกาถูกลิ้น
4. ใช้เวลาในการทำใบงานที่ 2.1 (20 นาที)

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง การเขียนภาพด้วยสีไม้และปากกาเมจิก

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ที่ 2 การใช้วัสดุ อุปกรณ์
2. ศึกษาใบงานที่ 2.1 การเขียนภาพด้วยสีไม้และปากกาเมจิก
3. ปฏิบัติการเขียนภาพด้วยสีไม้และปากกาเมจิก
4. ใช้เวลาในการทำใบงานที่ 2.1 (20 นาที)

ฐานการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง การเขียนภาพด้วยสีน้ำ

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ที่ 2 การใช้วัสดุ อุปกรณ์
2. ศึกษาใบงานที่ 2.1 การเขียนภาพด้วยสีน้ำ
3. ปฏิบัติการเขียนภาพโดยการใช้สีน้ำ
4. ใช้เวลาในการทำใบงานที่ 2.1 (20 นาที)

ฐานการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง การเขียนภาพด้วยสีโปสเตอร์

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ที่ 2 การใช้วัสดุ อุปกรณ์
2. ศึกษาใบงานที่ 2.1 การเขียนภาพด้วยสีโปสเตอร์
3. ปฏิบัติการเขียนภาพโดยการใช้สีโปสเตอร์
4. ใช้เวลาในการทำใบงานที่ 2.1 (20 นาที)

โดยให้เลือกศึกษากลุ่มละ 2 ฐาน ๆ ละ 20 นาที

4.2.7 ครูแจกใบงานที่ 2.1 กลุ่มละ 1 ชุด ให้ประธานกลุ่ม ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในใบงานและสรุปลงในใบงาน โดยใช้ความรู้จากการดูภาพตัวอย่างและใบความรู้ที่ 2 เป็นพื้นฐาน

4.2.8 แต่ละกลุ่มส่งใบงานที่ 2.1 เมื่อครบกำหนดเวลา

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถบอกคุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์ได้

4.3.2 นักเรียนสามารถใช้และเก็บรักษาวัดวัสดุ อุปกรณ์ได้

4.3.3 นักเรียนสามารถแยกประเภทของภาพที่ใช้วัสดุต่างชนิดได้

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าดูบทเรียน

4.1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนจะต้องเขียนภาพ คนละ 1 ภาพ ด้วยวัสดุต่าง ๆ ตามเทคนิคที่ตนเองถนัดได้

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูได้นำภาพเขียน ซึ่งมีเทคนิควิธีการเขียน ด้วยวัสดุต่างชนิดกันติดบนบอร์ด พร้อมภาพวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนภาพ ได้แก่

- 1) ภาพลายเส้นเขียนด้วยดินสอและปากกาถูกลิ้น
- 2) ภาพเขียนด้วยสีไม้และปากกาเมจิก
- 3) ภาพเขียนด้วยสีน้ำ
- 4) ภาพเขียนด้วยสีโปสเตอร์

แล้วให้นักเรียนทุกคนเลือกเขียนภาพ โดยใช้เทคนิคของตนเอง เลือกใช้วัสดุชนิดใดก็ได้ตามที่ถนัด เวลา 80 นาที

4.2.2 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ 80 – 100 ปอนด์ ดินสอ สีไม้ ปากกาถูกลิ้น ปากกาเมจิก สีน้ำ สีโปสเตอร์

4.2.3 ครูแจกใบงานที่ 2.2 ให้นักเรียนทุกคนลงมือปฏิบัติ

4.2.4 ให้นักเรียนทุกคน ส่งใบงานที่ 2.2 ครูคัดเลือกผลงานติดบอร์ด แล้วให้นักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปถึงผลงานของแต่ละคน ครูช่วยเสริม

4.2.5 ครูแจกแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ให้นักเรียนทุกคนทำ

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

นักเรียนใช้เทคนิคเขียนภาพจากวัสดุต่าง ๆ ได้

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2
2. ภาพเขียน
3. ใบความรู้ที่ 2 วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนภาพ
4. ใบงานที่ 2.1
5. วัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพ
6. ใบงานที่ 2.2
7. คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 2
8. แบบทดสอบหลังการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การใช้และเก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน	ชั้น ม.1
การเขียนรูปที่ดี เกิดจากอารมณ์ของมนุษย์ที่ต้องการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยคิดรูปแบบ และวิธีการเขียนให้ภาพมีความสวยงาม จึงมีการเลือกสื่อในการเขียนให้เกิดเทคนิคหลายอย่าง ฉะนั้น การใช้วัสดุ อุปกรณ์ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของสิ่งเหล่านี้ 1. คุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์ 1.1 ดินสอ เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการเขียนภาพ ผู้ผลิตจะทำเครื่องหมายไว้ เช่น H (ย่อมาจาก HARD) คือ ดินสอชนิดแข็ง เช่น 1 H , 2 H หมายถึง แข็งขึ้นตามลำดับ เหมาะสำหรับใช้เขียนแบบ ดินสอยังแข็งยิ่งทำให้เส้นคม ส่วนดินสอชนิด B (ย่อมาจาก BLACK) หมายถึง ขนาดที่ใช้เขียนเป็นลายเส้นค่อนข้างอ่อนไม่เข้มนัก ถ้าดินสอ 1B , 2B – 6B จะมีน้ำหนักดำมาก ดินสอที่มีขนาดพอดีในการร่างภาพมักนิยมใช้ 2B ส่วนการแรเงา (DRAWING) จะใช้ขนาด 4B และถ้าต้องการให้มีน้ำหนักดำเพิ่มขึ้นก็ใช้ 5B – 6B 1.2 ปากกาดำ ให้น้ำหนักการเขียนภาพค่อนข้างเข้ม แสดงให้เห็นถึงทักษะของผู้เขียนมีความกล้าและตัดสินใจได้รวดเร็ว และยังแสดงรายละเอียดของพื้นผิวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี 1.3 ดินสอสี เป็นดินสอที่มีสีเป็นสี จะมีสีเรียงน้ำหนักอ่อนแก่กันไป เหมาะแก่การเลือกใช้สะดวก สบาย วิธีการใช้มีกรรมวิธีเช่นเดียวกับดินสอดำ จะใช้สีเดียวแรเงาหรือใช้หลายสี มาแรเงาผสมกันก็ได้ให้ความงามเป็นอย่างดี 1.4 ปากกาลูกลื่น เป็นการแสดงออกในการใช้เส้นที่ฉับไว และสามารถบังคับมือให้คล่องได้ แสดงลายเส้นทั้งงดงามและยังมีความสะดวกแก่ผู้ใช้ ปากกาลูกลื่นมีสีให้เลือกใช้เป็นจำนวนมาก 1.5 ปากกาเมจิก ลักษณะใช้ทำด้วยวัสดุที่ดูดซึมสีได้ มีหลากหลาย สีสดใสมาก ปากกาลูกลื่น แต่เขียนยากกว่า ต้องตัดสินใจรวดเร็วในการเขียน เส้นซึ่งมีน้ำหนักอ่อนแก่ในการเขียน มักใช้สีอ่อนลงก่อนเสมอ แล้วค่อยเพิ่มสีแก่ที่มีความกลมกลืนกันหลังสุด ข้อควรระวัง สีเมจิกเมื่อระบายทับกับสีอื่น สีที่ถูกทับจะติดปลายปากกาเมจิกทำให้สกปรก ควรใช้เศษกระดาษซับออก		

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การใช้และเก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน	ชั้น ม.1
1.6 สีเทียน มีลักษณะเป็นแท่งกลม มีปลอกกระดาษห่อหุ้ม เพื่อไม่ให้หักง่าย มีหลายสี เรียงน้ำหนักอ่อนแก่เช่นกัน ใช้ได้สะดวก การระบายสี นิยมใช้สีอ่อนลงก่อนแล้วไล่สีน้ำหนักด้วยสีแก่ 1.7 สีน้ำ เป็นสีที่มีลักษณะโปร่งแสง จึงใช้กับพื้นรองรับที่มีสีอ่อน เช่น แผ่นกระดาษขาว เวลาใช้ต้องผสมกับน้ำสะอาด แล้วระบายให้เรียบ ซึ่งต้องใช้เทคนิคเป็นพิเศษ ไม่นิยมระบายทับหลายหน เกรงจะทำให้สีขุ่นลง ภาชนะที่ใส่น้ำควรมีแก้ว 2 ใบ ใบหนึ่งสำหรับล้างพู่กันอีกใบหนึ่งสำหรับใส่น้ำผสมสี นอกจากนี้แล้ว ควรมีฟองน้ำไว้ซับสี และจานสีควรเป็นสีขาว ขนาดมาตรฐาน เพื่อเหมาะในการใช้และป้องกันการไหลซึมของสี 1.8 สีโปสเตอร์ มีเนื้อสีละเอียด แต่ทึบแสง บรรจุในขวด สามารถระบายสีทับซ้อนกันได้หลายครั้ง เมื่อต้องการเปลี่ยนสีใหม่ เหมาะแก่การฝึกหัดของผู้ที่เริ่มต้นเรียนศิลปะ ปัจจุบันนิยมใช้การเขียนภาพระบายสีงานออกแบบโฆษณา โดยเขียนลงบนวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษวาดเขียน กระดาษโปสเตอร์ และแผ่นไม้เรียบ เป็นต้น 1.9 พู่กัน พู่กันใช้เขียนระบายสี มีอยู่ 2 ประเภท คือ 1.9.1 พู่กันชนิดกลม มีขนแปรงอ่อนสำหรับใช้กับสีน้ำ และสีโปสเตอร์ นิยมใช้เบอร์ต่าง ๆ กัน ตามความเหมาะสมของงาน เช่น เบอร์ 12 , เบอร์ 8 และเบอร์ 3 1.9.2 พู่กันชนิดแบน มีขนแปรงอ่อนสำหรับใช้กับสีน้ำ และสีโปสเตอร์เช่นกัน และยังช่วยในการเขียนภาพที่มีความคล่องแคล่วดีขึ้น และสร้างเทคนิคการเขียนได้ดี จานผสมสี ทำด้วยพลาสติกสีขาว ซึ่งเป็นที่นิยม เพราะสีขาวเทียบค่าสีได้ง่าย มีช่องสำหรับผสมสีหลายช่อง ควรเลือกซื้อที่มีขนาดมาตรฐาน กระดานรองเขียน เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการร่างภาพ เขียนภาพ และการเคลื่อนย้ายเขียนภาพนอกสถานที่ ที่มีความสะดวก สบาย และคล่องตัว ปัจจุบันใช้ไม้อัดหรือกระดาษอัด ขนาด 45 × 60 ซม. หรือมีขนาดใหญ่กว่ากระดาษที่จะเขียน กระดาษ เป็นแผ่นรองรับการขีด เขียน ให้เกิดภาพ กระดาษวาดเขียนมีหลายลักษณะจะแตกต่างกัน คือ เนื้อและผิวกระดาษ เช่น ผิวหยาบ ละเอียด และขรุขระ ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของงานที่ต้องใช้		

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การใช้และเก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน	ชั้น ม.1
	กระดาษวาดเขียนมีลักษณะแตกต่างกัน คือ หนาเรียกว่า ปอนด์ เช่น หนา 60 – 80 ปอนด์ขึ้นไป นิยมระบายสี สีน้ำ เพื่อกันการไหลซึม หรือกระดาษพอง 2. เทคนิคการใช้ เก็บวัสดุ อุปกรณ์ 2.1 การเขียนด้วยสีเทียน จะต้องเขียนจากสีอ่อนไปหาสีแก่ ตามความต้องการเขียนบนกระดาษวาดเขียนหรือกระดาษผิวหยาบได้ การเขียนสีเทียนอาจใช้สีอ่อนร่างภาพไปก่อน แล้วใช้สีแก่ระบายทับได้ จะเกิดเป็นเทคนิคอีกแบบหนึ่ง 2.2 การระบายสีน้ำและสีโปสเตอร์ ควรบีบสีน้ำจากหลอด หรือตักสีจากขวดโปสเตอร์นำมาผสมในจานสี อย่าใช้ฟู่กันที่เปราะสีหนึ่งไปจุ่มกับอีกสีหนึ่ง จะทำให้เกิดสีขุ่น สกปรกง่าย ควรเตรียมจานสี แก้วบรรจุน้ำไว้ 2 ใบ และกระดาษวาดเขียนชนิด 100 ปอนด์ ใช้ด้านหน้าที่หยาบ และควรมีผ้าเช็ดสี หรือฟองน้ำไว้ซับสีที่เปื้อน วิธีการระบายสีน้ำเบื้องต้น มีดังนี้ 1. ระบายเรียบสีเดียวบนกระดาษที่แห้ง 2. ระบายเรียบหลายสีบนกระดาษที่แห้ง 3. ระบายเรียบสีเดียวบนกระดาษที่ชุ่มน้ำ 4. ระบายเรียบหลายสีบนกระดาษที่ชุ่มน้ำ ส่วนการระบายสีโปสเตอร์ มักนิยมใช้สีแท่งบนกระดาษ หรือใช้สีขาวและสีดำเข้าผสม เพื่อให้ภาพเกิดน้ำหนัก คุณค่าของสีแตกต่างกันไป มีคุณสมบัติพิเศษตรงที่สีระบายแล้วจะเรียบ เนียน และยังระบายทับสีใหม่ได้ การเก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ การเก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ย่อมยืดอายุการใช้งานได้นาน เพราะอุปกรณ์เหล่านี้มีราคาแพง และเสื่อมได้ง่าย ถ้าเราไม่รู้จักรักษา พู่กัน เมื่อใช้ระบายสีแล้วต้องล้างให้สะอาด ควรใช้เศษผ้านุ่มซับหรือใช้ฟองน้ำซับ และชุบน้ำให้แห้งอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ไม่ควรทิ้งพู่กันแช่ไว้ในน้ำ หรือปล่อยให้สีแห้งเกาะพู่กันจะทำให้พู่กันงอเสียรูปใช้ไม่ได้ ดินสอและวัสดุอื่น ๆ เมื่อใช้แล้วควรเหลาด้วยกบหรือมีดเล็ก แล้วเก็บใส่กล่องไว้ เพื่อเป็นการป้องกันการหักของปลาย และหยิบใช้ได้สะดวก	

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การใช้และเก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน	ชั้น ม.1
	ส่วนสีน้ำ, สีเมจิก, สีโปสเตอร์และปากกาทุกประเภท เมื่อเลิกใช้แล้วควรปิดฝาทุกครั้ง เพื่อกันน้ำหมึก สีระเหย และแห้งหมด จานสี เมื่อใช้แล้วควรล้างน้ำให้สะอาด นอกจากบางรายที่ผสมสีไว้มากใช้ไม่ทัน ต้องการเก็บไว้ใช้ในคราวต่อไป ควรห่อเก็บไว้ในถุงพลาสติกกันแมลงสาบเลียสี ความสามารถที่ปฏิบัติงานได้ เกี่ยวกับการใช้เทคนิคและวัสดุ อุปกรณ์ ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป เท่ากับเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดี และสามารถค้นหาวีธีการต่าง ๆ มาใช้ในการเขียนภาพ ได้อย่างเพลิดเพลิน	

ใบงานที่ 2.1

เรื่อง การทดลองใช้วัสดุ อุปกรณ์

กลุ่มที่.....ประธานกลุ่ม.....เลขานุการกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1.....2.....
3.....4.....
5.....

- คำสั่ง
- 1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2 และภาพตัวอย่างที่ครูคิดไว้ให้นักเรียนดูที่หน้าชั้นเรียน
 - 5. ให้นักเรียนเข้าฐานปฏิบัติตามหัวข้อที่กำหนด ให้เลือกศึกษากลุ่มละ 2 ฐาน
 - 6. ให้นักเรียนใช้เวลาในการทำงาน ฐานละ 20 นาที เมื่อครูส่งสัญญาณให้นักเรียนเปลี่ยนฐาน

ให้กลุ่มพิจารณาเลือกฐานที่จะทดลองใช้เพียง 2 ฐาน จาก 4 ฐาน ดังต่อไปนี้

- ฐานที่ 1 การเขียนภาพลายเส้นด้วยดินสอและปากกาถูลื่น
- ฐานที่ 2 การเขียนภาพด้วยสีไม้และปากกาเมจิก
- ฐานที่ 3 การเขียนภาพด้วยสีน้ำ
- ฐานที่ 4 การเขียนภาพด้วยสีโปสเตอร์

ใบงานที่ 2.2

ชื่องาน เทคนิคของการเขียนภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ (เขียนตามความถนัด)

วิชา	ทัศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ.....	เลขที่.....	เต็ม	ได้

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้ประเมิน.

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.1

1. ดูรูปภาพ พร้อมภาพวัสดุ อุปกรณ์
2. ศึกษาใบความรู้ที่ 2 ให้เข้าใจ
3. แบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม และดำเนินการตามกระบวนการกลุ่ม โดยนักเรียนจะต้องดำเนินการ ดังนี้

3.1 ทดลองการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ตามฐานต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 ฐานที่ 1 การเขียนภาพลายเส้นด้วยดินสอและปากกาถูกลิ้น

- 1) ศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่องการใช้ดินสอและปากกาถูกลิ้น
- 2) ศึกษาใบงานที่ 2.1
- 3) ปฏิบัติการใช้เส้นดินสอและปากกาถูกลิ้น
- 4) ใช้เวลาในการทำใบงานที่ 2.1 (20 นาที)

3.1.2 ฐานที่ 2 การเขียนภาพด้วยสีไม้และปากกาเมจิก

- 1) ศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่องการเขียนสีไม้และปากกาเมจิก
- 2) ศึกษาใบงานที่ 2.1
- 3) ปฏิบัติการเขียนภาพโดยการใช้สีไม้และสีเมจิก
- 4) ใช้เวลาในการทำใบงานที่ 2.1 (20 นาที)

3.1.3 ฐานที่ 3 การเขียนภาพด้วยสีน้ำ

- 1) ศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่องการใช้สีน้ำ
- 2) ศึกษาใบงานที่ 2.1
- 3) ปฏิบัติการเขียนภาพโดยการใช้สีน้ำ
- 4) ใช้เวลาในการทำใบงานที่ 2.1 (20 นาที)

3.1.4 ฐานที่ 4 การเขียนภาพด้วยสีโปสเตอร์

- 1) ศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่องการใช้สีโปสเตอร์
- 2) ศึกษาใบงานที่ 2.1
- 3) ปฏิบัติการเขียนภาพด้วยสีโปสเตอร์
- 4) ใช้เวลาในการทำใบงานที่ 2.1 (20 นาที)

4. เมื่อครบกำหนดเวลา ครูจะให้สัญญาณ ตัวแทนแต่ละกลุ่มส่งใบงานที่ครู และเปลี่ยนฐานใหม่

5. เมื่อปฏิบัติตามใบงานที่ 2.1 ฐานที่ 2 เสร็จตามเวลาที่กำหนดแล้ว ส่งใบงานที่ 2.1

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.2

1. ดูรูปภาพ พร้อมภาพวัสดุ อุปกรณ์
2. ศึกษาใบความรู้ที่ 2 ให้เข้าใจ
3. ศึกษาใบงานที่ 2.2 นักเรียนทุกคนลงมือปฏิบัติงาน (80 นาที)
4. ส่งใบงานที่ 2.2 เมื่อหมดเวลาที่ครูกำหนด
5. ทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ (5 นาที)

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1	เตรียมการสอน	
ขั้นตอนที่ 2	ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ให้เข้าใจ ตรวจเช็คอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนของ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 - คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.1 จำนวน 25 ชุด - สไลด์ วัสดุ อุปกรณ์ การเขียนภาพด้วยสีน้ำ จำนวน 1 ม้วน - ภาพตัวอย่างพร้อมภาพวัสดุ อุปกรณ์ จำนวน 4 ชุด - ใบความรู้ที่ 2 จำนวน 25 ชุด - ใบงานที่ 2.1 จำนวน 8 ชุด - แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม จำนวน 4 ชุด - วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษวาดเขียน 10 ปอนด์, ดินสอ, ปากกาถูกลิ้น, สีไม้, ปากกาเมจิก, สีน้ำ, สีโปสเตอร์ จำนวน 4 ชุด - คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.2 จำนวน 25 ชุด - ใบงานที่ 2.2 จำนวน 25 ชุด - วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษวาดเขียน 100 ปอนด์, ดินสอ, ปากกาถูกลิ้น, สีไม้, ปากกาเมจิก, สีน้ำ, สีโปสเตอร์ จำนวน 25 ชุด - แบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล จำนวน 25 ชุด - แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จำนวน 25 ชุด	

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 3	ขั้นการสอน - ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ - ครูแจกคู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.1 - ครูฉายวิดีโอทัศน์ “แนะนำวัสดุ อุปกรณ์” และการเขียนภาพด้วยสีน้ำ - ครูติดภาพตัวอย่างพร้อมภาพวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเขียนภาพ - ครูแจกใบความรู้ที่ 2 - ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. การเขียนภาพลายเส้นด้วยดินสอและปากกาถูกลิ้น 2. การเขียนภาพด้วยสีไม้และปากกาเมจิก 3. การเขียนภาพด้วยสีน้ำ 4. การเขียนภาพด้วยสีโปสเตอร์ โดยให้ปฏิบัติกลุ่มละ 2 งาน - ครูแจกคู่มือนักเรียนที่ 2.2 - ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์ - ครูแจกใบงานที่ 2.2 - ครูแจกแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 2	- คู่มือนักเรียน - หน่วยการเรียนรู้ที่ 2.1 - วิดีทัศน์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 - ภาพตัวอย่าง - ใบความรู้ที่ 2 - กระดาษ 100 ปอนด์, สีน้ำ, ดินสอ, สีโปสเตอร์ ปากกาถูกลิ้น, สีไม้, สีเมจิก - คู่มือนักเรียนที่ 2.2 - กระดาษ 100 ปอนด์, ดินสอ, สีน้ำ, ปากกาเมจิก, สีโปสเตอร์ ปากกาถูกลิ้น, สีไม้ - ใบงานที่ 2.2 - แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

5. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัดผล

- 1.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
- 1.2 สังเกตจากใบงาน
- 1.3 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล
- 1.4 ประเมินจากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

2. เกณฑ์การประเมินผล

- 2.1 สังเกตจากการปฏิบัติงานกลุ่ม โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้
 - 2.1.1 การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม
 - 2.1.2 การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม
 - 2.1.3 รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม
 - 2.1.4 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
 - 2.1.5 ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด
- 2.2 สังเกตจากใบงาน
 - 2.2.1 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
 - 2.2.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด
 - 2.2.3 ผลของงาน
- 2.3 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้
 - 2.3.1 ความตั้งใจ
 - 2.3.2 เทคนิคและวิธีการ
 - 2.3.3 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 2.3.4 ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา
 - 2.3.5 ผลของงาน
- 2.4 นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ได้ 70%

แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

กลุ่ม.....ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
1. การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม					
2. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม					
3. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม					
4. ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด					
5. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล
หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....
ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการประเมิน					รวม	คะแนน จริง	หมายเหตุ
		ความตั้งใจ	ความคิดสร้างสรรค์	ทำงานตามขั้นตอน	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลของงาน			
		5	5	5	5	5	25	5	

หมายเหตุ คะแนนจริง = $\frac{\text{คะแนนรวมที่ได้}}{5}$

- เกณฑ์การให้คะแนน
- 5 = ดีมาก
 - 4 = ดี
 - 3 = ปานกลาง
 - 2 = พอใช้
 - 1 = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

คำสั่ง. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรหน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

1. ดินสอที่ใช้ร่างภาพที่เหมาะสมที่สุด คือ ดินสอในข้อใด ?

ก. H.B.

ข. 2 B

ค. 3 B

ง. 4 B

2. ดินสอที่ใช้แรเงาได้แก่ข้อใด ?

ก. H.B.

ข. 2 H

ค. 2 B

ง. 3 B

3. พู่กันที่เราใช้ระบายสีมีอยู่กี่ชนิด ?

ก. 1 ชนิด

ข. 2 ชนิด

ค. 3 ชนิด

ง. 4 ชนิด

4. พู่กันที่เหมาะสมสำหรับระบายสีน้ำคือข้อใด ?

ก. พู่กันชนิดกลมขนอ่อน

ข. พู่กันชนิดกลมขนแข็ง

ค. พู่กันชนิดกลมคาดแดง

ง. พู่กันชนิดแบนคาดแดง

5. การระบายสีน้ำควรทำอย่างไรก่อน ?

ก. เอาสีระบายก่อน

ข. เอาน้ำมันระบายก่อน

ค. เอาสีผสมน้ำแล้วระบาย

ง. เอาน้ำสะอาดระบายก่อน

6. เทคนิคหรือวิธีการระบายสีน้ำควรทำอย่างไร ?
 - ก. ระบายส่วนที่อยู่ใกล้ก่อน
 - ข. ระบายบริเวณตรงกลางของภาพก่อน
 - ค. ระบายจากบนลงล่าง จากซ้ายไปขวา
 - ง. ระบายจากบน แล้วระบายกลับไปกลับมา
7. สีข้อใดระบายได้สะดวกที่สุด ?
 - ก. สีน้ำ
 - ข. สีเทียน
 - ค. สีน้ำมัน
 - ง. สีโปสเตอร์
8. ภาพฝาผนังนิยมใช้สีอะไรระบาย ?
 - ก. สีน้ำ
 - ข. สีฝุ่น
 - ค. สีชอล์ก
 - ง. สีโปสเตอร์
9. การผสมสีน้ำก่อนระบายสีควรทำอย่างไร ?
 - ก. ผสมสีลงในภาพได้เลย
 - ข. ผสมสีลงในจานสีก่อนระบาย
 - ค. ผสมสีลงบนกระดาษแล้วระบาย
 - ง. ผสมสีได้จากหลอดโดยแต่ละปลายพู่กัน
10. ถ้าต้องการระบายสีบริเวณเนื้อที่กว้าง ๆ ควรใช้พู่กันเบอร์อะไร ?
 - ก. เบอร์ 6
 - ข. เบอร์ 8
 - ค. เบอร์ 10
 - ง. เบอร์ 12

เฉลยแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

1. ก
2. ง
3. ข
4. ก
5. ง
6. ก
7. ข
8. ข
9. ข
10. ง

6. แหล่งการเรียนรู้

- 6.1 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย / ห้องสมุดโรงเรียน
- 6.2 ภายในห้องเรียน ซึ่งจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้ไว้
- 6.3 ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บริเวณโรงเรียนและในชุมชน

การทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ สารทัศนศิลป์

ชั้น ม.1

ภาคเรียนที่ 1

ชื่อแผน ความรู้ทางทัศนธาตุ

เวลา 4 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

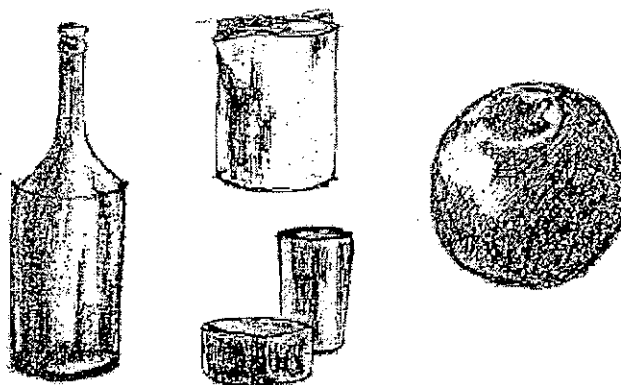
- 1.1 เขียนภาพตามคำนำหน้าของแสงเงาได้
 - 1.1.1 บอกความหมายของคำนำหน้าได้
 - 1.1.2 เรียงคำนำหน้าของแสงเงาให้กลมกลืนได้
 - 1.1.3 เขียนภาพแสดงความรู้สึกตามคำนำหน้าได้

2. สารการเรียนรู้

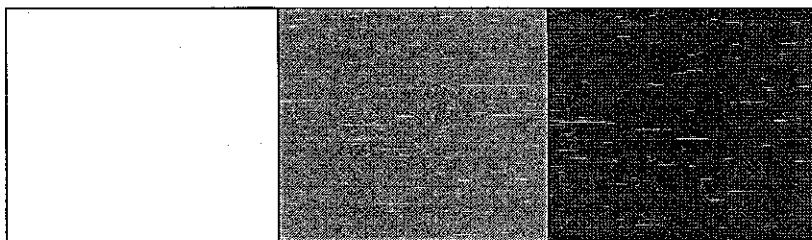
- 2.1 ความหมายของคำนำหน้า
- 2.2 ระเบียบของคำนำหน้า
- 2.3 การเขียนภาพแสดงค่าของน้ำหนักร

2.1. ความหมายของคำนำหน้า

คำนำหน้า คือ ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่างเข้ามากระทบกับวัตถุ ส่วนบริเวณที่เป็นเงา คือ ส่วนที่แสงสว่างส่องไปไม่ถึง จึงมีน้ำหนักเข้ม โดยเราจะมองเห็นได้จากสิ่งของต่าง ๆ รอบตัวเราว่า ล้วนแต่มีแสงสว่างด้านหนึ่ง และมีเงามืดอยู่อีกด้านหนึ่งทั้งนั้น หรือเป็นการเรเงาให้มีผลเป็นความอ่อนแก่ในความเข้มระดับต่าง ๆ โดยตกลงกันว่า สีดำ เป็นสีแสดงความรู้สึกหนักที่สุด ส่วนสีขาว เป็นสีแสดงความรู้สึกเบาที่สุด ส่วนสีเทาและสีอื่น ๆ อ่อนแก่ตามลำดับกัน

ค่าน้ำหนักของภาพ มีดังนี้

หรือจะเรียกน้ำหนักขาว เทา ดำ ก็ได้

ภาพที่มีน้ำหนักแสงเงา หมายถึง การวาดภาพให้มีแสงสว่าง หรือมีแสงเงามืดอย่างละภาพ หรือมีแสงสว่างหรือมีเงาอยู่ในภาพเดียวกัน โดยเราจะเห็นจากสิ่งของต่าง ๆ รอบตัวเราว่า ล้วนแต่มีแสงสว่างด้านหนึ่งและมีเงามืดอยู่ด้านหนึ่งทั้งนั้น

2.2 ระยะของค่าน้ำหนัก

ประสาทสัมผัสของคนเรานั้น ประกอบไปด้วยกายสัมผัส ตา หู ลิ้น วัตถุต่าง ๆ เราสามารถสัมผัสได้ด้วยผิวหนัง และตาเห็น เสียงสัมผัสได้ด้วยหู รสสัมผัสได้ด้วยลิ้น และการสัมผัสด้วยประสาทเหล่านี้ ก็จะเกิดความรู้สึกขึ้นมา อันเป็นจิตสัมผัสประสาทสัมผัสทางตา สามารถมองเห็น วัตถุต่าง ๆ ได้ด้วยแสง เมื่อแสงปรากฏบนวัตถุ ก็จะเกิดเงาตามขึ้นมา แสงเงานั้นมีหลายลักษณะ ซึ่งอาจแยกได้ ดังนี้

แสงสว่างจัด (Highlight)

บริเวณแสงสว่าง (Light)

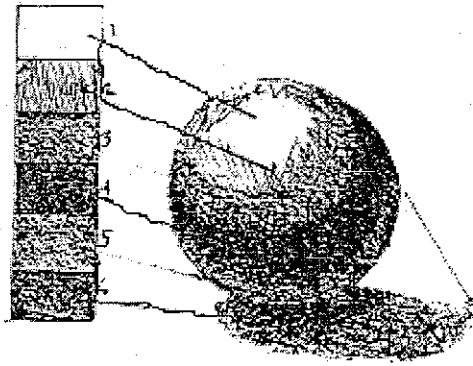
เงา (Shadow)

เงาเข้มจัด (Core of Shadow)

แสงสะท้อนในบริเวณเงา (Reflected Light)

เงาตกทอด (Cast Shadow)

เมื่อเราหาวัตถุฐานกลม เช่น ฟุตบอลวางลงบนพื้น ให้แสงจากทางใดทางหนึ่งผ่านมา กระแทกฟุตบอลนั้น เราก็สามารถจะมองเห็น แสงเงาได้หลายลักษณะ ทั้งแสงสว่างจัด บริเวณสว่าง บริเวณเงา เงาเข้มจัด แสงสะท้อนในบริเวณเงา และเงาตกทอดบนพื้น วัตถุที่รองรับแสงจากแหล่งเดียว เช่นนี้ เป็นประสบการณ์ที่เรามองเห็นอยู่ทั่วไป เราสามารถเห็นวัตถุได้ชัดเจน

นักวิทยาศาสตร์ ได้จัดระยะของแสงสว่างกับเงามืดไว้ไม่น้อยกว่า 7 ระยะ ดังนั้น ในวัตถุที่มีความโค้งจะมองเห็นด้านหนึ่งมีแสงสว่าง แล้วค่อย ๆ มืดไปอีกด้านหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ แสงสว่างกับเงามืด จึงเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งที่มีความงามอยู่ในตัว

แสง เงา

แสง เงาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความกลมกลืนหรือตื้นลึก เหมือนของจริงที่มองเห็น ทั้งยังทำให้เกิดรูปทรงและความสมบูรณ์ของภาพ แสง เงา เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการมองเห็นอย่างหนึ่ง ซึ่งสำคัญมาก ในวัตถุทุกชนิดมีลักษณะเป็น 3 มิติ จะมีเรื่องของแสง เงา ปรากฏอยู่เสมอ กฎเกณฑ์ของแสง เงา ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือทำให้เกิดขึ้นก็ตาม มีอยู่ว่า ด้านหนึ่งถูกแสงสว่าง ด้านที่ไม่ถูกแสงจะมืด ในความมืดมาสู่สว่าง หรือในส่วนที่ไม่ถูกแสงมาถึง ส่วนที่กระทบแสงมากที่สุดจะเกิดน้ำหนักของเงา จากน้ำหนักเข้มมาหาอ่อน แบ่งได้ประมาณ 6 ระยะ

การทำให้เกิดน้ำหนักอ่อนและเข้มในภาพเขียนลายเส้น เรียกว่า การแรเงา

การแรเงา ทำได้ทั้งวิธีเกลี่ยเรียบ วิธีใช้เส้นตัด และวิธีใช้เส้นเกลี่ยให้กลมกลืนกัน แต่ไม่ว่าจะเป็นการแรเงาด้วยวิธีใด จำเป็นต้องมีน้ำหนักต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนสว่างสุด เป็นส่วนที่วัตถุกระทบแสงโดยตรง ทำให้เกิดความสว่างที่สุด มักจะเป็นในส่วนที่พุ่งออกมาจากส่วนอื่น ๆ หรือในของที่มีผิวมันวาว ส่วนนี้เวลาเขียนภาพแรเงา มักจะลงน้ำหนักแผ่วเบาจนแทบไม่รู้สึกรู้สึกร บางทีก็อาจเว้นเป็นสีขาวพื้นกระดาษ หรือลบด้วยดินสอให้ขาวสว่างมากขึ้น

ส่วนของแสงสว่าง เป็นส่วนที่วัตถุได้รับประกายของแสง หรือความสว่างจับอยู่ส่วนนี้ ถ้ามองไม่ดีจะไม่เห็นน้ำหนักของเงาจับอยู่เลย วิธีเปรียบเทียบให้มองจากจุดสว่างที่สุด น้ำหนักที่ลงบริเวณนี้จึงอ่อนมาก

ส่วนของเงา เป็นส่วนที่แสงไม่สามารถส่องเข้ามากระทบกับวัตถุได้เลย อาจเรียกว่า เป็นส่วนที่อยู่ตรงข้ามกับทิศทางของแสงก็ได้ การแรเงาน้ำหนักบริเวณนี้ ใช้ค่อนข้างเข้ม แต่ก็ยังไม่ถึงที่สุด

ส่วนที่รับแสงสะท้อน ในวัตถุที่อยู่ตรงข้ามแสงนั้น มักพบจุดสว่างกว่าส่วนอื่นที่อยู่ในเงามืด เดียวกันเสมอ จุดนี้เกิดจากแสงสะท้อนที่กระทบกับสิ่งต่าง ๆ แล้วสาดเข้าจับวัตถุ การแรเงาส่วนนี้ จึงบางกว่าส่วนที่อยู่ในเงามืดอื่น ๆ

เงาตกทอด เป็นส่วนที่ถูกบังด้วยวัตถุ หรือส่วนที่ยื่นออกไปมาก ๆ ทำให้กันแสงสว่างไม่ให้ผ่านลงไปจับผิวได้ นอกจากนั้น ยังทำให้เกิดเงามืดตกลงไปบนพื้นผิวอีก เมื่อเป็นเช่นนี้ ส่วนที่เป็นเงาตกทอด จึงมีความเข้มจัดมากกว่าที่อื่น ๆ การแรเงาจึงมักใช้น้ำหนักดำสุด

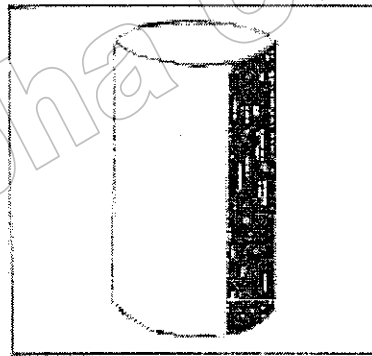
การแบ่งระยะของน้ำหนัก จะแบ่งตั้งแต่ 3 - 5 - 7 ระยะ ทั้งนี้ เพื่อให้ภาพมีน้ำหนักอ่อนแก่ ที่กลมกลืนและสัมพันธ์กัน จะช่วยให้ภาพเขียนนั้น ๆ มีความกลมกลืนและเหมือนความจริงมากขึ้น

ชนิดของการเขียนรูปแสงเงา

การวาดภาพแสงเงา มีอยู่หลายแบบ ดังตัวอย่างที่แสดงต่อไปนี้

ภาพที่มีแสงสว่างและเงาเพียง 2 ระยะ

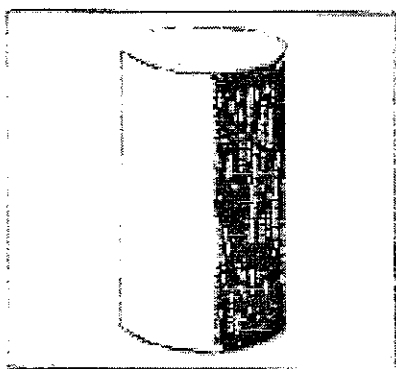
ความละเอียดอ่อนและความกลมกลืนในภาพนี้จะมีน้อย ทำให้เงาเป็นแผ่นแบน ๆ เป็นเงาดำของวัตถุ

แสดงแสงเงา 2 ระยะ

ภาพที่มีแสงเงาเพียง 3 ระยะ

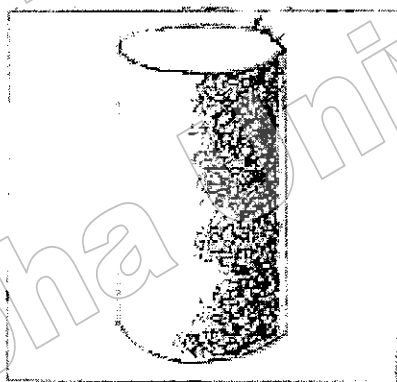
ภาพชนิดนี้ เป็นการเพิ่มความละเอียดอ่อนและความกลมกลืนมากขึ้นกว่าภาพแรก แต่ก็ยังเห็นเงาเป็นแผ่นแบนอยู่ทั้งภาพ โดยแบ่งออกเป็นเงาดำและเงาจางของวัตถุภาพ

แสดงแสงเงา 3 ระยะ

ภาพที่มีแสงเงากลมกลืน

ภาพชนิดนี้เป็นภาพที่มีความละเอียดอ่อนและกลมกลืนกันมาก มีลักษณะเหมือนจริงมากขึ้น ในการวาดภาพที่ต้องการให้เหมือนของจริง มักนิยมวิธีนี้

แสดงแสงเงากลมกลืน

การวาดภาพแสงเงาทั้ง 3 แบบนี้อาจนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะของงานต่าง ๆ ซึ่งต่างก็มีคุณค่าในตัว สุดแต่จะนำไปใช้ในเรื่องใด

2.3 การเขียนภาพแสดงค่าของน้ำหนัก

การเขียนรูปตามแบบหรือของจริง หมายถึง การเขียนรูปจากสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในธรรมชาติ หรือสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา มาเป็นแบบหรือหุ่น ซึ่งผู้เขียนสามารถสังเกตเห็นสิ่งที่นำมาเขียนว่า ประกอบด้วยรูปทรง ขนาด สัดส่วน แสงเงาและน้ำหนักที่สัมพันธ์กัน

การเขียนรูปให้เหมือนจริง สิ่งที่สำคัญ คือ ต้องแสดงค่าน้ำหนักของแสงและเงาให้ถูกต้อง ค่าน้ำหนักเกิดจากการที่แสงส่องมากระทบวัตถุ แสงอาจส่องมาด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน

ก็ได้ ถ้าวัตถุสีเข้มจะทำให้ภาพมีน้ำหนักรวมมาก ถ้าวัตถุสีจางจะทำให้ภาพมีน้ำหนักน้อย การผสมผสานสีเข้มและจางจะทำให้ภาพดู มีความลึก ความนูน คล้ายของจริง

การลงน้ำหนักเพื่อให้เกิดแสงเงา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ การแรเงา ” ผู้วาดต้องสังเกตแสงเงาต้นแบบให้ละเอียด วิธีที่ทำให้การเขียนภาพทำได้ง่ายยิ่งขึ้น ก็คือ การกำหนดทิศทางเกี่ยวกับแสงสว่างที่ส่องมากระทบวัตถุ ถ้าแสงส่องมากระทบวัตถุเพียงด้านเดียวจะเกิดเงาชัด ทำให้ลงค่าของน้ำหนักได้ง่าย แต่ถ้าแสงส่องมาจากวัตถุเท่า ๆ กันหมดในหลายด้าน จะทำให้ลงน้ำหนักได้ยากขึ้น

ดังนั้น คุณค่าของการให้น้ำหนักแสงเงา จึงมีความจำเป็นมากที่จะทำให้ภาพนั้นมี ความสมบูรณ์และเหมือนความเป็นจริงได้

3. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูนำเสนอสนทนากับนักเรียน โดยให้นักเรียนมองหุ่นต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องเรียน พร้อมทั้งซักถามนักเรียนว่า เห็นความสว่างและความมืดในหุ่นบ้างไหม โดยให้นักเรียนช่วยกันมอง แล้วช่วยกันตามที่นักเรียนเห็น โดยครูเป็นผู้ซักถาม

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ค่าน้ำหนักของแสงเงาในภาพเขียน

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ

4.2.2 ครูให้นักเรียนดูภาพตัวอย่างของการเขียนภาพที่แสดงค่าน้ำหนักของแสงเงา โดยครูติดภาพไว้ที่บอร์ดหน้าชั้นเรียน ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันพิจารณาตอบคำถามตามหัวข้อ ดังนี้

- 1) ความหมายของค่าน้ำหนัก
- 2) ระยะของค่าน้ำหนักมีกี่ระยะ
- 3) ทำอย่างไรจะเขียนภาพให้มีค่าน้ำหนักกลมกลืนกัน

4.2.3 ครูสาธิตการเขียนภาพ วิธีการให้ค่าน้ำหนัก เพื่อเป็นการเสริมความรู้ ความจำ และความเข้าใจให้กับนักเรียน

4.2.4 ครูแจกใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ค่าน้ำหนักของแสงเงาในภาพเขียน ให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติม เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงานในขั้นต่อไป

4.2.5 ครูจัดนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อจะให้นักเรียนเขียนภาพตามหุ่นที่ครูกำหนด

4.2.6 ครูแจกใบงานที่ 3 โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ในใบงาน

4.2.7 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงาน มีกระดาษ 80 ปอนด์ , ดินสอคำ แล้วให้นักเรียนทุกคนลงมือปฏิบัติงาน ใช้เวลา 60 นาที

4.2.8 เมื่อหมดเวลาที่กำหนด ให้นักเรียนทุกคนส่งใบงานที่ 3

4.2.9 ครูนำผลงานของนักเรียนทุกคน มาช่วยกันพิจารณาร่วมกัน เพื่อเสนอแนะข้อดี และข้อควรปรับปรุง

4.2.10 ครูคัดเลือกผลงานของนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ดี ดีดบอร์ดที่ครูจัดเตรียมไว้ เพื่อให้เป็นแนวทางและเป็นกำลังใจกับนักเรียน

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำนำหน้าได้

4.3.2 นักเรียนสามารถเรียงคำนำหน้าให้กลมกลืนได้

4.3.3 นักเรียนสามารถเขียนภาพแสดงความรู้สึกตามคำนำหน้าได้

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3
2. ภาพเขียน
3. ใบความรู้ที่ 3 คำนำหน้าของแสงสว่างในภาพเขียน
4. ใบงานที่ 3
5. วัสดุ อุปกรณ์ ในการเขียนภาพ
6. คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มวิชาศิลปะ

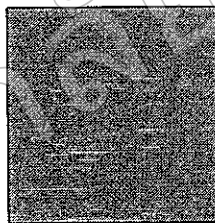
เรื่อง ค่าน้ำหนักของแสงเงาในภาพเขียน

ชั้น ม.1

1. ความหมายของค่าน้ำหนัก ค่าน้ำหนัก หมายถึง ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่างเข้ามากระทบกับวัตถุ และส่วนที่เป็นเงา คือ ส่วนที่แสงสว่างส่องไปไม่ถึง
ค่าน้ำหนักของภาพ มีดังนี้

น้ำหนักอ่อน

น้ำหนักกลาง

น้ำหนักเข้ม

ภาพที่มีน้ำหนักแสงเงา หมายถึง การวาดภาพให้มีแสงสว่าง หรือมีแสงเงามีค้อย่างละภาพ หรือมีแสงและมีเงาอยู่ในภาพเดียวกัน โดยเราจะเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเราว่า ล้วนแต่มีแสงสว่างด้านหนึ่ง และมีเงามีค้อยู่ด้านหนึ่ง

2. การแบ่งระยะของน้ำหนัก จะแบ่งตั้งแต่ 3-5-7 ระยะ ทั้งนี้ เพื่อให้ภาพมีน้ำหนักอ่อนแก่ที่กลมกลืนและสัมพันธ์กัน จะช่วยให้ภาพเขียนนั้นมีความเหมือนจริงมากขึ้น

2.1 ความรู้สึกเกี่ยวกับน้ำหนักของภาพ

ภาพใดที่เขียนอยู่ไกล เราจะมองเห็นรายละเอียดไม่ชัดเจน การร่างภาพก็ควรต้องใช้น้ำหนักเบา ภาพใดที่เขียนอยู่ใกล้ เรามองเห็นชัดเจน เราควรให้น้ำหนักเข้ม

2.2 วิธีการปฏิบัติในการให้น้ำหนัก

วัสดุ คือ ดินสอ 2-6 B หรือ EE และกระดาษ 80 ปอนด์

1) ตีกรอบแบ่งเป็นช่องสี่เหลี่ยม แล้วลงน้ำหนักจากแก่ไปหาอ่อน

2) ทดลองใช้ดินสอวง เป็นวงกลมไปเรื่อย ๆ จากน้ำหนักแก่ไปหาน้ำหนักอ่อน

หรือจากน้ำหนักอ่อนไปหาน้ำหนักแก่ก็ได้ จะสังเกตเห็นได้ว่า ค่าน้ำหนักจะกลมกลืนกัน

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง คำนำน้หนักของแสงเงาในภาพเขียน	ชั้น ม.1
3. การเขียนภาพแสดงคำนำน้หนัก การเขียนรูปให้เหมือนจริง สิ่งที่สำคัญ คือ ต้องแสดงคำนำน้หนักของแสงเงาให้ถูกต้อง คำนำน้หนักเกิดจากแสงส่องมากระทบกับวัตถุ การกำหนดหุ่นภาพเขียนให้นักเรียนพิจารณาแกน น้หนักของหุ่นอยู่ตรงที่ใดของภาพเขียนแล้ว พร้อมกับลงน้หนักตามที่สายตาเรามองเห็น ไม่ควรวางกฎเกณฑ์มาก เพราะจะทำให้การเขียนภาพไม่กล้าแสดงออก		

ใบงานที่ 3

ชื่องาน ถ่าน้ำหนัก (จากหุ่นที่กำหนด)

วิชา ทศนศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คะแนน

ชื่อ.....เลขที่.....

เต็ม

ได้

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

วิธีปฏิบัติ

1. เลือกหุ่นที่ครูกำหนดให้
2. เขียนภาพให้ได้สัดส่วนที่ถูกต้อง แล้วลงน้ำหนักแสงเงา
3. ใช้เวลาในการปฏิบัติ 60 นาที

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

1. ดูรูปภาพที่ครูจัดไว้ในบอร์ด
2. ดูหุ่นที่ครูจัดให้นักเรียนดู พิจารณาน้ำหนักของแสงเงา ให้เกิดความเข้าใจ
3. ศึกษาและดูการสาธิตของครู จดจำวิธีการให้ดี แล้วนำมาปฏิบัติตามแนวทางของตนเอง
4. ศึกษาใบความรู้ที่ 3 ให้เข้าใจ
5. ศึกษาใบงานที่ 3 แล้วปฏิบัติตามคำสั่งในใบงาน
6. ส่งใบงานที่ 3 เมื่อหมดเวลา

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1	เตรียมการสอน ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ให้เข้าใจ	
ขั้นตอนที่ 2	ตรวจเช็ควัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของ - คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จำนวน 24 ชุด - ภาพตัวอย่าง (ค่าน้ำหนัก) จำนวน 5 ภาพ - หุ่นจัดไว้ให้นักเรียนเขียนภาพ จำนวน 2 หุ่น - ใบความรู้ที่ 3 จำนวน 24 ชุด - ใบงานที่ 3 จำนวน 24 ชุด - วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ 80 ปอนด์, ดินสอดำ จำนวน 24 ชุด - แบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล จำนวน 1 ชุด ขั้นการสอน	
ขั้นตอนที่ 3	- ครูนำเข้าสู่บทเรียน แล้วแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ - ครูแจกคู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 - ครูติดภาพตัวอย่างให้นักเรียนดู - ครูจัดหุ่นสำหรับวาดภาพแสงเงา - ครูแจกใบความรู้ที่ 3 - ครูแจกใบงานที่ 3 - ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์	- คู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 - ภาพตัวอย่าง จำนวน 5 ภาพ - กระดาษดำ - ใบความรู้ที่ 3 - ใบงานที่ 3 - กระดาษ 80 ปอนด์ ดินสอดำ

5. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัดผล

1.1 สังเกตจากใบงาน

1.2 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล

2. เกณฑ์การประเมินผล

2.1 สังเกตใบงาน

2.1.1 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด

2.1.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.1.3 ผลของงาน

2.2 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

2.2.1 ความตั้งใจ

2.2.2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.2.3 ทำงานถูกต้องตามขั้นตอน

2.2.4 ทำงานเสร็จตามเวลา

2.2.5 ผลของงาน

แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการประเมิน					รวม	คะแนน จริง	หมายเหตุ
		ความตั้งใจ	ความคิดสร้างสรรค์	ทำงานตามขั้นตอน	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลของงาน			
		5	5	5	5	5	25	5	

หมายเหตุ คะแนนจริง = $\frac{\text{คะแนนรวมที่ได้}}{5}$

- เกณฑ์การให้คะแนน
- 5 = ดีมาก
 - 4 = ดี
 - 3 = ปานกลาง
 - 2 = พอใช้
 - 1 = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

การทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ สาระทัศนศิลป์

ชั้น ม.1

ภาคเรียนที่ 1

ชื่อแผน การสื่อสารด้านเรื่องราวทัศนศิลป์

เวลา 5 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 อธิบายเรื่องการจัดภาพและสามารถปฏิบัติการจัดภาพได้

1.1.1 บอกความหมายของคำน้ำหนักได้

1.1.2 อธิบายหลักการจัดภาพได้

1.1.3 เขียนภาพได้อย่างสวยงาม ตามหลักในการจัดองค์ประกอบได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ความสำคัญในการจัดภาพ

2.2 หลักการจัดภาพ

2.3 แกนหลักในการจัดองค์ประกอบ

2.1. ความสำคัญในการจัดภาพ

การจัดภาพ หมายถึง การจัดวางภาพให้ปรากฏเด่นด้วยการจัดเรื่องราว ส่วนประกอบต่าง ๆ ในภาพให้เข้าด้วยกันได้อย่างเหมาะสม มีความสัมพันธ์กันอย่างดีระหว่างภาพและแผ่นรองรับ ซึ่งก่อให้เกิดคุณค่าทางศิลปะ

องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดภาพ ได้แก่

1. จุด (Point)

2. เส้น (Line)

3. รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)

4. น้ำหนัก (Value)

5. สี (Color)

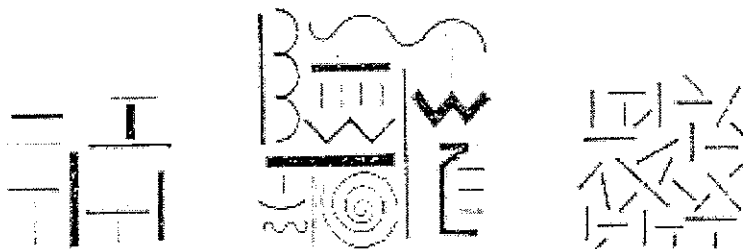
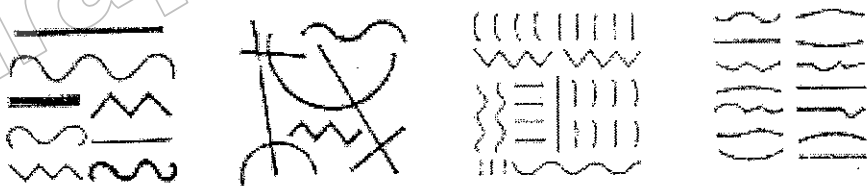
6. พื้นผิว (Texture)

1. จุด (Point) คือ องค์ประกอบที่เล็กที่สุดของการเห็น จุดมีมิติเป็นศูนย์ ไม่มีความกว้าง ความยาวหรือความลึก เป็นสิ่งเล็กที่สุด ที่จะใช้สร้างรูปร่าง และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จุดที่เราเห็นซ้ำ ๆ กันเหล่านี้ ทำให้เกิดตำแหน่งและทิศทางของรูปทรงในที่ว่างขึ้น ซึ่งเป็นการเริ่มแรกที่สุดของ

องค์ประกอบศิลป์ เราสามารถนำจุดมาใช้ในการศิลปะได้หลายลักษณะ เช่น การนำจุดมาเรียงต่อกันให้เป็นเส้น การรวมตัวของจุดจะเกิดน้ำหนักที่ให้อัตราส่วนแก่รูปทรง เป็นต้น

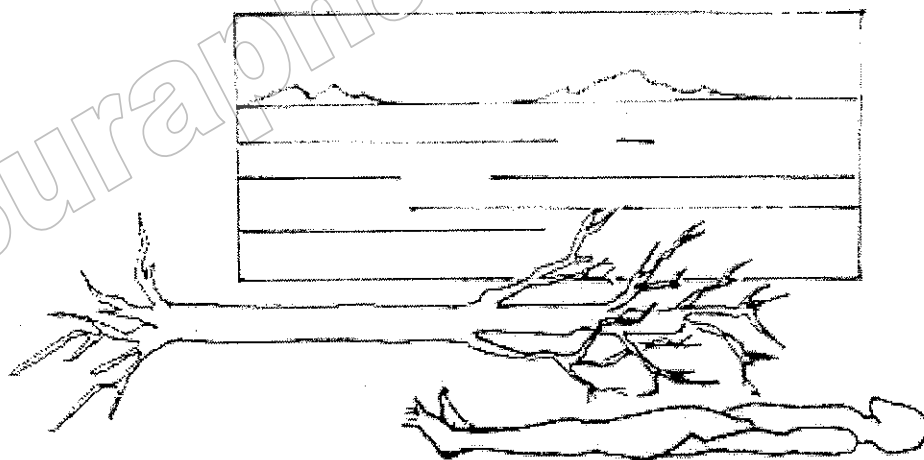
2. เส้น (Line) เกิดจากจุดที่ต่อกันในทางยาว หรือเกิดจากการลากเส้นไปในทิศทางต่าง ๆ เส้นจึงมีมิติเดียว คือ ความยาว แต่มีหลายลักษณะ เช่น ตั้ง นอน เอียง โค้ง ฯลฯ นอกจากนี้เส้นยังให้ความรู้สึกได้ด้วยตัวของมันเอง เส้นเป็นพื้นฐานของโครงสร้างของทุกสิ่งด้วยการสร้างเป็นรูปทรงต่าง ๆ ขึ้น งานจิตรกรรมของไทย จีน ญี่ปุ่น ล้วนมีเส้นเป็นหัวใจของการแสดงออก แม้แต่ในงานประติมากรรม ซึ่งส่วนมากจะแสดงด้วยวัสดุและปริมาตร ก็ยังประกอบด้วยมวลของรูปทรงกับเส้นรูปนอกที่สมบูรณ์ ถ้ามีแต่มวลที่ปราศจากรูปนอก ก็ย่อมจะเรียกเป็นงานประติมากรรมไม่ได้ นอกจากนี้ การเริ่มต้นและการพัฒนาจินตนาการของทัศนศิลป์ ไม่ว่าจะเขียนจิตรกรรม (ช่างเขียน) หรือประติมากรรม (ช่างปั้น) จะต้องอาศัยเส้นเป็นปัจจัยสำคัญทั้งสิ้น

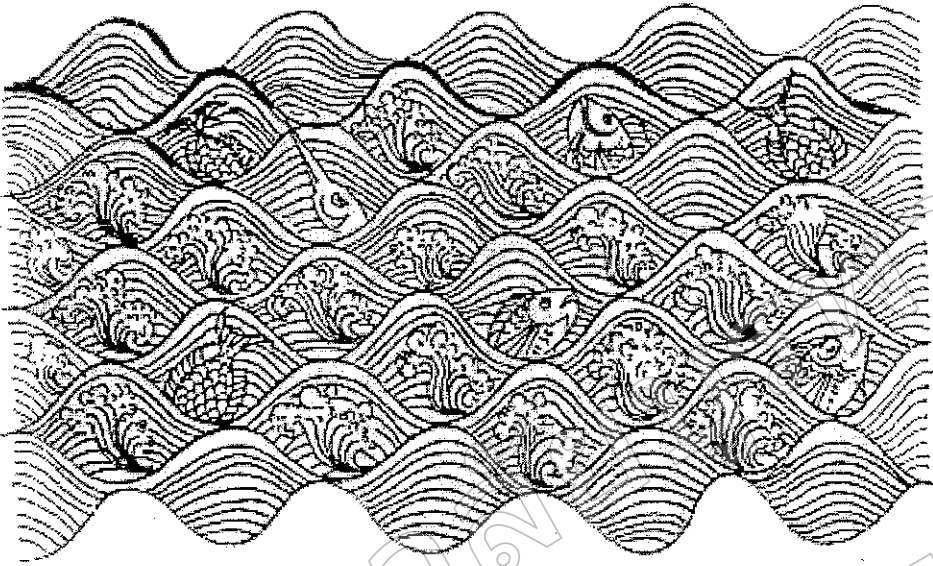
เส้นขั้นต้นที่เป็นพื้นฐานจริงๆ มี 2 ลักษณะ คือ เส้นตรงกับเส้นโค้ง เส้นทุกชนิด เราสามารถแยกออกเป็นเส้นตรงกับเส้นโค้งได้ทั้งสิ้น เส้นลักษณะอื่นๆ ที่เราเรียกว่าเส้นขั้นที่ 2 ล้วนเกิดจากการประกอบกันเข้าของเส้นตรง และ / หรือ เส้นโค้ง เช่น เส้นตรงแล้วโค้งสลับกัน เส้นฟันปลา เกิดจากเส้นตรงมาประกอบกัน เส้นโค้งประกอบเข้าด้วยกันจะได้เส้นลูกคลื่นหรือ เส้นเกล็ดปลา เส้นโค้งที่ต่อเนื่องกันโดยมีแรงผลักดันให้ถ่างออกสม่ำเสมอ จะเป็นวงก้นหอย

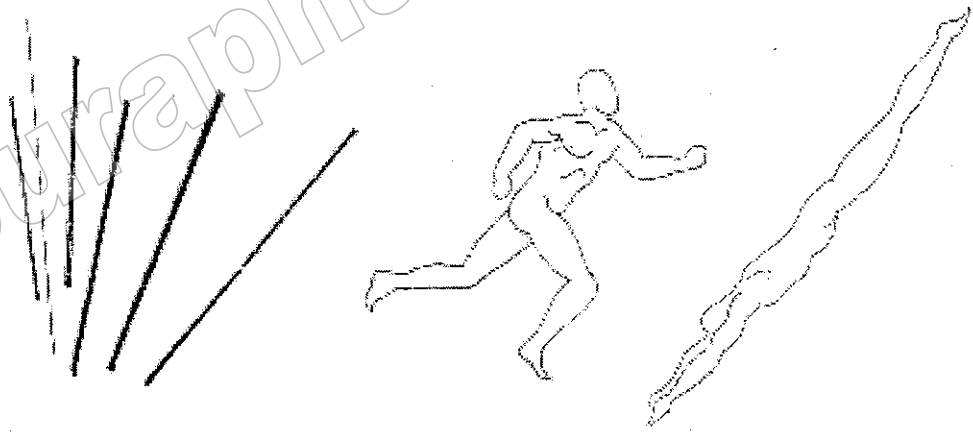
เส้นตรงแนวตั้ง ให้ความรู้สึกแข็งแรง สูง สง่า มั่นคง

เส้นตรงแนวนอน ให้ความรู้สึกเยียบ สงบ กว้างขวาง นิ่งเฉย พักผ่อน

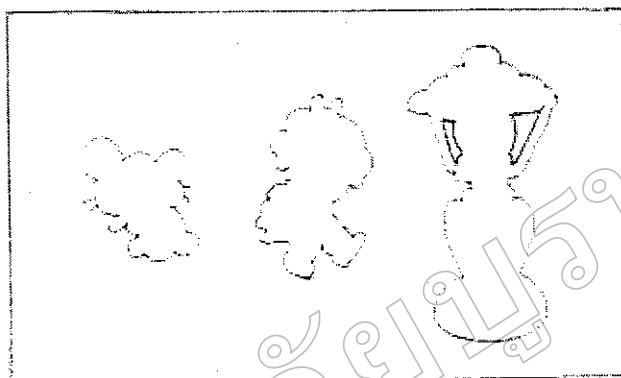
เส้นคลื่น ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว นุ่มนวล

เส้นเฉียง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว

3. รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)

รูปร่าง คือ พื้นที่ที่ล้อมรอบด้วยเส้นที่แสดงความกว้างและความยาว รูปร่างจึงมี 2 มิติ

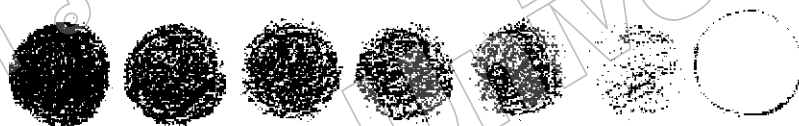
รูปทรง คือ ภาพสามมิติที่ต่อเนื่องจากรูปร่าง โดยมีความหนาหรือความลึกเข้ามาเป็นส่วน ทำให้ภาพที่เห็นมีความชัดเจนและสมบูรณ์ รูปร่างและรูปทรงจึงมีความสัมพันธ์กัน

4. น้ำหนัก (value) คือ ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่าง และบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุ หรือการระบายสีให้มีผลเป็นความอ่อน ความแก่ ของสีหนึ่งหรือหลายสี หรือบริเวณที่มีสีขาว สีเทา และสีดำ ให้ความเข้มระดับต่าง ๆ ในงานชิ้นหนึ่ง น้ำหนักที่ใช้ตามลักษณะของแสงเงาในธรรมชาติ จะทำให้เกิดปริมาตรของรูปทรง นอกจากจะให้ปริมาตรและความหนาแน่นแก่รูปทรงแล้ว น้ำหนักยังให้ความรู้สึก และอารมณ์ ด้วยการประสานความอ่อนแก่ในตัวของมันเองอีกด้วย

คำจำกัดความของน้ำหนักร

1. บริเวณมืดและสว่างของภาพ
2. ความอ่อนแก่ของสีตามลำดับต่าง ๆ จากดำมาขาว

5. สี (Color) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำงานศิลปะ สีจะช่วยให้เกิด
ความน่าสนใจ และมีชีวิตชีวาแก่ผู้ที่ได้พบเห็น อีกทั้งยังให้ความรู้สึกต่าง ๆ ได้อีกด้วย สีนจึงมีอิทธิพล
ต่อจิตใจของมนุษย์เราเป็นอันมาก

สีให้ความรู้สึกต่าง ๆ กัน ดังนี้

สีเหลือง ให้ความรู้สึกสว่าง สดใส

สีแดง ให้ความรู้สึกตื่นเต้น รุนแรง ดึงดูดความสนใจ

สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกสงบ หนักแน่น

สีเขียว ให้ความรู้สึกเจริญเติบโต ปลอดภัย คลายเครียด

สีม่วง ให้ความรู้สึกลึกลับ มีเสน่ห์

สีส้ม ให้ความรู้สึกสว่างอบอุ่น

สีเทา ให้ความรู้สึกสงบ นิ่งเฉย เก๋ไก๋

สีขาว ให้ความรู้สึกสะอาด บริสุทธิ์

สีดำ ให้ความรู้สึกหวาดกลัว เศร้าโศก

6. พื้นผิว (texture) หมายถึง ลักษณะของบริเวณพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ ที่เมื่อสัมผัส จำต้อง หรือเมื่อเห็นแล้วรู้สึกได้ว่า หยาบ ตะเอยด มัน ค้าน ขรุขระ เป็นเส้น เป็นจุด เป็นก้ำมะหยี่ ฯลฯ

ลักษณะผิว มี 2 ชนิด คือ

1. ลักษณะผิวที่เราจับต้องได้ เช่น กระดาษทราย ผิวส้ม แก้ว ฯลฯ
2. ลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น เมื่อมองดูเรารู้สึกว่าหยาบ หรือตะเอยด แต่เมื่อเราจับต้อง เข้าจริง กลับเป็นพื้นผิวเรียบ ๆ เช่น วัสดุสังเคราะห์ที่ทำผิวเป็นลายไม้ ลายหิน หรือการใช้รอยฟูกัน ในงานจิตรกรรมบางชิ้น

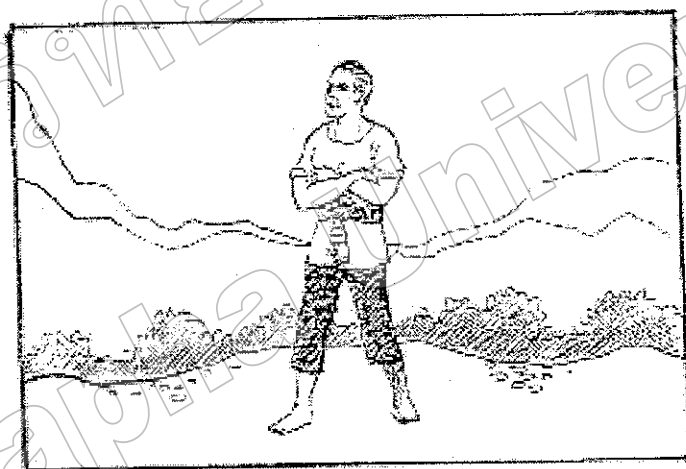
2.2 หลักในการจัดภาพ

การสร้างสรรผลงานศิลปะนั้น จะต้องนำส่วนประกอบต่างๆ อันได้แก่ เส้น รูปร่าง และ รูปทรง ระบายหรือบริเวณว่าง ลักษณะพื้นผิวและสีมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความงามของงานศิลปะนั้นๆ และได้ทั้งประโยชน์ใช้สอย ได้ทั้งความทางสுகายและทางจิตใจ

การสร้างงานศิลปะหรือการจัดองค์ประกอบศิลปะนั้น มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

2.2.1 ความมีเอกภาพ (Unity) เป็นการจัดองค์ประกอบต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่ เมื่อมองดูแล้วมีความเป็นหน่วยเดียวกัน ดูแล้วไม่ขัดเขิน การจัดภาพเพื่อให้เกิดความมีเอกภาพทำได้หลายวิธี คือ

1) การจัดองค์ประกอบแบบเดียว การจัดองค์ประกอบแบบนี้ เป็นการจัดที่มีหน่วยจัดเพียงหน่วยเดียว การวางองค์ประกอบจึงค่อนข้างง่าย เช่น ให้อยู่กึ่งกลางภาพ ซึ่งจะเห็นการจัดในลักษณะนี้ทั่วๆ ไป เช่น ภาพคนโดดเดี่ยว ภาพพระพุทธรูปที่สำคัญ

ถ้าจะแก้ความน่าเบื่อของการจัดองค์ประกอบนี้ ก็อาจจะจัดภาพให้ค่อนไปด้านใดด้านหนึ่งเพียงเล็กน้อย

2) การจัดองค์ประกอบแบบคู่ การจัดองค์ประกอบแบบนี้ มีองค์ประกอบสองสิ่งซึ่งอาจมีขนาดเท่ากันหรือไม่เท่ากันก็ได้ ถ้ามีขนาดเท่ากันควรจัดวางตำแหน่งให้เหลื่อมล้ำกันอย่าเกิดความแข่งขันความเด่น นอกจากจะดูน่าเบื่อแล้ว ยังทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ เช่น ภาพคนสองคนที่ตัวเท่ากันยืนเด่นในระดับเดียวกัน เป็นต้น

แต่ถ้าคนสองคนมีขนาดไม่เท่ากัน จะให้ยืนในระดับเดียวกันก็ไม่เป็นไร เพราะขนาดขององค์ประกอบ คือ คนนั้นเป็นเครื่องช่วยไม่ให้เกิดความแข่งขันความเด่นกันเองอยู่แล้ว

3) การจัดองค์ประกอบเป็นหมู่เป็นกลุ่ม ได้แก่ การจัดที่มีองค์ประกอบหลายๆ สิ่ง องค์ประกอบนั้น ๆ มีขนาดเท่ากันบ้าง ไม่เท่ากันบ้าง คละกันไป รูปร่างหรือรูปทรงอาจจะเหมือนกัน หรือแตกต่างกัน การจัดองค์ประกอบในลักษณะนี้ ใช้วิธีให้มีระยะใกล้ ไกล ต่างกัน จัดให้เหลื่อมกัน องค์ประกอบที่เหลื่อมกันอยู่นั้น อาจรวมเป็นหมู่เดียวกัน หรือหลายๆ หมู่ ใกล้บ้าง ไกลออกไปบ้าง องค์ประกอบบางอย่างที่ไม่สำคัญ อาจจะกระจายไปบ้างก็ไม่น่าเกลียด

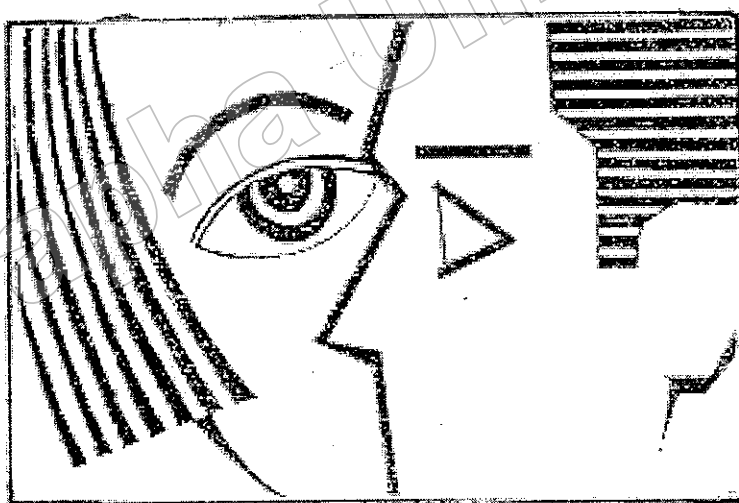

2.2.2 ความประสานกลมกลืน (Harmony) หมายถึง ความพอเหมาะพอดี จึงเกิดความประสานกันไปในทิศทางเดียวกัน ก็ให้เกิดความกลมกลืน การจัดองค์ประกอบในลักษณะนี้ เช่น การเดินแถวสวนสนามของเหล่าทหารหาญ จะเห็นลักษณะของการประสานกลมกลืนของการก้าวเดินที่พร้อมเพรียงกัน การแกว่งแขนพร้อมเพรียงกัน ใบหน้าของทุกคนมองตรงไปข้างหน้า ไม่วอกแวก หรือหมู่สงฆ์ที่ออกบิณฑบาตรในตอนเช้า การเดินเป็นแถวยาวเรียงกัน การวางมือในท่าที่อุ้มบาตร และสีเหลืองของจีวร ท่าทางสงบ เย็น เป็นภาพที่มีความประสานกลมกลืนเป็นอย่างยิ่ง

การสร้างภาพประสานกลมกลืนนั้น มีหลายวิธี เช่น การประสานกลมกลืนด้วยเส้น ด้วยรูปร่างและรูปทรง ประสานกลมกลืนด้วยขนาดและทิศทาง ประสานกลมกลืนด้วยสีในวรรณะเดียวกัน และประสานกลมกลืนด้วยลักษณะของสภาพพื้นผิวและช่วงจังหวะ เป็นต้น

2.2.3 ความขัดกัน (Contrast) หมายถึง ความไม่ประสานกลมกลืน เช่น การขัดกัน เพราะเส้นต่างกัน เช่น เส้นตรงกับเส้นโค้ง จะเกิดความไม่ประสานกลมกลืน การใช้สีคนละวรรณะ ทำให้ขัดกัน เช่น สีแดงกับสีเขียว ก็จะทำให้เกิดความไม่ประสานกลมกลืน เป็นต้น

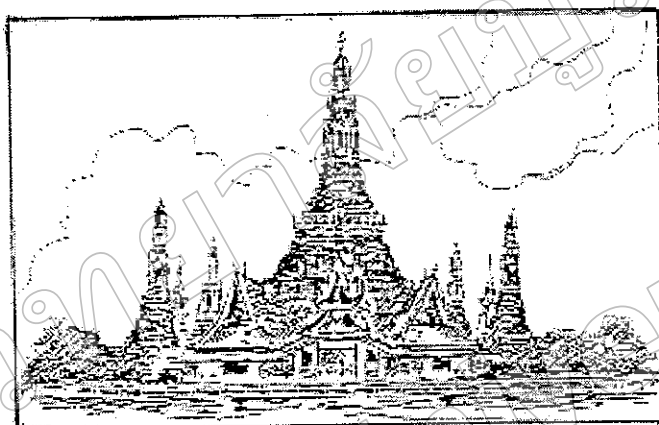

การขัดกันนี้ อาจจะขัดกันด้วยเส้น ด้วยสี ด้วยรูปทรง รูปร่าง ด้วยพื้นผิว และการขัดกันนี้ นำมาใช้ในการสร้างงานศิลปะ โดยใช้ในสัดส่วนที่พอเหมาะ จะช่วยให้งานศิลปะน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ เช่น ในความเขียวจีของป่า มีดอกไม้สีแดงสดประปราย ทำให้ป่าทั้งป่าดูดีขึ้นกว่าที่จะมีแต่สีเขียวอย่างเดียว

2.2.4 ความสมดุล (Balance) หมายถึง ความเท่าเทียมกัน เท่า ๆ กัน ของการจัดองค์ประกอบ เช่น คนหามน้ำที่มีน้ำในปิ่นเท่ากัน ฝาผนังที่มีภาพประดับขนาดเดียวกัน แต่อยู่ด้านซ้ายของผนัง 3 รูป ด้านขวาของผนังอีก 3 รูป เป็นต้น

ความสมดุล มี 2 แบบด้วยกัน คือ

1) ความสมดุลแบบสมมาตร หมายถึง ความสมดุลที่มีองค์ประกอบ 2 ข้างเหมือนกัน เท่ากัน เช่น บานประตูแกะสลักเป็นลวดลาย 2 บาน ลวดลายที่แกะสลักแบบเดียวกัน ซ้าย - ขวา เท่ากัน

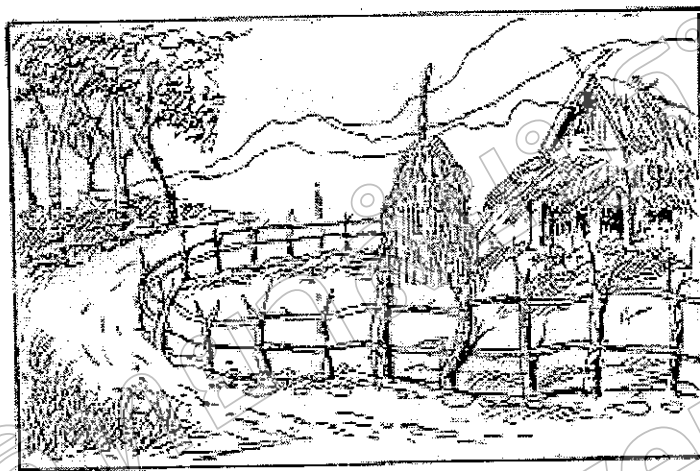

2) ความสมดุลแบบอสมมาตร หมายถึง ความสมดุลที่องค์ประกอบ 2 ข้างไม่เท่ากัน อาจแตกต่างกันด้วยขนาด รูปร่างหรือรูปทรงและสี เช่น ภาพทิวทัศน์ ด้านหนึ่งมีหาดทราย มีต้นมะพร้าว มีเรือประมงจอด ส่วนมุมตรงข้ามมีเกาะ มีกระท่อมชาวเกาะ มีหมุดต้นไม้

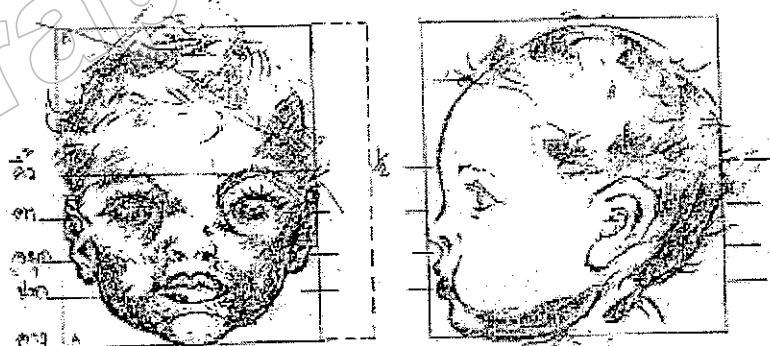
ความสมดุลแบบสมมาตร อาจเป็นความสมดุลแบบอสมมาตรก็ได้ ถ้ามีการเปลี่ยนมุม

2.2.5 จังหวะ (Rhythm) หมายถึง การจัดจังหวะช่องไฟ เพื่อให้เกิดความงาม การจัดจังหวะลีลาที่ดีนั้น จะเป็นการจัดที่หนีความจำเจ ซ้ำซาก โดยวิธีทำให้งาม มีลักษณะชวนมอง ดูแล้วแปลกตา ไม่น่าเบื่อ เช่น รั้วบ้านของข้างบ้าน จัดวางจังหวะช่องไฟของรั้วแปลกตา หรือ รั้วกระท่อมในภาพเขียน แสดงชีวิตชนบท จะมีลักษณะ จังหวะ ลีลา แบบโย้ไปโย้มา ดูแปลกตา มีเสน่ห์ชวนมอง เป็นต้น

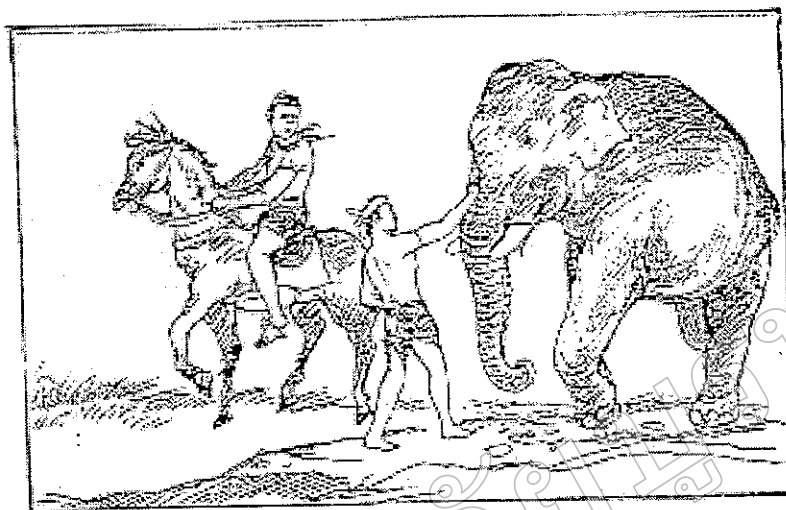

2.2.6 สัดส่วน (Proportion) หมายถึง ความสมส่วน ซึ่งมีอยู่ในธรรมชาติ เช่น สัดส่วนของคน สัตว์ สิ่งของต่างๆ เครื่องใช้สอย เป็นต้น การกำหนดสัดส่วนในการสร้างงานศิลปะนั้น ไม่อาจกำหนดให้ตายตัวลงไปได้ ขึ้นอยู่กับผู้สร้างงานแต่ละคน และการกำหนดสัดส่วนให้งามนั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความชำนาญของศิลปิน

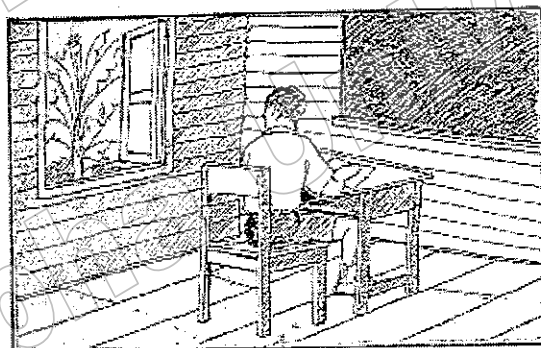
การจัดสัดส่วนในงานศิลปะ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) การจัดสัดส่วนให้สัมพันธ์กับตัวมันเอง เช่น สัดส่วนของคนทั้งตัว สัดส่วนของสัตว์สี่เท้า เช่น ช้าง ม้า สัดส่วนของบ้านทั้งหลัง

2) การจัดส่วนให้สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หรือสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกัน เช่น คนนั่งเก้าอี้ ทหารก็ม้า บ้านกับพื้นที่ของบ้าน การปลูกไม้ดอกให้ได้สัดส่วนกับไม้ใบ เป็นต้น

การจัดสัดส่วนมักจะได้พบอยู่เสมอในผลงานทางศิลปะ

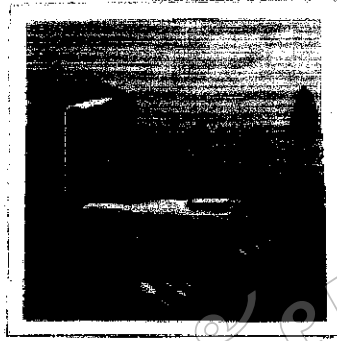

2.2.7 การเน้นหรือการย้ำจุดเด่น (Stress) หมายถึง การกระทำเพื่อให้เกิดความเด่นเป็นพิเศษ เป็นการกำหนดจุดเพื่อให้เกิดความน่าสนใจในงานนั้น การเน้นอาจเน้นด้วยสี ด้วยรูปทรง หรือด้วยขนาดก็ได้ แต่จุดเน้นนั้น ไม่ควรอยู่กึ่งกลางของภาพ หรืออยู่ตามขอบภาพ เพราะจะเป็นการกำหนดจุดเด่นที่ไม่น่าสนใจ

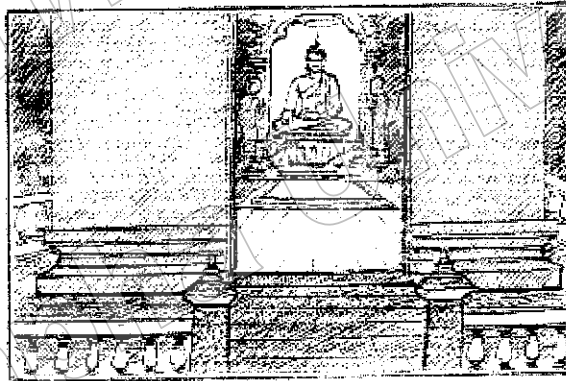

การกำหนดจุดเด่น ทำได้หลายวิธี คือ

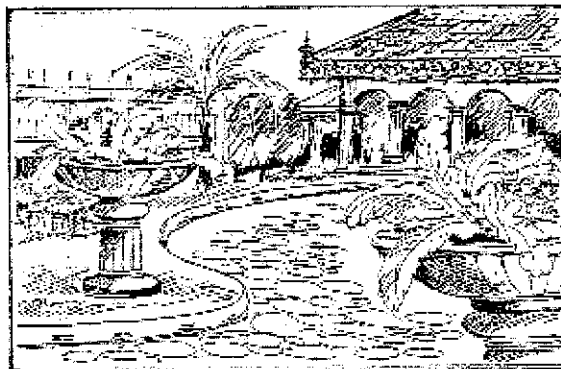
1) เน้นด้วยสี คือ การใช้สีให้เด่นเป็นพิเศษ เช่น ให้สีตรงบริเวณนั้น มีความขัดกันกับสีส่วนรวม เช่น ในความมืดแลเห็นสีแดงของแสงไฟ เป็นต้น

2) เน้นด้วยเส้น รูปร่าง หรือขนาดให้ตัดกัน โดยมีเส้นนำสายตาไปสู่รูปที่มีขนาดใหญ่ เช่น จากประตูของพระอุโบสถมองเข้าไปภายในเห็นองค์พระประธานสว่างอยู่ในความมืดนั้น

3) เน้นด้วยการตกแต่ง เช่น ตกแต่งบริเวณ หรือส่วนที่จะเน้นให้มีความงดงามเป็นพิเศษ เช่น ปากทางที่จะเข้าไปสู่ตัวบ้าน มีกระถางต้นไม้ดอกสวย เป็นต้น

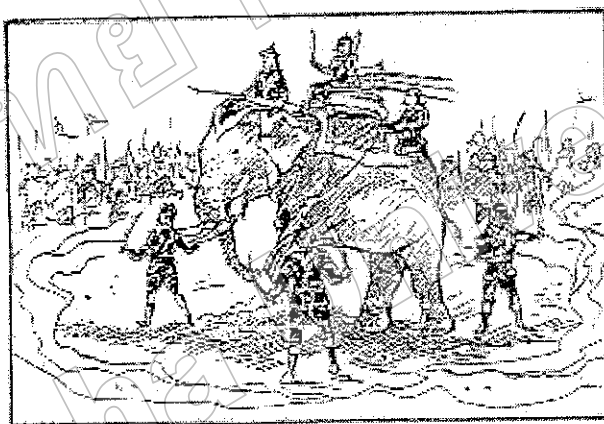

2.3 แกนหลักในการจัดองค์ประกอบศิลปะ

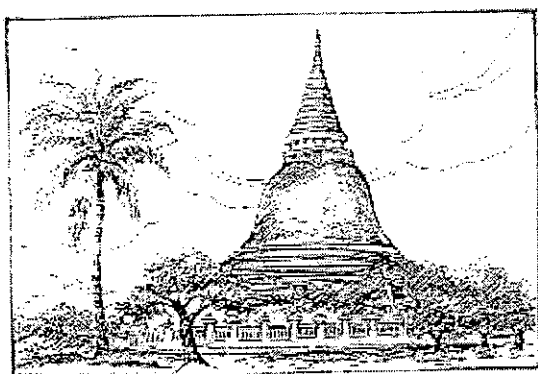
แกนหลักในการจัดองค์ประกอบศิลปะ หมายถึง การนำเอาส่วนประกอบต่าง ๆ มาจัดให้มีส่วนสัมพันธ์ต่อกัน เช่น ถ้าเอาเส้นมาจัดประกอบ ก็เรียกว่า องค์ประกอบของเส้น ถ้าเอาสีมาจัดองค์ประกอบ ก็เรียกว่า องค์ประกอบของสี ถ้าสร้างงานศิลปะก็นำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวมาจัดรวมกัน จึงต้องอาศัยการฝึกฝนและการมีประสบการณ์ทางศิลปะ ผลจึงจะออกมางดงาม

แกนหลักในการจัดองค์ประกอบศิลปะ แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

2.3.1 ส่วนที่เป็นภาคประธาน (ความเป็นเด่น Dominant) คือ กลุ่มภาพที่มีความสำคัญมากที่สุด ในเรื่องที่จะเขียนแสดงออกถึงเรื่องราวที่ชัดเจน มีระยะที่โดดเด่น หรือใช้เส้นเน้นภาพให้สวยงาม หรือบริเวณความเป็นเด่น จะมีรูปร่าง รูปทรง เนื้อที่ขนาดใหญ่ที่เห็นได้ชัดเจน แม้งานนั้นจะมีองค์ประกอบบางส่วนที่กระจายออกไป แต่ดูส่วนรวมแล้วมีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2.3.2 ส่วนที่เป็นภาครอง (Subordinat) ได้แก่ ส่วนที่ช่วยเสริมหรือส่วนประกอบให้กับภาคประธาน ซึ่งอาจจะสอดคล้องประสานสัมพันธ์กับส่วนประธาน หรืออาจจะขัดกัน ไม่เข้ากันกับภาคประธานก็ได้ แต่เป็นการแทรกเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อให้งานทั้งหมดโดยส่วนรวมดูเด่นขึ้น เป็นจริง เป็นจังมากขึ้น และที่สำคัญ คือ ทำให้งานไม่น่าเบื่อ

ความจริงแล้ว ทั้งภาคประธานและภาครอง ต่างก็เป็นส่วนช่วยให้เกิดผลงานที่สมบูรณ์ เพราะ ในการสร้างงานศิลปะนั้น ถ้ามีแต่เฉพาะภาคประธานอย่างเดียว ผลงานนั้นก็จะขาดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม แต่ถ้ามีเฉพาะส่วนรองอย่างเดียว ผลงานก็จะขาดความหนักแน่น ไม่น่าสนใจ

3. กระบวนการเรียนรู้

3.1 กระบวนการสร้างความตระหนัก

3.2 กระบวนการกลุ่ม

3.3 กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูแจ้งจุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนทราบว่า เมื่อนักเรียนเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับการจัดภาพ และสามารถวาดภาพได้อย่างสวยงาม

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ

4.2.2 ครูนำภาพเขียนที่มีรูปร่างเหมือนกัน แต่เน้นการจัดภาพที่ถูกต้อง และภาพที่ไม่ถึงขั้นมาตรฐานในการจัดภาพ ให้นักเรียนดู และให้นักเรียนช่วยกันตอบว่า แต่ละภาพดีและไม่ดีอย่างไร

4.2.3 ครูตั้งคำถาม “การจัดภาพมีความสำคัญหรือไม่” ให้นักเรียนช่วยกันตอบ เลือกคำตอบที่สำคัญ ๆ เขียนไว้บนกระดาน ให้นักเรียนจดลงสมุด แล้วครูกับนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของการจัดภาพ มีดังนี้

1. จุด
2. เส้น
3. รูปร่างและรูปทรง
4. น้ำหนัก
5. พื้นผิว
6. สี

4.2.4 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม ๆ ดำเนินการตามคำสั่งที่กำหนดในใบงานที่ 4

4.2.5 ครูแจกใบความรู้ที่ 4 หลักการจัดภาพให้กับนักเรียนทุกคน

4.2.6 ครูแจกใบงานที่ 4.1 กลุ่มละ 1 ชุด ให้ประธานกลุ่มดำเนินการอภิปราย และปฏิบัติตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในใบงาน เวลา 15 นาที

4.2.7 แต่ละกลุ่มส่งใบงานที่ 4.1

4.2.8 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพให้กับนักเรียนทุกคน ได้แก่ กระดาษ 100 ปอนด์ ดินสอสี สีชอล์ค

4.2.9 ครูแจกใบงานที่ 4.2 ใช้ความรู้จากการปฏิบัติในใบงานที่ 4.1 ใช้เวลา 50 นาที

4.2.10 ให้นักเรียนทุกคนส่งใบงานที่ 4.2

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.4 นักเรียนสามารถอธิบายถึงความสำคัญในการจัดภาพได้

4.3.5 นักเรียนสามารถจัดองค์ประกอบศิลปะได้ถูกต้องตามหลักการจัดภาพ

4.3.6 นักเรียนสามารถให้นำหนักที่เป็นพื้นผิวด้วยสีได้

3. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนจะต้องเขียนภาพคนละ 1 ภาพ ให้จัดองค์ประกอบ โดยใช้รูปร่าง หรือรูปทรง จากสิ่งที่พบเห็นมาเป็นตัวกำหนด

4.1.2 ต้องใช้สีในการกำหนดน้ำหนักให้ใกล้เคียงกับของจริง

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูได้นำภาพตัวอย่างการเขียนภาพ โดยใช้รูปร่าง รูปทรง จากสิ่งที่พบเห็นมาติดบอร์ด ให้นักเรียนดู 3 ภาพ เพื่อเป็นแนวทาง และทบทวนความรู้เดิมที่สอน

4.2.2 ครูแจกใบงานที่ 4.3 ให้นักเรียนทุกคนลงมือปฏิบัติ

4.2.3 ให้นักเรียนทุกคนส่งใบงานที่ 4.3

4.2.4 ครูแจกแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ให้นักเรียนทุกคนทำ

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถใช้เส้นต่าง ๆ ในการจัดภาพได้อย่างเหมาะสม

4.3.2 นักเรียนสามารถระบายสีได้ใกล้เคียงจากของจริง

สื่อการเรียนการสอน

1. คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4
2. ภาพเขียน
3. ใบความรู้ที่ 4 หลักการจัดภาพ
4. ใบงานที่ 4.1
5. วัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพ
6. ใบงานที่ 4.2
7. ใบงานที่ 4.3
8. คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 4
9. แบบทดสอบหลังการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มวิชาศิลปะ

เรื่อง หลักของการจัดภาพ

ชั้น ม.1

1. ความสำคัญในการจัดภาพ

การจัดภาพ หมายถึง การจัดวางภาพให้ปรากฏเด่นชัด ด้วยการจัดเรื่องราว ส่วนประกอบต่าง ๆ ในภาพเข้าด้วยกัน ได้อย่างเหมาะสม มีความสัมพันธ์กันอย่างดี ซึ่งก่อให้เกิดคุณค่าทางศิลปะ คือ

1.1 จุด (Point) คือ องค์ประกอบที่เล็กที่สุดที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ จุดเป็นสิ่งที่บอกตำแหน่งและทิศทางได้ เราสามารถนำจุดมาใช้ในการงานศิลปะได้หลายลักษณะ เช่น การนำจุดมาเรียงต่อกันให้เป็นเส้น การรวมกันของจุดจะเกิดน้ำหนักที่ให้มีปริมาตรแก่รูปทรง เป็นต้น

1.2 เส้น (Line) เกิดจากจุดที่ต่อกันเป็นทางยาว หรือเกิดจากการลากเส้นไปยังทิศทางต่าง ๆ เส้นจึงมีมิติเดียว คือ ความยาว แต่มีลักษณะ เช่น ตั้ง นอน เอียง โค้ง ฯลฯ นอกจากนี้เส้นยังให้ความรู้สึกได้ด้วยตัวของมันเองด้วย

เส้นตรงแนวตั้ง ให้ความรู้สึกแข็งแรง สูง สง่า มั่นคง

เส้นตรงแนวนอน ให้ความรู้สึกเงียบ สงบ กว้างขวาง นิ่งเฉย พักผ่อน

เส้นคลื่น ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว นุ่มนวล

เส้นเอียง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ไม่มั่นคงแข็งแรง

1.3 รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)

รูปร่าง คือ พื้นที่ที่ล้อมรอบด้วยเส้นที่แสดงความกว้าง และความยาว รูปร่างจึงมีสองมิติ

รูปทรง คือ ภาพสามมิติที่ต่อเนื่องจากรูปร่าง โดยมีความหนา หรือความลึก เข้ามาเป็นส่วนช่วยทำให้ภาพที่เห็นมีความชัดเจน และสมบูรณ์ รูปร่างและรูปทรงจึงมีความสัมพันธ์กัน

1.4 น้ำหนัก (Value) หมายถึง ความอ่อนแก่ของสี หรือของแสงเงาที่นำมาใช้ในการเขียนภาพ น้ำหนักทำให้รูปทรงมีปริมาตร และให้ระยะแก่ภาพ

1.5 สี (Color) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำงานศิลปะ สีจะช่วยให้เกิดความน่าสนใจ และมีชีวิตชีวาแก่ผู้ที่ได้พบเห็น อีกทั้งยังให้ความรู้สึกต่าง ๆ ได้ด้วย สีจึงมีอิทธิพลต่อ

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง หลักของการจัดภาพ	ชั้น ม.1
จิตใจของมนุษย์เราเป็นอันมาก สีให้ความรู้สึกต่าง ๆ กัน ดังนี้ สีเหลืองให้ความรู้สึกสว่าง สดใส สีแดงให้ความรู้สึก ตื่นเต้น รุนแรง ดึงดูดความสนใจ สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกหนักแน่น สงบ สีเขียว ให้ความรู้สึก เจริญเติบโต ปลอดภัย คลายเครียด สีม่วง ให้ความรู้สึกลึกลับ มีเสน่ห์ สีส้ม ให้ความรู้สึกสว่าง อบอุ่น สีเทา ให้ความรู้สึกสงบ นิ่งเฉย เก๋ไก๋ สีขาว ให้ความรู้สึกสะอาด บริสุทธิ์ สีดำ ให้ความ รู้สึกหวาดกลัว เศร้าโศก 1.6 พื้นผิว (Texture) หมายถึง ส่วนที่เป็นพื้นผิวของวัตถุที่มีลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น เรียบ มัน ขรุขระ นุ่ม ฯลฯ ซึ่งเราสามารถมองเห็น แลสัมผัสได้ การนำพื้นผิวมาใช้ในการศิลปะ จะช่วยให้เกิดความเด่นในส่วนที่สำคัญ และยังทำให้เกิดความสมบูรณ์ องค์ประกอบดังที่กล่าวมานี้ คือ สิ่งสำคัญที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เกิด ความงาม และคุณค่าในการสร้างสรรค์ 2. หลักในการจัดภาพ การสร้างงานศิลปะ หรือการจัดองค์ประกอบศิลปะนั้น มีหลักดังนี้ 2.1 เอกภาพ (Unity) หมายถึง การนำองค์ประกอบของศิลปะมาจัดให้แต่ละหน่วยมี ความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แม้นั้นจะมีองค์ประกอบบางส่วนกระจายออกไป แต่เมื่อดู ส่วนรวมแล้ว จะมีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 2.2 ความประสานกลมกลืน (Harmony) หมายถึง ความพอเหมาะ พอดี จึงเกิด ความประสานกัน ไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดความกลมกลืน 2.3 ความขัดกัน หมายถึง ความไม่ประสานกลมกลืน เช่น การขัดกัน เพราะเส้นต่างกัน เช่น เส้นตรงกับเส้นโค้ง สีตรงข้าม การขัดกันนี้นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยใช้สัดส่วน ที่พอเหมาะจะช่วยให้งานศิลปะนั้นน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ 2.4 ความสมดุล (Balance) หมายถึง ความเท่าเทียมกัน เท่า ๆ กัน ของการจัด องค์ประกอบ เช่น ภาพฝาผนังที่มีภาพประดับขนาดเดียวกัน ช้ายขวาเท่ากัน เป็นต้น 2.5 จังหวะ (Rhythm) หมายถึง การจัดจังหวะช่องไฟ เพื่อให้เกิดความงาม ลักษณะชวนมอง ดูแล่งแปลกตา ไม่น่าเบื่อ		

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง หลักของการจัดภาพ	ชั้น ม.1
2.6 สัดส่วน (Proportion) หมายถึง ความสมส่วน ซึ่งมีอยู่ในธรรมชาติ เช่น สัดส่วนคน สัตว์ สิ่งของต่างๆ เครื่องใช้ไม้สอย เป็นต้น 2.7 การเน้นหรือการย้าจุดเด่น หมายถึง การกระทำเพื่อให้เกิดความเด่นพิเศษ เป็นการกำหนดจุดเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ เช่น การใช้สี การใช้รูปทรงหรือขนาดก็ได้ 3. แขนงหลักในการจัดองค์ประกอบ หมายถึง การนำเอาส่วนประกอบต่างๆ มาจัดให้มีสัดส่วนสัมพันธ์ต่อกัน ถ้าเอาเส้นมาจัด องค์ประกอบ ก็เรียกว่า องค์ประกอบเส้น ถ้านำเอสีมาจัดองค์ประกอบ ก็เรียกว่า องค์ประกอบของสี ถ้าต้องการสร้างงานศิลปะ ก็ต้องนำเอาองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวมาจัดรวมกัน จึงต้องอาศัยการฝึกฝน และการมีประสบการณ์ทางศิลปะ ผลจึงจะออกมางดงาม		

ใบงานที่ 4.1

เรื่อง องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดภาพ

กลุ่มที่...ประธานกลุ่ม.....เลขานุการกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1..... 2.....
3..... 4.....
5.....

- คำสั่ง
1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 4 และภาพตัวอย่างที่ครูติดไว้ให้นักเรียนดูที่หน้าชั้นเรียน
 2. ให้นักเรียนอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด แล้วจัดภาพลงในใบงาน
 3. ให้นักเรียนใช้เวลาในการทำงาน 20 นาที

ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาลักษณะและการสื่อความหมายของสิ่งต่อไปนี้ เพื่อใช้ในการ
สร้างงานศิลปะ

1. จุด (Point)
2. เส้น (Line)
3. รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)
4. น้ำหนัก (Value)
5. สี (Color)
6. พื้นผิว (Texture)

เมื่อพิจารณาตามหัวข้อเหล่านี้แล้ว ให้ในกลุ่มทดลองจัดองค์ประกอบมากลุ่มละ 1 ชิ้น
เอาความคิดเห็นจากกลุ่ม

ใบงานที่ 4.2

ชื่องาน วิธีการจัดภาพ โดยใช้รูปร่างเรขาคณิตเป็นตัวกำหนด

วิชา	ทัศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ	เลขที่.....		เต็ม
			ได้

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

- วิธีปฏิบัติ
1. ตีกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัส
 2. เขียนรูปร่างเรขาคณิตที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยจัดวางในลักษณะต่างๆ
 3. ให้นำหนักและพื้นผิว เข้ามาร่วมในการจัด

ใบงานที่ 4.3

เรื่อง การจัดภาพ โดยใช้รูปร่างหรือรูปทรง จากสิ่งที่พบเห็นมาเป็นตัวกำหนด

วิชา	ทัศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ	เลขที่		เต็ม
			ได้

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

- วิธีปฏิบัติ
1. กำหนดกรอบเอาเองตามความเหมาะสม
 2. เขียนสิ่งที่กำหนดให้เป็นรูปร่างง่าย ๆ
 3. ลงสีตามความพอใจ

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

1. รูปภาพที่ครูจัดให้ในบอร์ด
2. แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน ดำเนินการตามทักษะกระบวนการกลุ่ม
นักเรียนจะต้องดำเนินการ ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาใบความรู้ที่ 4 ให้เข้าใจ
 - 2.2 ให้แต่ละกลุ่มทำความเข้าใจเรื่อง “การจัดภาพมีความสำคัญหรือไม่”
 - 2.3 ศึกษาใบงานที่ 4.1 ช่วยกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้ ช่วยกันสรุปและ
ปฏิบัติงานลงในใบงาน
 - 2.4 ส่งใบงานที่ 4.1
 - 2.5 ศึกษาใบงานที่ 4.2 แล้วลงมือปฏิบัติ
 - 2.6 ส่งใบงานที่ 4.2
 - 2.7 ศึกษาใบงานที่ 4.3 แล้วลงมือปฏิบัติ
 - 2.8 ส่งใบงานที่ 4.3
3. ทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1	เตรียมการสอน	
ขั้นตอนที่ 2	ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ให้เข้าใจ	
ขั้นตอนที่ 2	ตรวจเช็ควัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน	
	- คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จำนวน 25 ชุด	
	- ภาพตัวอย่าง (การจัดภาพ) จำนวน 6 ภาพ	
	- ใบความรู้ที่ 4 จำนวน 25 ชุด	
	- ใบความรู้ที่ 4.1 จำนวน 25 ชุด	
	- วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ 100 ปอนด์, ดินสอสี, สีชอล์ก	
	จำนวน 25 ชุด	
	- ใบงานที่ 4.2 จำนวน 25 ชุด	
	- ใบงานที่ 4.3 จำนวน 25 ชุด	
	- แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม จำนวน 5 ชุด	
	- แบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล จำนวน 1 ชุด	
	- แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จำนวน 25 ชุด	
ขั้นตอนที่ 3	ขั้นการสอน	
	- ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้	
	- ครูแจกคู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	- คู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ ที่ 4
	- ครูติดภาพตัวอย่างให้นักเรียนดู ครูกับนักเรียนช่วยกันสรุป	- ภาพตัวอย่าง จำนวน 6 ภาพ
	- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม	
	- ครูแจกใบความรู้ที่ 4	- ใบความรู้ที่ 4
	- ครูแจกใบงานที่ 3	

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (ต่อ)

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
	- ครูแจกใบงานที่ 4.1 - แจกวัสดุอุปกรณ์ - ครูแจกใบงานที่ 4.2 - ครูแจกใบงานที่ 4.3 - แจกแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 4	- ใบงานที่ 4.1 - กระดาษ 100 ปอนด์, ดินสอสี, สีชอล์ก - ใบงานที่ 4.2 - ใบงานที่ 4.3 - แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

5. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัดผล

- 1.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
- 1.2 สังเกตจากใบงาน
- 1.3 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล
- 1.4 ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

2. เกณฑ์การประเมินผล

- 2.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้
 - 2.1.1 การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม
 - 2.1.2 การแบ่งความรับผิดชอบการทำงานของกลุ่ม
 - 2.1.3 การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม
 - 2.1.4 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
 - 2.1.5 ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.2 สัมผัสจากใบงาน

2.2.1 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด

2.2.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.2.3 ผลของงาน

2.3 สัมผัสจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

2.3.1 ความตั้งใจ

2.3.2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.3.3 การทำงานตามขั้นตอน

2.3.4 ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.3.5 ผลของงาน

2.4 นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ได้ 70%

แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้ที่.....

เรื่อง.....

กลุ่ม.....ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
1. การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม					
2. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม					
3. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม					
4. ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด					
5. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล
หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการประเมิน					รวม	คะแนน จริง	หมายเหตุ
		ความตั้งใจ	ความคิดสร้างสรรค์	ทำงานตามขั้นตอน	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลของงาน			
		5	5	5	5	5	25	5	

หมายเหตุ คะแนนจริง = $\frac{\text{คะแนนรวมที่ได้}}{5}$

- เกณฑ์การให้คะแนน
- 5 = ดีมาก
 - 4 = ดี
 - 3 = ปานกลาง
 - 2 = พอใช้
 - 1 = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

คำสั่ง. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรหน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

1. การวาดรูปที่ดีควรวางภาพให้มีน้ำหนักอย่างไร
 - ก. ควรวางภาพให้มีน้ำหนักเท่า ๆ กัน
 - ข.หนักไปทางใดทางหนึ่ง เพื่อความน่าดู
 - ค. ควรวางภาพให้เฉียงไปด้านใดด้านหนึ่ง
 - ง. ควรวางภาพให้เหนือขึ้นด้านบนเล็กน้อย
2. จากข้อความที่ว่า “ความสมดุล ความพอดี และถ่วงน้ำหนักให้เท่ากัน”
ในภาพเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า
 - ก. จังหวะ
 - ข. เอกภาพ
 - ค. ความสมดุล
 - ง. ความมีสัดส่วน
3. ในการจัดภาพ นักเรียนควรคำนึงถึงสิ่งใดก่อน
 - ก. ความสมดุล
 - ข. ความมีสัดส่วน
 - ค. การสร้างจังหวะ
 - ง. การสร้างจุดเด่น
4. ภาพคนยืนตรงกลางภาพ แสดงความสมดุลแบบข้อใด
 - ก. แสดงความมั่นคง
 - ข. แสดงความเที่ยงตรง
 - ค. แบบซ้ายและขวาเท่ากัน
 - ง. แบบซ้ายและขวาไม่เท่ากัน
5. ความหมายของการจัดภาพ คือ
 - ก. การจัดภาพที่มีความงดงามตามหลักการ
 - ข. การนำเส้น น้ำหนัก สี พื้นผิว มาจัดรวมกัน
 - ค. การนำส่วนประกอบต่าง ๆ ของศิลปะมารวมกันเข้า
 - ง. การจัดภาพให้ปรากฏเด่นและรวมเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม

6. สัดส่วนของภาพมีความสำคัญอย่างไรในการจัดภาพ

- ก. ทำให้ภาพมีการเกาะกลุ่มกันดี
- ข. ทำให้ภาพมีความแตกต่าง แต่สัมพันธ์กัน
- ค. ทำให้ภาพต่าง ๆ มีขนาด สัดส่วนเท่ากัน
- ง. ทำให้ภาพมีความแตกต่าง แต่ไม่สัมพันธ์กัน

7. จังหวะ หมายถึง

- ก. การแบ่งน้ำหนักด้วยสี เพื่อให้เกิดความงาม
- ข. การแบ่งช่องไฟ ช่องว่าง เพื่อให้เกิดความงาม
- ค. การแบ่งน้ำหนักด้วยแสงเงา เพื่อให้เกิดความงาม
- ง. การแบ่งภาพซ้ายและขวาเท่ากัน เพื่อให้เกิดความงาม

8. ตัวกำหนดในการดึงดูดภาพให้ภาพดูน่าสนใจ คือ

- ก. สี
- ข. น้ำหนัก
- ค. การจัดภาพ
- ง. รูปร่าง รูปทรง

9. เส้นตรงแนวตั้ง ให้ความรู้สึก

- ก. แข็งแรง สูง สง่า มั่นคง
- ข. รู้สึกให้ความเคลื่อนไหว ไม่มั่นคง
- ค. รู้สึกเยียบ สงบ กว้างขวาง มั่นคง
- ง. รู้สึกสูง มั่นคง เคลื่อนไหว กว้างขวาง

10. สีเหลือง ให้ความรู้สึก

- ก. สว่าง สดใส
- ข. สว่าง อบอุ่น
- ค. สว่าง อบอุ่นหนักแน่น
- ง. สว่าง รุนแรงหนักแน่น

เฉลยแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

1. ก

6. ข

2. ค

7. ข

3. ง

8. ก

4. ค

9. ก

5. ง

10. ก

การทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ สาระทัศนศิลป์
ชื่อแผน เรื่องราวทางทัศนศิลป์

ชั้น ม.1 ภาคเรียนที่ 1
เวลา 5 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 เขียนภาพที่แสดงรูปแบบได้

1.1.1 บอกความหมายของภาพที่แสดงรูปแบบได้

1.1.2 บอกลักษณะของภาพที่แสดงรูปแบบได้

1.1.3 บอกถึงความสำคัญของภาพเขียนได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 บอกความหมายของภาพที่แสดงรูปแบบ

2.2 บอกลักษณะของภาพที่แสดงรูปแบบ

2.3 บอกความสำคัญของภาพเขียน

2.1 บอกความหมายของภาพที่แสดงรูปแบบ

ภาพที่แสดงรูปแบบ คือ ภาพที่เหมือนจริง ตามที่สายตาเรามองเห็น เป็นการสร้างงานจิตรกรรมที่ยึดถือความเหมือนจริง อาจปรากฏอยู่ในธรรมชาติ หรือวัสดุสิ่งของต่าง ๆ เช่น คน สัตว์ สิ่งของ ต้นไม้ อาคาร ดอกไม้ เป็นต้น การเขียนภาพที่แสดงรูปแบบ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงรูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน สี และแสงเงาให้มากที่สุด

2.2 ลักษณะของภาพที่แสดงรูปแบบ

ภาพที่แสดงรูปแบบ มีดังนี้

2.2.1 ภาพที่เขียนจากสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อม คือ สิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา มีทั้งสิ่งที่เราสามารถมองเห็น และไม่สามารถมองเห็นด้วยตา เราสามารถแบ่งสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) สิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยมนุษย์ไม่ได้เป็นผู้สร้าง ซึ่งมีทั้งสิ่งมีชีวิต อันได้แก่ แมลง คน สัตว์ ต้นไม้ เป็นต้น และสิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ ก้อนหิน เมฆ น้ำ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีองค์ประกอบทางธรรมชาติทั้งสิ้น ไม่ว่าทางรูปร่าง รูปทรง เส้น สี ลักษณะผิว และความหนาแน่นที่แตกต่างกันออกไป

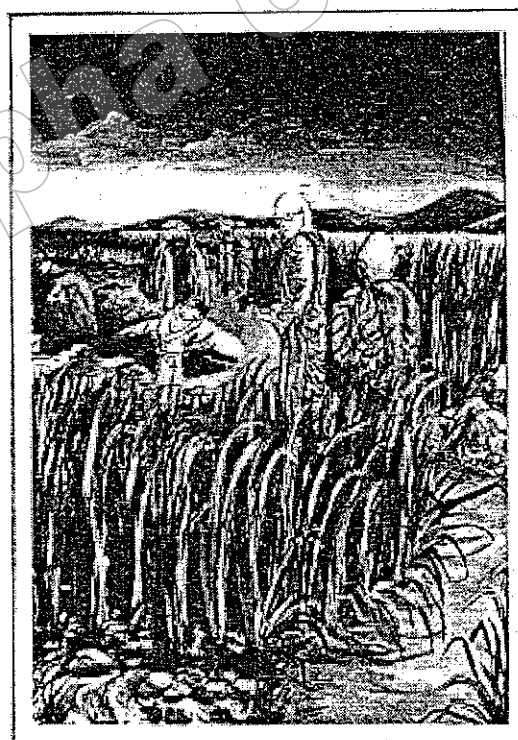
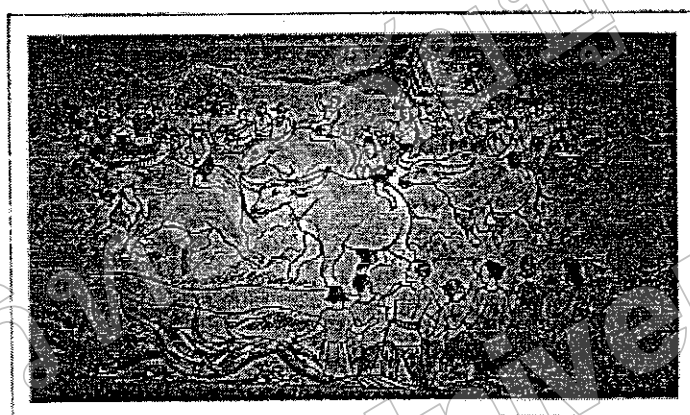
ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ จัดว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต แต่มีบทบาทต่อการกำหนดลักษณะองค์ประกอบทางธรรมชาติเป็นอย่างยิ่ง เช่น ในบริเวณที่มีอากาศชื้น ฝนตกชุก มีความหนาแน่นของดินที่อัดตัวกันแน่น และอุ้มน้ำได้มาก ก็จะทำให้บริเวณนั้นมีป่าแน่นทึบ มีสิ่งที่มีชีวิตต่าง ๆ อาศัยอยู่อย่างหนาแน่น แต่ถ้าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ไปย่อมส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติด้านอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงมากขึ้น จึงทำให้ขาดความสมดุลของธรรมชาติ ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ เช่น พื้นที่บริเวณนั้นเริ่มมีความแห้งแล้ง ความหนาแน่นของป่าลดลง ใบไม้ที่มีสีเขียวย่อมตกลงไปด้วย เมื่อป่าลดลง ใบไม้ตกลง สิ่งมีชีวิตที่กินใบไม้และกินพืชเป็นอาหารย่อมได้รับผลกระทบโดยตรง และอาจสูญเสียชีวิตพันธุ์ไปในที่สุด อันอาจนำไปสู่ความสมดุลในระบบนิเวศนี้ได้

ดังนั้น การอนุรักษ์ธรรมชาติให้มีความสมดุลให้มากที่สุด โดยการรักษาแหล่งความรู้ทางธรรมชาติ เพื่อบุคคลจะได้ นำความรู้ที่ได้พบเห็นนี้ ไปสร้างสรรสร้างงานศิลปะให้มีคุณค่า

2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง ผลงานทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- สิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม เครื่องอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ เป็นต้น

- สิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นวัตถุ เช่น กฎ ระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณี ที่แสดงออกโดยการกระทำ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อันได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ของนายกับบ่าว การทำบุญตักบาตร ครูกับนักเรียน เหล่านี้เป็นต้น

2.2.2 ภาพเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์ เกิดจากมนุษย์มีบทบาทต่อสิ่งแวดล้อม และบุคคลรอบข้างแทบทุกเรื่อง จึงควรศึกษาลักษณะ ท่าทาง สัดส่วน การทรงตัว การเคลื่อนไหว และแนวทางการเขียนภาพเหมือนจริงตามลักษณะหน้าคน

การเขียนภาพคนนั้น มี 2 ลักษณะ คือ ภาพคนครึ่งตัว และภาพคนเต็มตัว ภาพคนครึ่งตัว นิยมเขียนเส้นที่ใบหน้า เพื่อให้เห็นภาพแล้วทราบได้ทันที หรือพอเดาได้ว่าเป็นใคร ภาพคนเต็มตัวอาจถือได้ว่าเป็นผลงานที่สำคัญที่สุด เพราะ เป็นการเขียนภาพถึงลักษณะท่าทาง และการทรงตัวที่สมดุล

2.2.3 ภาพเขียนจากจินตนาการ ภาพประเภทนี้เกิดจากการที่เราได้รวบรวมสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากการรับรู้ เคยเห็นหรือฟังจากการเล่า และการอ่าน แล้วนำมาคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเรื่องราวที่แปลกและพิสดาร ซึ่งอาจจะเป็นความจริงก็ได้ หรือเป็นสิ่งที่คาดห้วงหมายถึงในอนาคตก็ได้ หรือเรื่องราวที่เป็นคุณธรรม ความซื่อสัตย์ที่สร้างความดี โดยที่ภาพเหล่านี้ จะเน้นลักษณะเฉพาะให้เด่น เช่น มีความงดงาม หรือความตื่นเต้น น่ากลัว เพื่อให้ผู้ดูภาพเกิดอารมณ์คล้อยตามภาพเหล่านั้น

การเขียนภาพตามจินตนาการ เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้เขียนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตน ได้อย่างอิสระเสรี ภายใต้ขอบเขตที่กำหนด เช่น ภายใต้เรื่องราว และเขียนตามจินตนาการ การเขียนภาพตามจินตนาการ จึงมีอิสระเสรีในการสร้างสรรค์มากกว่าการเขียนภาพจากประสบการณ์

การเกิดจินตนาการ จินตนาการเป็นผลมาจากอวัยวะรับสัมผัสของมนุษย์ปะทะกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดเป็นประสบการณ์ที่สั่งสมแล้วจึงประยुคต์ โดยการเพิ่มเติม ตัดทอน หรือ

ผสมผสานประสบการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าว ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะ เช่น บทกวี นวนิยาย หรือการเขียนภาพตามแรงบันดาลใจ และความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ซึ่งอาจจะถ่ายทอดออกมาภายใต้ขอบเขตที่กำหนด หรือไม่จำกัดขอบเขตก็ได้ ดังนั้น ผู้ที่จะเขียนภาพตามจินตนาการได้ดี ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

ภาพเขียนตามจินตนาการ จึงมีทั้งภาพที่มีความเป็นจริงตามประสบการณ์ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว หรือเนื้อหาที่กำหนด หรือเป็นภาพที่ไม่มีความจริงตามประสบการณ์ ซึ่งได้รับจากสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของภาพตามจินตนาการ การเขียนภาพตามจินตนาการ สามารถถ่ายทอดในลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้

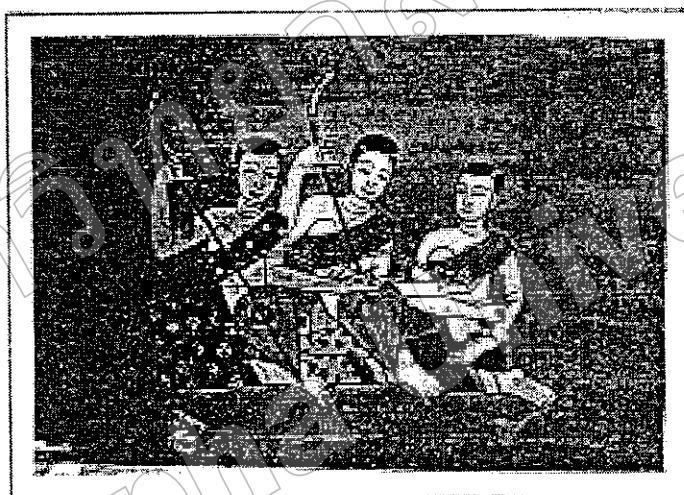
- ภาพประกอบเรื่อง ภาพประกอบเรื่อง เป็นภาพที่เขียนตามจินตนาการให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของเรื่องที่กำหนด โดยมีจุดประสงค์ที่ขยายการรับรู้ของผู้อ่านต่อเรื่องราวนั้น ๆ ให้เกิดภาพพจน์มากยิ่งขึ้น เช่น การเขียนรูปประกอบเรื่องพุทธประวัติ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วรรณคดี นิทาน และอื่นๆ

- ภาพการ์ตูน ภาพการ์ตูนเป็นรูปที่เขียนตามจินตนาการ ซึ่งส่วนมากจะเขียนเป็นภาพลายเส้น หรือถ้าระบายสีก็จะระบายสีในลักษณะที่เรียบง่าย การเขียนรูปประเภทนี้ จะไม่คำนึงถึงสัดส่วนความถูกต้องตามธรรมชาติ ไม่คำนึงถึงความละเอียดซับซ้อน แต่จะคำนึงถึงการแสดงอารมณ์ความรู้สึกตามเรื่องราวที่ต้องถ่ายทอด โดยใช้เส้นในการเป็นตัวสื่ออารมณ์และความรู้สึก เช่น สนุก ตลก เศร้า เสียใจ ตลก ฯลฯ

- ภาพเขียนศิลปะไทย ภาพเขียนศิลปะไทยนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่ความภาคภูมิใจและการอนุรักษ์เป็นอย่างยิ่ง ศิลปะไทยเกิดจากการนำรูปแบบที่ปรากฏขึ้นในธรรมชาติ เช่น ใบไม้ เถาวัลย์ เปลวไฟ สัตว์มาดัดแปลงรูปแบบประกอบกับการจินตนาการที่ละเอียดอ่อน เขียนรูปแบบออกมาเป็นศิลปะที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

2.3 ความสำคัญของภาพเขียน

ภาพเขียนประเภทนี้ จะมีคุณค่าได้ขึ้นอยู่กับความเชื่อดั้งเดิมในทางศิลปะนั้น ๆ ภาพเขียนที่เหมือนกับวัตถุ หรือธรรมชาติที่เป็นแบบมากเท่าใด ก็ยิ่งได้รับความนิยมยกย่องว่าเป็นผลงานที่มีคุณค่าสูง แต่ความเชื่อทางศิลปะในสมัยปัจจุบัน ภาพเขียนที่มีคุณค่าสูงนั้นอยู่ที่การแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้วาด ดังนั้น คุณค่าของภาพเขียนตามทัศนะของศิลปะในสมัยปัจจุบัน จึงไม่ได้ดูเฉพาะว่า เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร วาดได้เหมือนหรือไม่ และใช้อะไรวาด หรือวาดด้วยวิธีอะไร เท่านั้น แต่ดูที่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการด้วย

ภาพเขียนประเภทแสดงรูปแบบนี้ มีคุณค่าได้ต่อเมื่อผู้เขียนได้พยายามฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการจัดภาพและจินตนาการต่าง ๆ โดยนำภาพที่มีรูปแบบเหล่านี้ไปใช้ในการเขียนภาพประกอบเรื่องตามหนังสือ หรือภาพการประกวดต่าง ๆ ภาพเหล่านี้มีสื่อ

ความหมายให้ผู้ดูเข้าใจง่าย ดังนั้น ภาพแสดงรูปแบบ มักนิยมศึกษาจากรูปแบบธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ มิใช่เพียงลอกเลียนแบบเท่านั้น ควรรู้จักการจัดวาง แต่งเติมให้มีความงดงามอีกด้วย การเขียนภาพประเภทนี้ เป็นพื้นฐานอย่างดีที่ให้เกิดทักษะและความชำนาญ

3. กระบวนการเรียนรู้

3.1 กระบวนการกลุ่ม

3.2 กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูนำเสนอสนทนาเกี่ยวกับธรรมชาติที่นักเรียนมองเห็นจริง โดยให้นักเรียนสังเกตรอบตัว แล้วครูก็ตั้งคำถาม โดยให้นักเรียนตอบออกมาตามที่ครูซักถาม โดยสิ่งเหล่านี้สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาพเขียนได้หรือไม่ และเป็นภาพเขียนประเภทใด ให้นักเรียนตอบ

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพที่แสดงรูปแบบได้

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ

4.2.2 ครูให้นักเรียนดูภาพเขียน คือ ภาพที่แสดงรูปแบบ หมายถึงภาพลักษณะอย่างไร อธิบายให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น พร้อมฉายสไลด์ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ

4.2.3 ครูสาธิตการเขียนภาพให้เหมือนจริง ให้นักเรียนดูเป็นแนวทาง เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ โดยครูบรรยายถึงลักษณะและวิธีการประกอบไปด้วย

4.2.4 นักเรียนร่วมกันสรุป การเขียนภาพที่แสดงรูปแบบได้ ให้หัวข้อความหมายของภาพ ลักษณะของภาพ และเรื่องราวทั่ว ๆ ไปที่นิยมเขียนภาพแสดงรูปแบบ

4.2.5 จัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 – 5 คน แจกใบความรู้ที่ 5 ให้นักเรียนอ่าน เป็นการเสริมความจำ และให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกหัวข้อดังนี้ โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม

- 1) ลักษณะภาพที่มีรูปแบบ
- 2) ความสำคัญในการเขียนภาพคน
- 3) ความสำคัญในการเขียนภาพจากสิ่งแวดล้อม
- 4) ความสำคัญในการเขียนภาพจากการจินตนาการ
- 5) ความสำคัญในการนำภาพที่มีรูปแบบไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

4.2.6 ครูแจกใบงานที่ 5.1

4.2.7 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น แล้วช่วยกันสรุป

4.2.8 ให้นักเรียนส่งใบงานที่ 5.1

4.2.9 ครูแจกใบงานที่ 5 ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในใบงาน โดยให้นักเรียนเขียนภาพเหมือนจริงตามใจชอบ คนละ 1 ภาพ

4.2.10 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน มี กระดาษ 80 – 100 ปอนด์ พู่กัน สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีชอล์ก และดินสอสี โดยให้นักเรียนเลือกตามความถนัด

4.2.11 ให้นักเรียนทุกคนส่งใบงานที่ 5.2

4.2.12 ครูคัดเลือกผลงานที่ดีติดบอร์ดที่ครูเตรียมไว้ เพื่อเป็นกำลังใจให้กับนักเรียน แล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลงานแต่ละชิ้น

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถบอกความหมายของภาพที่แสดงรูปแบบได้

4.3.2 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของภาพที่แสดงรูปแบบได้

4.3.3 นักเรียนสามารถบอกถึงความสำคัญของภาพเขียนได้

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5
2. ภาพเขียน จำนวน 5 ภาพ พร้อมสไลด์
3. ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 5
4. ใบงานที่ 5.1 และ 5.2
5. วัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพ กระดาษ 80 – 100 ปอนด์ พู่กัน สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีชอล์ก และดินสอสี

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การเขียนภาพที่แสดงรูปแบบ	ชั้น ม.1
1. ความหมายของภาพที่แสดงรูปแบบ ภาพที่แสดงรูปแบบ คือ ภาพที่เหมือนจริงตามที่เรามองเห็น และเป็นงานจิตรกรรมที่ยึดถือความเหมือนจริง เช่น คน สัตว์ สิ่งของเหล่านี้ เป็นต้น ภาพเขียนที่แสดงรูปแบบ จึงจำเป็นจะต้องคำนึงถึง รูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน แสงเงาและสี 2. ลักษณะของภาพที่แสดงรูปแบบ มีดังนี้ 2.1 ภาพเขียนที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม คือ สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา มีทั้งสิ่งที่เรามองเห็น และมองไม่เห็นด้วยตา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 2.2.1 สิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ คือ สิ่งที่เกิดจากธรรมชาติ มนุษย์ไม่ได้เป็นผู้สร้าง ซึ่งมีทั้งสิ่งมีชีวิต เช่น คน สัตว์ แมลง ต้นไม้ เป็นต้น และสิ่งไม่มีชีวิต เช่น ก้อนหิน ก้อนเมฆ น้ำ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะมีองค์ประกอบทางธรรมชาติอยู่ในตัวทั้งสิ้น ไม่ว่าทางรูปทรง รูปร่าง เส้น สี และพื้นผิว 2.2.2 สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ ผลงานทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) สิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นวัตถุ เช่น กฎ ระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณีที่แสดงออกโดยการกระทำ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อันได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ การทำบุญตักบาตร ครุกับนักเรียน เหล่านี้เป็นต้น 2) สิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น 2.2 ภาพเขียนเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ คือ เกิดจากบทบาท ลีลา ลักษณะท่าทาง สัดส่วน การทรงตัว การเคลื่อนไหว และแนวทางการเขียนภาพเหมือนจริงตามลักษณะหน้าตา การเขียนภาพคน จึงแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ภาพครึ่งตัว และภาพเต็มตัว 2.3 ภาพเขียนจากจินตนาการ เป็นการถ่ายทอดงานศิลปะออกมาในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ 2.3.1 ภาพประกอบเรื่อง เป็นการเขียนภาพตามจินตนาการให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของเรื่องราวที่กำหนด เช่น พุทธประวัติ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วรรณคดี นิทานและอื่น ๆ		

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การเขียนภาพที่แสดงรูปแบบ	ชั้น ม.1
	2.3.2 ภาพการ์ตูน เป็นภาพที่เขียนตามจินตนาการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นด้วยเส้น หรือ ระบายสีในลักษณะที่เรียบง่าย และการเขียนภาพไม่ค่อยคำนึงถึงสัดส่วน ไม่คำนึงความละเอียดซับซ้อน โดยให้เส้นเป็นสื่อในการแสดงอารมณ์ ความรู้สึก เช่น สนุกสนาน เศร้า เสียใจ ตลก เป็นต้น 2.3.3 ภาพเขียนศิลปะไทย ศิลปะไทยนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่ความภาคภูมิใจ และการอนุรักษ์ ศิลปะไทยเกิดจากการนำรูปแบบจากธรรมชาติที่ปรากฏมาสร้างสรรค์ให้เกิดความสวยงาม เช่น ใบไม้ เถาวัลย์ เปลวไฟ สัตว์นำมาดัดแปลง จินตนาการเพิ่มรายละเอียด ประดิษฐ์เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ 3. ความสำคัญของการเขียนภาพ ภาพเขียนประเภทนี้ จะมีคุณค่ามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้เขียน คือ ถ้ามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีประสบการณ์ มีความชำนาญ มีแนวความคิดแปลกใหม่เสมอ มีการจินตนาการอย่างลึกซึ้ง ก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี	

ใบงานที่ 5.1

เรื่อง การเขียนภาพที่แสดงรูปแบบ ข้อที่.....

กลุ่มที่...ประธานกลุ่ม.....เลขานุการกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1..... 2.....

3..... 4.....

5.....

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. ลักษณะภาพที่มีรูปแบบ
2. ความสำคัญในการเขียนภาพคน
3. ความสำคัญในการเขียนภาพจากสิ่งแวดล้อม
4. ความสำคัญในการเขียนภาพจากจินตนาการ
5. ความสำคัญในการนำภาพที่มีรูปแบบ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

เมื่อได้หัวข้อตามที่กำหนดแล้ว ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปราย แล้วส่งตัวแทนออกไป
รายงานหน้าชั้นเรียน ใช้เวลาในการทำงานประมาณ 20 นาที

ใบงานที่ 5.2

ชื่องาน การเขียนภาพเหมือนจริงที่แสดงรูปแบบ (ตามความนัด)

วิชา	ทัศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ	เลขที่		เต็ม
			ได้

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้ประเมิน.

- วิธีปฏิบัติ
1. หาดำหนดในการเขียนภาพจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง
 2. จัดให้ได้สัดส่วนเหมือนจริง
 3. ระบายด้วยสี หรือใช้เส้นดินสอสี ในการแสดงน้ำหนัก - แสงเงา

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

1. ดูภาพเขียนที่ครูติดบอร์ดเป็นภาพตัวอย่าง พร้อมกับสไลด์
2. ดูการสาธิตการเขียนภาพของครู เพื่อเป็นแนวทาง
3. แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วใช้กระบวนการกลุ่ม และศึกษาใบงานที่ 5.1 แล้วส่งตัวแทนออกมารายงาน (กลุ่มละ 5 นาที)
4. ศึกษาใบงานที่ 5.2 นักเรียนทุกคนลงมือปฏิบัติงาน (50 นาที)
5. ส่งใบงานที่ 5.2 เมื่อหมดเวลาตามที่ครูกำหนด เวลา 10 นาที

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1	เตรียมการสอน	
ขั้นตอนที่ 2	ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ 5 ให้เข้าใจ ตรวจเช็ควัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ของหน่วยการเรียนรู้ 5 - คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ 5 จำนวน 25 ชุด - สไลด์และภาพประกอบ จำนวน 1 ชุด - ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ 5 จำนวน 25 ชุด - ใบงานที่ 5.1 จำนวน 5 ชุด - ใบงานที่ 5.2 จำนวน 25 ชุด - แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม จำนวน 5 ชุด - แบบประเมินผลรายบุคคล จำนวน 1 ชุด - วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษวาดเขียน 80 - 100 ปอนด์, ฟูกัน, สีน้ำ, สีโปสเตอร์, สีชอล์ก และดินสอสี จำนวน 25 ชุด	
ขั้นตอนที่ 3	ขั้นการสอน - ครูนำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ - ครูแจกคู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ 5 - ครูให้นักเรียนดูภาพ พร้อมฉายสไลด์	- คู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ 5 - ภาพเขียน 5 ภาพ พร้อมสไลด์ 1 ชุด - ใบความรู้ที่ 4

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
	- ครูสาธิตการเขียนภาพ พร้อมบรรยาย - ครูแจกใบความรู้ที่ 5 - ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม เพื่อสรุปหัวข้อ ดังนี้ 1. ลักษณะภาพที่มีรูปแบบ 2. ความสำคัญในการเขียนภาพคน 3. ความสำคัญในการเขียนภาพจากสิ่งแวดล้อม 4. ความสำคัญในการเขียนภาพจากจินตนาการ 5. ความสำคัญในการนำภาพที่มีรูปแบบไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดำเนินการกระบวนการกลุ่ม แล้วให้ตัวแทนสรุป - ครูแจกใบงานที่ 5.2 - แจกวัสดุ อุปกรณ์	- ใบความรู้ที่ 5 - ใบงานที่ 5.1 - ใบงานที่ 5.2 - กระดาษ 80 – 100 ปอนด์ - พู่กัน สีน้ำ - สีโปสเตอร์ - สีชอล์ก - ดินสอสี

5. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัดผล

- 1.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
- 1.2 สังเกตจากใบงาน
- 1.3 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล

2. เกณฑ์การประเมินผล

2.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 2.1.1 การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 2.1.2 การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม
- 2.1.3 รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 2.1.4 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
- 2.1.5 ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.2 สังเกตจากใบงาน

- 2.2.1 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
- 2.2.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด
- 2.2.3 ผลของงาน

2.3 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 2.3.1 ความตั้งใจ
- 2.3.2 เทคนิคและวิธีการ
- 2.3.3 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.3.4 ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด
- 2.3.5 ผลของงาน

แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

กลุ่ม.....ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
1. การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม					
2. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม					
3. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม					
4. ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด					
5. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล
หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....
ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการประเมิน					รวม	คะแนน จริง	หมายเหตุ
		ความตั้งใจ	ความคิดสร้างสรรค์	ทำงานตามขั้นตอน	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลของงาน			
		5	5	5	5	5	25	5	

หมายเหตุ คะแนนจริง = $\frac{\text{คะแนนรวมที่ได้}}{5}$

- เกณฑ์การให้คะแนน
- 5 = ดีมาก
 - 4 = ดี
 - 3 = ปานกลาง
 - 2 = พอใช้
 - 1 = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

การทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ สาระทัศนศิลป์

ชั้น ม.1

ภาคเรียนที่ 1

ชื่อแผน การสื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึกและความประทับใจ

เวลา 5 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 บอกประเภทรูปเขียนที่ไม่แสดงรูปแบบได้

1.1.1 บอกความหมายของภาพเขียนที่ไม่แสดงรูปแบบได้

1.1.2 ระบุลักษณะภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้

1.1.3 บอกความสำคัญของภาพเขียนที่ไม่แสดงรูปแบบได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ความหมายของภาพไม่แสดงรูปแบบ

2.2 ลักษณะภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

2.3 ความสำคัญของภาพเขียนที่ไม่แสดงรูปแบบ

2.1. ความหมายของภาพไม่แสดงรูปแบบ

ภาพที่ไม่แสดงรูปแบบหรือภาพไร้รูปแบบ คือ ภาพที่แสดงออกเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียน โดยการใช้เส้น สี รูปร่าง รูปทรง ผสมผสานกัน เมื่อดูแล้ว อาจมีเรื่องราวหรือไม่มีก็ได้ เช่น การเขียนภาพตามจังหวะดนตรี การเขียนภาพตามจินตนาการ ซึ่งผู้ดูอาจจะดูไม่คุ้นเคยกับภาพเหล่านี้ ลักษณะงานเช่นนี้เป็นที่มาของภาพนามธรรม (ABSTRACT) คือ ศิลปะสมัยใหม่ การเกิดของศิลปะแอบสแตรคหรือศิลปะนามธรรม เป็นปรัชญาสำคัญของศิลปะ ซึ่งทำให้ศิลปะสากลโลกได้หันเหแนวทางเปลี่ยนทัศนคติ และความยึดมั่น ถิ่นมั่นไปโดยสิ้นเชิง จากการฝังใจในการเขียนรูปแบบภาพถ่าย หรือถ่ายทอดจากธรรมชาติมากลายเป็นการเขียนรูปด้วยความคิดและความรู้สึกแต่อย่างเดียว ซึ่งในการท่วงการศิลปะได้แปรผันไปเช่นนี้ มีบ่อเกิดจากศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ เป็นปฐม

ศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ เป็นการเริ่มต้นของศิลปะที่จะแตกหน่อออกลูกออกหลานไปเป็นตระกูลใหม่ของศิลปะ เช่น นีโออิมเพรสชันนิสม์ของซินญัก

ศิลปะคิวบิสม์ ซึ่งเป็นลูกของอิมเพรสชันนิสม์ ก็ยังแตกหลานออกไปเป็นศิลปะแอบสแตรคกับศิลปะนิรรูป

ศิลปะแอบสแตรกชัน อันที่จริงเป็นสิ่งที่เราได้พบในศิลปะตะวันตกทุก ๆ ไป ซึ่งนิยมเขียนความจริงของธรรมชาติผสมกับสัญลักษณ์ แต่ศิลปะแอบสแตรก ที่เป็นส่วนอันเกิดจากศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ก้าวไปไกลกว่า คือ นอกจากจะไม่อาศัยธรรมชาติ โดยสัญลักษณ์เข้ามาผสมแล้ว ส่วนใหญ่ยังอาศัยอิทธิพลของสี และเทคโนโลยีของการใช้สีเป็นสื่อของอารมณ์

ศิลปะแอบสแตรก ได้ละทิ้งรูปทรงของจริงจากธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ผลไม้ บ้านเรือน ผู้คนกับส่วนอันเป็นของปรากฏถึงภาพถ่าย มุ่งแต่แสดงช่องไฟ น้ำหนัก ทุกอย่างปรากฏออกมาด้วยการผสมผสานสัมพันธ์ของเส้นหรือมวล ซึ่งอันที่จริงในการออกแบบลวดลาย เช่น ลายผ้า ลายจำหลักต่าง ๆ ดังเช่น ผ้าที่อีสาน หรือลายผ้าผ้าไหม ผ้าตีนจก ก็เป็นส่วนการออกแบบในรูปแอบสแตรก และมีความงามในตัวของมันเอง

โลกของลวดลายเป็นเรื่องอันชวนพิศวง ดังเช่นลายผ้าของอินเดียปัจจุบัน และลายเขียนของอินเดียราชวงศ์โมกุล ลายจำหลักของพวกแอสเท็ค หรืออินเดียแดงในเม็กซิโก ลายของพวกอินคา ในเปรู ล้วนเป็นโลกของเส้น ของน้ำหนัก จังหวะ และช่องไฟ เพียงแต่เพิ่มสีเข้าเท่านั้นก็จะเข้าสู่ภาวะแอบสแตรกโดยสมบูรณ์ แล้วตัดจังหวะออกไป เพราะลายที่จะเป็นลายสมบูรณ์ จะต้องการซ้ำสลับกันไปกลายเป็นจังหวะ ซึ่งหัวใจของลายอยู่ตรงนี้ ส่วนลักษณะของลายในตัว ดังเช่น ลายของโมกุล ลายแอสเท็ค ซึ่งไม่จัดให้เป็นจังหวะซ้ำกัน นั่นคือ ปฐมกำเนิดของแอบสแตรก

ลายไทยก็น่าจะมีเค้าศิลปะแอบสแตรก แต่ทว่าลายไทยนั้นมีลักษณะของการเป็นรูปแบบของการซ้ำกันอยู่ เช่น การวางลายให้เป็นสองข้างเท่ากัน (Symmetry) ลายไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย ดังเช่น ลายฝีมือครูวัดเชิงหวาย และลายตู้พระไตรปิฎก วัดศาลาปูน เป็นลายแบบสองข้างไม่เท่ากัน (Asymmetry) ซึ่งแบบลักษณะดังว่านี้ คือ รูปแบบของแอบสแตรก

2.2 ลักษณะภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

ภาพที่ไม่แสดงรูปแบบหรือภาพไร้รูปแบบ มีลักษณะดังนี้

2.2.1 การหยด แด้มสี แสดงรูปแบบง่าย ๆ และสร้างริ้วรอยบนพื้นผิวให้หยาบหรือละเอียดก็เกิดความสุขงามได้เช่นกัน และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาวิธีการเขียนที่แปลกใหม่ได้อีกด้วย วิธีการและการเขียนนี้จะมีความชำนาญหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางศิลปะ

คำว่า ประสบการณ์ หมายถึง การได้รู้ ได้เห็น หรือได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทางศิลปะ ประสบการณ์เป็นเรื่องราวของการกระทำ หรือที่เรียกว่า “การปฏิบัติ” ซึ่งเกิดจากการได้ทดลองฝึกฝน ปฏิบัติกิจกรรมทางศิลปะด้วยตนเองจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ หรือความชำนาญในสิ่งนั้น ประสบการณ์ทางศิลปะนี้ แต่ละคนจะมีไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าได้ฝึกฝนปฏิบัติมากหรือน้อย ถ้าได้ฝึกฝนมากก็เกิดความชำนาญ และสามารถทำงานศิลปะได้ดี

การนำประสบการณ์ทางศิลปะมาสร้างสรรค์ผลงาน จึงเป็นการนำความรู้ ความชำนาญที่มีอยู่ทางด้านรูปแบบ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการสร้างงานทางศิลปะ เพื่อให้เกิดผลงานทางศิลปะรูปแบบใหม่

ความนึกคิดและจินตนาการ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการได้พบเห็น ได้อ่าน ได้ฟัง แล้วทำให้นึกคิดไปโดยสิ่งที่เกิดขึ้น อาจมีหรือ ไม่มีก็ได้ เพราะจินตนาการเกิดจากความคิดของแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกัน

การสร้างจินตนาการจากสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว จะทำได้ก็ต่อเมื่อเราเป็นคนช่างสังเกต รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการนำเสนอ โดยนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ทางศิลปะ จะสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้แปลกแตกต่างไปจากที่เคยพบเห็นได้ ดังนั้น การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จึงเกิดจากพื้นฐานประสบการณ์ทางศิลปะที่เชื่อมโยงกับความนึกคิด และจินตนาการให้ผลงานศิลปะในรูปแบบใหม่ ๆ ทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นรับรู้ถึงความคิดฝัน หรือจินตนาการอันกว้างไกล ที่เจ้าของผลงานได้ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะได้อย่างอิสระ

เมื่อมีจินตนาการก็ต้องมีการสร้างสรรค์งานศิลปะแบบสองมิติ งานศิลปะสองมิติ หมายถึง การสร้างสรรค์งานศิลปะลงบนพื้นราบที่มีความกว้างกับความยาว ไม่มีความลึก ในที่นี้ได้แก่ การเขียนภาพโดยใช้เน้นรูปแบบ วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิคและวิธีการที่เกิดจากพื้นฐานประสบการณ์ทางศิลปะมาสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดรูปแบบใหม่ให้ดูน่าสนใจ ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงมีอิสระด้านความคิดและสามารถแสดงออกได้อย่างเสรี โดยไม่ต้องยึดหลักการหรือเหตุผลตามความเป็นจริง

2.2.2 การระบายสี หรือการประสานสีให้กลมกลืน หรือขัดกัน โดยการใช้ท่อน้ำหนักสีให้อารมณ์อย่างรวดเร็วหรือช้า คุณลักษณะสีที่เข้มเข้าหากันจะเกิดเป็นสีใหม่เกิดขึ้น หรือให้ค่าน้ำหนักของแสงเงา และความรู้สึทางด้านอารมณ์

การระบายหมึกดำ ส่วนใหญ่ภาพเขียนทางตะวันตก จะนิยมเขียนภาพตามผนังในโบสถ์วิหาร ศิลปินนิยมร่างภาพเล็ก ๆ ขึ้นก่อนบนกระดาษเป็นการเตรียมภาพที่จะขยายใหญ่ต่อไป

เมื่อร่างภาพเล็ก ๆ ขึ้นแล้ว ศิลปินก็นิยมแรเงาด้วยดินสอ สีชอล์ก หรือไม้กั้นหมึกสีดำ หรือสีน้ำตาล ระบายบนภาพ เพื่อศึกษาน้ำหนัก แสงเงา และกล้ำเนื้อของคนไว้ครั้งหนึ่งก่อน ก่อนที่จะเขียน บนผนัง เมื่อภาพผนังลดความนิยมลง การระบายภาพด้วยหมึกดำจึงกลายมาเป็นงานที่มีค่าสมบูรณ์ในตัว ไม่ใช่งานเตรียมตัวที่จะปรับปรุงไปสร้างเป็นภาพผนังต่อไป จีนและญี่ปุ่นทางตะวันออก นับว่าเป็นชนชาติที่นิยมเขียนภาพด้วยหมึกดำ เพื่อสะท้อนธรรมชาติอันงดงาม เป็นลักษณะเฉพาะ ที่งดงามมากอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งสามารถมาสร้างงานการเขียนภาพที่ไม่มีรูปแบบได้

การระบายสีเทียน สีเทียนที่เรียกว่า แครยอง (Crayon) นั้น เป็นสีเทียนที่ผสมไขมาก เนื้อแข็งและระบายได้ไม่นุ่มนวล เมื่อต้องการจะระบายให้สีทับซ้อนกัน อาจทำได้ไม่ดีนัก เพราะเมื่อระบายทับกันหลาย ๆ ครั้ง สีจะลื่นมาก แต่ถ้าเป็นกิจกรรมที่ต้องการใช้สีเทียนลงไฟ หรือเผาไฟ ให้ละลาย สีเทียนชนิดนี้ก็นับว่าเหมาะสม

ส่วนสีเทียนอีกชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่า ออยแพสเทล (Oil Pastel) หรือ แวกซ์ แพสเทล (Wax Pastel) เป็นสีที่มีเนื้อนุ่ม สามารถใช้ระบายภาพได้อย่างนุ่มนวล ระบายทับซ้อนกันได้อย่างสวยงาม สามารถนำมาสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างไม่มีรูปแบบได้

การระบายสีน้ำ นอຍมระบายให้ได้คุณสมบัติที่ดูโปร่งใส นุ่มนวล มองเห็นพื้นกระดาษ หรือ บางตอนก็อาจจะใช้สีขาวของพื้นกระดาษมาช่วยเน้น หรือประกอบภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ไม่นิยมผสม สีขาว เมื่อต้องการให้ได้สีอ่อนลง เพราะสีขาวจะทำให้ดูทึบตัน แต่จะใช้น้ำเป็นตัวละลายให้ได้สีที่อ่อนลง น้ำที่ผสมสีควรจะเป็นน้ำอ่อน ไม่ใช่น้ำกระด้าง เพราะสีน้ำจะละลายได้ดีในน้ำอ่อน ส่วนกระดาษก็นิยมใช้กระดาษวาดเขียนที่มีผิวเป็นเม็ดขรุขระ เพราะจะช่วยให้สีซึมเข้าหากัน ได้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่ระบายก็จะทำให้ภาพเกิดความประสานกลมกลืนกันอย่างดี

การระบายสีโปสเตอร์ สีโปสเตอร์ คือ สีน้ำทึบแสงที่ใช้น้ำเป็นตัวละลาย นิยมใช้ระบาย บนกระดาษให้ได้คุณสมบัติที่ดูทึบแสงหรือทึบตัน มองไม่เห็นพื้นกระดาษ ซึ่งตรงกันข้ามกับ การระบายสีน้ำ การทำให้สีอ่อนลงจะใช้สีขาวเป็นตัวผสม เมื่อสี 2 สี ระบายให้ขอบมาชนกันและ ต้องการให้สี 2 สีนั้น ผสมเข้าหากันจะต้องใช้ฟู่กลืนสีให้(สมกลมกลืนกันก็สามารถสร้างสรรค์ งานศิลปะแบบไม่มีรูปแบบได้เช่นกัน

2.2.3 การเขียนภาพตามเสียงเพลง เป็นการแสดงออกตามแนวความคิดสร้างสรรค์ของงาน แต่ละบุคคล จะใช้เทคนิคการระบายสี หรือการวาดแบบจุดขีดด้วยวัสดุแหลมคมก็ได้ โดยการเขียน ตามลีลาของเสียงเพลง อย่างไรก็ได้เป็นความคิดเฉพาะบุคคล ในการแสดงออกอย่างอิสระ หรือ แล้วแต่การจินตนาการของบุคคลนั้น ๆ เพื่อให้ได้อารมณ์กับจังหวะของเพลง

จังหวะ หมายถึง ส่วนย่อยของทำนองเพลงที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของบทเพลง จังหวะจึงแบ่งออกได้หลายประเภท เช่น จังหวะที่เกิดจากอัตราตัวโน้ต จังหวะที่เกิดจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะ และจังหวะที่เกิดจากลีลาของบทเพลง เป็นต้น

ดนตรีเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่แสดงออกทางอารมณ์ บทเพลงแต่ละเพลง จะให้ความรู้สึกทางอารมณ์แตกต่างกันออกไป เช่น อารมณ์รัก โกรธ หลง สนุกสนาน รื่นเริง หรือโศกเศร้า เป็นต้น ดังนั้น ผู้ที่จะเขียนภาพ จึงจำเป็นต้องใช้สีให้เข้ากับบทเพลงหรือจังหวะ เพื่อให้สีแสดงอารมณ์ และความรู้สึกแทนทำนองและจังหวะของเพลง

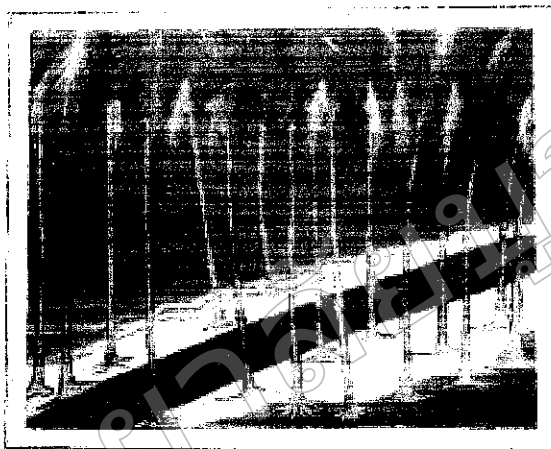

2.2.4 การลดตัดทอนภาพไม่ให้เหมือนจริง การเขียนภาพจากธรรมชาติ ก็คือ การที่เราได้เผชิญหน้ากับธรรมชาติ และนำการรับรู้ที่มาสร่างสรรค์เป็นงานศิลปะขึ้น ตามความถนัดของแต่ละคน ซึ่งพอแยกได้ 3 ลักษณะ คือ

- 1) ลักษณะคล้ายของจริง เป็นวิธีการบันทึก รูปทรง ลักษณะผิวสีตามที่ตาเห็นจากธรรมชาติ
- 2) ลักษณะลดตัดทอน เมื่อเราเผชิญหน้ากับธรรมชาติแวดล้อม และหันกลับมาสร้างสรรคงานศิลปะนั้น เราตระหนักดีว่างานศิลปะไม่ใช่ธรรมชาติ งานศิลปะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น มนุษย์มีความคิดเห็น และวิธีการทำงานต่างกัน การลดทอนธรรมชาติตามที่ตาเห็น จึงปรากฏขึ้นตามความเหมาะสมของงานศิลปะ และตามความพอใจของผู้สร้างสรรค์
- 3) ลักษณะแสดงความรู้สึก เมื่อเราพบเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายสิ่ง เราจะมีความรู้สึกตอบรับ และบางครั้งคิด ไปต่าง ๆ นานา เราสามารถนำความรู้สึกนึกคิดนั้นมาสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะขึ้นได้ โดยอาจจะนำเอาโครงข่าย ๆ ของรูปทรงตามธรรมชาติมาสร้างสรรค์ด้วยสีและเทคนิคต่าง ๆ ตามความต้องการของแต่ละคน

ลักษณะการลดตัดทอนที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ถ้าการเขียนภาพที่ต้องลอกเลียนธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมไปเสียทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรูปทรง รายละเอียด สี แสงเงา บางคนอาจจะรู้สึกเบื่อหน่าย

เหมือนกับจะต้องทำตัวเองให้เหมือนกับคนอื่นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบ่อยครั้งจะรู้สึกขัดกับอารมณ์ และความต้องการส่วนบุคคลของเราไปบ้าง การเขียนภาพในลักษณะลดตัดทอนจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็น รู้จักใช้เทคนิคในการลดตัดทอนได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน และรู้จักใช้สีตามความเหมาะสมกับรูปแบบที่ได้สร้างสรรค์ของงานขึ้น

2.3 ความสำคัญของการเขียนภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

ความสำคัญของการเขียนภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ เป็นการทำงานอย่างอิสระ ย่อมเป็นการส่งเสริมความคิด การทดลองหาเทคนิคใหม่ ๆ ทำให้เกิดความกล้าในการทำงาน โดยไม่มีกรอบข้อบังคับใด ๆ ว่าถูกหรือผิด การทำงานจะเกิดความสุข ทำหาย เพลิดเพลิน และภูมิใจ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นที่ดี นอกจากนี้ ยังนำแนวทางการเขียนภาพเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการเขียนภาพระบายสีอื่น ๆ ได้อีกมากมาย

3. กระบวนการเรียนรู้

3.1 กระบวนการสร้างความตระหนัก

3.2 กระบวนการกลุ่ม

3.3 กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูนำเสนอหน้าชั้นถามนักเรียนว่าเคยเห็นภาพเหล่านี้หรือไม่ (ซึ่งครูได้ติดภาพไว้ที่บอร์ด จำนวน 6 ภาพ มีภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ กับภาพที่แสดงรูปแบบ อย่างละ 3 ภาพ) โดยให้นักเรียนตอบตามที่ครูซักถาม

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับประเภทรูปเขียนที่ไม่มีรูปแบบได้

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ

4.2.2 ครูให้นักเรียนดูภาพ จำนวน 6 ภาพ ที่ติดอยู่ที่บอร์ด แล้วครูได้อธิบายถึงภาพที่ไม่มีรูปแบบว่าแตกต่างกับภาพที่มีรูปแบบอย่างไร

4.2.3 ครูฉายสไลด์ชุดศิลปะแอ็บสแตรค จำนวน 20 ภาพ ให้นักเรียนดู

4.2.4 ครูสาธิตวิธีการเขียนเส้นและสีในลีลาที่ง่าย ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ

4.2.5 ครูอธิบายแนวทาง หรือซักถาม เกี่ยวกับ

1) ความหมายของภาพเขียน

2) ลักษณะของภาพเขียน

3) วิธีการทำงาน

โดยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแต่ละข้อ โดยครูได้ช่วยเสริมให้เกิดความเข้าใจ

4.2.6 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม

4.2.7 ครูแจกใบความรู้ที่ 6 เรื่อง ประเภทรูปเขียนที่ไม่แสดงรูปแบบ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาทำความเข้าใจเพิ่มเติม

4.2.8 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เลือกวิธีการทดลอง ดังนี้

1) การหยด

2) การแต้ม

3) การเป่า

4) การชุดสีและอื่น ๆ

4.2.9 ครูแจกใบงานที่ 6 กลุ่มละ 1 ชุด โดยให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามหัวข้อที่กำหนดในใบงาน โดยใช้ใบความรู้ที่ 6 เป็นพื้นฐาน

4.2.10 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพให้แต่ละกลุ่ม ดังนี้ กระดาษ 100 ปอนด์ ดินสอ พู่กัน สีน้ำ สีโปสเตอร์ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติงาน

4.2.11 ให้แต่ละกลุ่มส่งใบงานที่ 6

4.2.12 ครูนำผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มขึ้นบอร์ดที่จัดเตรียมไว้ เป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้กับนักเรียน

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถอธิบายถึงความหมายของภาพเขียนที่ไม่มีรูปแบบได้

4.3.2 นักเรียนสามารถแยกประเภทของงานที่ไม่มีรูปแบบได้

4.3.3 นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของภาพเขียนที่ไม่มีรูปแบบได้

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6
2. สไลด์ชุดคิดปะแอ็บสแตรค
3. ภาพเขียน จำนวน 6 ภาพ
4. ใบความรู้ที่ 6 ประเภทของภาพเขียนที่ไม่มีรูปแบบ
5. ใบงานที่ 6
6. วัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพ
7. คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การเขียนภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ	ชั้น ม.1
1. ความหมายของภาพเขียนที่ไม่แสดงรูปแบบ ภาพเขียนที่ไม่แสดงรูปแบบหรือภาพไร้รูปแบบ คือ ภาพที่แสดงออกเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียน โดยการใช้สี เส้น รูปร่าง รูปทรง ผสมผสานกัน เมื่อดูแล้วอาจมีเรื่องราวหรือไม่มีก็ได้ เช่น การเขียนภาพด้วยจังหวะดนตรี การเขียนภาพตามจินตนาการ ซึ่งผู้ดูอาจจะดูไม่คุ้นเคย เป็นที่มาของภาพนามธรรม (ABSTRACT) ศิลปะสมัยใหม่ 2. ลักษณะภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ มีดังนี้ 2.1 การหยดสี แต้มสี เป็นการแสดงรูปร่างแบบง่าย ๆ และสร้างริ้วรอยบนพื้นผิวให้หยาบ ตะเีียด เกิดความสวยงามได้เช่นกัน และยังเป็นวิธีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาวิธีการเขียนที่แปลกใหม่ได้ 2.2 การระบายสี หรือการผสมสีให้กลมกลืนหรือขัดแย้งกัน โดยการใช้พู่กันปาดสีให้อารมณ์อย่างรวดเร็วหรือช้า ดูลักษณะสีที่ซึมเข้าหากันจะเกิดเป็นสีใหม่ หรือให้คุณค่าทางน้ำหนักของแสงเงา ให้ความรู้สึกทางอารมณ์ 2.3 การเขียนภาพตามเสียงเพลง เป็นการแสดงออกตามแนวความคิดสร้างสรรค์ของงานแต่ละบุคคล จะใช้เทคนิคการระบายสี หรือการวาดแบบ ชูด ชิด ด้วยวัสดุแหลมคมก็ได้ โดยการเขียนตามลีลาของเสียงเพลงอย่างไรก็ได้ เป็นความคิดเฉพาะบุคคลในการแสดงออกอย่างอิสระหรือแล้วแต่การจินตนาการของบุคคลนั้น ๆ 2.4 การลดตัดทอนภาพไม่ให้เหมือนจริง เป็นวิธีการง่าย ๆ โดยเลือกภาพแบบเหมือนจริงแล้วนำมาลดทอนให้มีรูปแตกต่างไปจากเดิม อาจทำได้โดยการเปลี่ยนค่าของสี หรือใช้เส้น สี เข้าไปสร้างสรรค์จากต้นแบบ ทำให้เหมือนจริงมีสภาพแปรเปลี่ยนไปจากต้นแบบ วิธีการดังกล่าวนี้เป็นพื้นฐานการทดลองใช้เส้น สี สร้างสรรค์จินตนาการให้เกิดเป็นภาพใหม่ ๆ ขึ้น ความสำคัญของการเขียนภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ เป็นการทำงานอย่างอิสระ ย่อมเป็นการส่งเสริมความคิด การทดลองหาเทคนิคใหม่ ๆ ทำให้เกิดความกล้าในการทำงาน โดยไม่มีกรอบข้อบังคับใด ๆ ว่าถูกหรือผิด การทำงานจะเกิดความสุข ทำหาย เพลิดเพลิน และภูมิใจ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นที่ดี นอกจากนี้ ยังนำแนวทางการเขียนภาพเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการเขียนภาพระบายสีอื่น ๆ ได้อีกมากมาย		

ใบงานที่ 6

เรื่อง

กลุ่มที่...ประธานกลุ่ม.....เลขานุการกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1..... 2.....
3..... 4.....
5.....

- คำสั่ง
1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 6 และดูภาพตัวอย่างที่ครูคิดไว้ให้นักเรียนดูที่หน้าชั้นเรียน
 2. ให้นักเรียนอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด แล้วลงมือปฏิบัติลงในใบงาน
 3. ให้นักเรียนใช้เวลาในการทำงาน 50 นาที

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกปฏิบัติงานต่อไปนี้ กลุ่มละ 1 ประเภท

1. การหยด
2. การแต้ม
3. การเป่า
4. การขูด ขีดสี
5. วิธีการอื่นๆ

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

1. ดูภาพที่ครูจัดไว้หน้าชั้นเรียน แล้วทำความเข้าใจถึงความแตกต่างของภาพ
2. แบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน ดำเนินการตามทักษะกระบวนการกลุ่ม
นักเรียนจะต้องดำเนินการ ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาใบความรู้ที่ 6
 - 2.2 ให้แต่ละกลุ่มทำความเข้าใจ เรื่อง “การเขียนภาพที่ไม่มีรูปแบบ”
 - 2.3 ศึกษาใบงานที่ 6 ช่วยกันอภิปรายเลือกงานที่จะปฏิบัติลงในใบงาน
 - 2.4 ส่งใบงานที่ 6

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1	เตรียมการสอน	
ขั้นตอนที่ 2	ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ 6 ให้เข้าใจ ตรวจเช็ควัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน - คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ 6 จำนวน 25 ชุด - ภาพตัวอย่าง (ภาพไม่มีรูปแบบและมีรูปแบบ) จำนวน 6 ภาพ - แผ่นสไลด์ (คณิตปะแอ็บสแตรค) พร้อมเครื่อง จำนวน 1 ชุด - ใบความรู้ที่ 6 จำนวน 25 ชุด - ใบงานที่ 6 จำนวน 5 ชุด - วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ 100 ปอนด์, สีน้ำ, สีโปสเตอร์ จำนวน 5 ชุด - แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม จำนวน 5 ชุด	
ขั้นตอนที่ 3	ขั้นการสอน - ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ - ครูแจกคู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ 6 - ครูติดภาพตัวอย่างให้นักเรียนดู	- คู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ 6 - ภาพตัวอย่าง 6 ภาพ - ภาพสไลด์ 12 ภาพ

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6		
ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
	- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม - ครูแจกใบความรู้ที่ 6 - ครูแจกใบงานที่ 6 - แจกวัสดุ อุปกรณ์	- ใบความรู้ที่ 6 - ใบงานที่ 6 - กระดาษ 100 ปอนด์ สีน้ำ สีโปสเตอร์

5. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัดผล

1.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

1.2 สังเกตจากใบงาน

2. เกณฑ์การประเมินผล

2.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

2.1.1 การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม

2.1.2 การแบ่งความรับผิดชอบการทำงานของกลุ่ม

2.1.3 รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม

2.1.4 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด

2.1.5 ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.2 สังเกตจากใบงาน

2.2.1 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด

2.2.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.2.3 ผลของงาน

แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

กลุ่ม.....ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
1. การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม					
2. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม					
3. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม					
4. ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด					
5. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 เขียนภาพที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ด้วยเส้นและสีได้

1.1.1 บอกความหมายของภาพเขียนที่ไม่แสดงรูปแบบได้

1.1.2 ปฏิบัติการหยด หยอด แด้ม และระบายสีด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้

1.1.3 จัดภาพและตกแต่งภาพด้วยเส้นได้

2. สารการเรียนรู้

2.1 ลักษณะหน้าที่ของสีและวงสีธรรมชาติ

2.2 เทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์ด้วยสี

2.3 การจัดและตกแต่งภาพด้วยเส้น

2.1. ลักษณะหน้าที่ของสีและวงสีธรรมชาติ

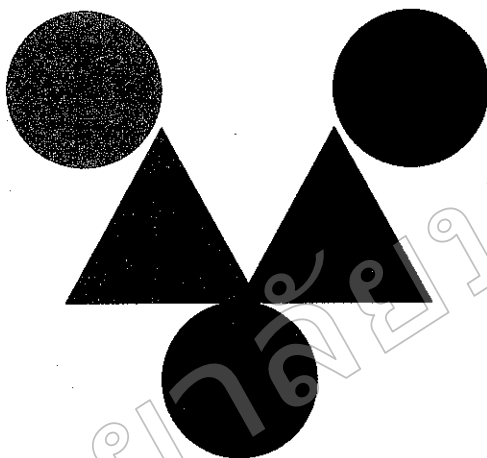
สีเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่นำมหัสจรรย์ สีมียู่ในแสงแดดเป็นคลื่นแสงชนิดหนึ่ง จะปรากฏให้เห็นเมื่อแสงแดดส่องผ่านละอองน้ำในอากาศ และเกิดการหักเหเป็นสีรุ้งออกมา สีรุ้งที่เราเห็นในท้องฟ้ามี 7 สี คือ ม่วง ม่วงน้ำเงิน น้ำเงิน เขียว เหลือง ส้ม และแดง ถ้าเรานำแท่งแก้วสามเหลี่ยม (Prism) มาให้แสงแดดส่องผ่านแท่งแก้วก็จะแยกสีออกจากแสงให้เห็นเป็นสีรุ้งเช่นเดียวกัน สีแต่ละสีมีความถี่ของคลื่นแสงไม่เท่ากัน สีแดงมีความถี่ต่ำที่สุด และมีช่วงคลื่นยาวที่สุด คลื่นแสงจะมีความถี่ขึ้นเรื่อย ๆ จากแดงไปส้ม จนถึงม่วงที่มีความถี่สูงสุด และช่วงคลื่นสั้นที่สุด คลื่นแสงที่มีความถี่ต่ำกว่าแดงหรือสูงกว่าม่วง ยังมีอยู่อีกมากมาย เช่น แสงอินฟราเรดที่มีความถี่ต่ำกว่าแดง หรือแสงอัลตราไวโอเล็ตที่มีความถี่สูงกว่าม่วง

สีมีอยู่ 2 ชนิด คือ สีที่เป็นแสง (Spectrum) ได้แก่ สีที่เกิดขึ้นจากการหักเหของแสง กับสีที่เป็นวัตถุธาตุ (Pigment) ได้แก่ สีที่มีอยู่ในวัตถุธรรมชาติทั่ว ๆ ไป เช่น พืช สัตว์ แร่ธาตุ ฯลฯ ในแสงนั้นมีสีต่าง ๆ รวมกันอยู่แล้วทุกสี แต่ได้ผสมกันอย่างสมดุลจนกลายเป็นสีขาวใส เมื่อแสงกระทบวัตถุที่มีสี วัตถุนั้นจะดูดสีทั้งหมดของแสงไว้ แล้วสะท้อนสีที่เหมือนกับตัววัตถุเองออกมา เราจึงเห็นสีของวัตถุนั้น ยกตัวอย่างเช่น แสงส่องมาถูกลูกโป่งสีแดง สีแดงของลูกโป่งจะตอบรับกับสีแดงในแสง แล้วสะท้อนสีแดงนั้นเข้าสู่ตาของเรา วัตถุสีขาวจะสะท้อนสีออกมาทุกสี ส่วนวัตถุสีดำไม่สะท้อนสีใดเลย มันดูดเก็บไว้หมด

คุณลักษณะของสี

สีเป็นทัศนธาตุที่สำคัญ และมีบทบาทมากที่สุดในงานจิตรกรรม นอกจากจะมีคุณลักษณะของทัศนธาตุอื่น ๆ อยู่ครบถ้วนแล้ว ยังมีลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นอีก 3 ประการ คือ

1. ความเป็นสี (Hue) หมายถึงว่า เป็นสีอะไร เช่น แดง เหลือง เขียว ฯลฯ
ตามวงสีธรรมชาติ

2. น้ำหนักของสี (Value) หมายถึง ความสว่างหรือความมืดของสี ถ้าเราผสมสีขาวเข้าไปในสีหนึ่ง สีนั้นจะสว่างขึ้น หรือมีน้ำหนักอ่อนลง และถ้าเราเพิ่มสีขาวเข้าไปทีละน้อย ๆ เป็นลำดับ เราจะ ได้ค่าของสีหรือน้ำหนักของสีที่เรียงลำดับจากแก่ที่สุด ไปจนอ่อนที่สุด

3. ความจัดของสี (Intensity) หมายถึง ความสดหรือความบริสุทธิ์ของสีสีหนึ่ง สีที่ถูกผสมด้วยสีดําจะหม่นลง ความจัดหรือความบริสุทธิ์จะลดลง ความจัดของสีจะเรียงลำดับ จากจัดที่สุด ไปจนหม่นที่สุดได้หลายลำดับ ด้วยการค่อย ๆ เพิ่มปริมาณของสีดําที่ผสมเข้าไป ทีละน้อย จนถึงลำดับที่ความจัดของสีมีน้อยที่สุด คือ เกือบดํา

หน้าที่ของสี

สีทำหน้าที่เช่นเดียวกับน้ำหนักทุกประการ แต่เพิ่มหน้าที่พิเศษที่สำคัญที่สุดขึ้นอีกประการหนึ่ง คือ ให้อารมณ์ ความรู้สึกด้วยตัวเองโดยตรง

วงสีธรรมชาติ

ถ้าเราเอาแถบสีของสีรุ้งมาโค้งเข้าให้เป็นวงกลม เราจะได้วงที่มี 8 สี โดยเพิ่มสีม่วงแดง ซึ่งเป็นรอยบรรจบกันของม่วงกับแดงเข้าไป 1 สี

ถ้าเราเพิ่มเขียวเหลือง เหลืองส้ม แสด และน้ำเงินเขียว เข้าไปอีก 4 สี จะได้วงสีธรรมชาติ 12 สี ที่มีความสมดุลกัน

แม่สีหรือสีขั้นต้น (Primary Colours)

ในจำนวน 12 สีนี้ มีอยู่ 3 สี ที่เราไม่สามารถผสมขึ้นได้ คือ เหลือง แดง และน้ำเงิน เราเรียกว่า แม่สี แม่สีทั้ง 3 นี้ สามารถจะนำมาผสมกันให้เกิดเป็นสีอะไรก็ได้

สีขั้นที่ 2 (Secondary Colours)

ถ้านำแม่สีทั้ง 3 นี้ มาผสมกันเข้าทีละคู่ เราจะได้สีขั้นที่ 2 หรือลูกสีเพิ่มขึ้นอีก 3 สี คือ ส้ม เขียว และม่วง

สีขั้นที่ 3 (Tertiary Colours)

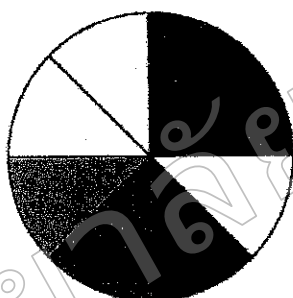
ถ้าเรานำสีขั้นที่ 2 ผสมกับแม่สีทีละคู่ เราจะได้สีเพิ่มขึ้นอีก 6 สี คือ เหลืองส้ม แดงส้ม เขียวเหลือง เขียวน้ำเงิน ม่วงแดง และม่วงน้ำเงิน

สีกลาง (Neutral Colours)

ถ้านำสีทุกสีมาผสมรวมกันเข้าจะได้สีเทาแก่ ๆ เกือบดำ เรียกว่า สีกลาง แม่สี 3 สี มาผสมรวมกันเข้าก็ได้สีกลางเช่นเดียวกัน

คู่สี (Complementary Colours)

สีที่อยู่ตรงกันข้ามกันในวงสีธรรมชาติเป็นคู่สีกัน ถ้านำมาวางเคียงกันจะให้ความสดใสให้พลังการจัดของสีซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการตัดกันหรือขัดแย้งกันอย่างมาก บางทีก็เรียกคู่สีนี้ว่าเป็นสีตัดกันอย่างแท้จริง (True Contrast) คู่สีนี้ถ้านำมาผสมกันจะได้เป็นสีกลาง แต่ถ้านำสีหนึ่งเจือลงไปในสีคู่ของมันเล็กน้อย จะทำให้สีนั้นหม่นลง ถ้าเจือมากจะหม่นมาก จิตรกรบางกลุ่มใช้สีคู่หรือสีตรงข้ามนี้แทนสีดำในการทำสีให้หม่นลง

สีข้างเคียง (Analogous Colours)

สีที่อยู่เคียงกันในวงสีธรรมชาติ เช่น เหลืองกับเหลืองส้ม จะกลมกลืนกัน ถ้ายิ่งห่างกันออกไป ความกลมกลืนจะลดน้อยลง ความขัดแย้งหรือความตัดกันจะเพิ่มมากขึ้น การตัดกันของสีแบบนี้เรียกว่า การตัดกันพร้อมกัน (Simultaneous Contrast) และถ้าทั้ง 2 สีนั้นห่างเกินไปจนถึงจุดตรงกันข้าม ก็จะกลายเป็นคู่สี หรือสีที่ตัดกันอย่างแท้จริง สีที่ตัดกันพร้อมกันนี้ ถ้านำมาเคียงกับสีตรงข้ามของแต่ละสี จะทอรังสีเข้าไปเจืออีกสีหนึ่ง ทำให้สีนั้นดูเปลี่ยนไป เช่น เมื่อนำเหลืองกับแดงมาเคียงกัน สีเหลืองจะดูเป็นเหลืองเขียวขึ้น และสีแดงจะดูเป็นแดงม่วง

การใช้สี

การใช้สีมีอยู่ 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ การใช้สีกลมกลืน กับการใช้สีตัดกัน แต่จะใช้ให้กลมกลืนหรือตัดกันเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจุดหมายของศิลปินแต่ละคน ในงานแต่ละงาน การใช้สีก็เช่นเดียวกับการใช้ทัศนธาตุอื่น ๆ ถ้ากลมกลืนจนเกินไป ก็จืดชืดและน่าเบื่อ ถ้าตัดกันมากเกินไปก็เกิดความขัดแย้ง สับสน จนทนไม่ได้ การใช้สีทั้ง 2 วิธีนี้ ยังพอแยกออกได้เป็น 7 แบบ คือ

1. สีเอกฉรงค์ (Monochrome) ได้แก่ การใช้สีเดียวที่มีน้ำหนักอ่อนแก่ตามลำดับ เป็นการที่ใช้สีกลมกลืนแบบสีเดียว
2. สีข้างเคียง เป็นการที่ใช้สีกลมกลืนแบบ 2 สี หรือ 3 สี
3. สีตรงข้าม เป็นการที่ใช้สีตัดกันอย่างแท้จริง

4. สีเกือบตรงข้าม เป็นการตัดกันของสีที่ไม่ใช่คู่สี

5. สีตรงข้าม 2 คู่เคียงกัน เป็นการใช้สีที่ตัดกันน้อยกว่าวิธีที่ 3 เพราะมีสีข้างเคียงที่กลมกลืนกันอยู่ด้วย

6. สี 3 เส้า เป็นการใช้สีที่ตัดกันด้วยความเป็นแม่สี มีความเด่นอยู่ในตัวของทุกสี

7. สี 4 เส้า เป็นการใช้สีตัดกันอย่างแท้จริงทั้ง 2 คู่ แต่ก็ยังตัดกันน้อยกว่าวิธีที่ 3 เพราะยังมีสีข้างเคียงที่พอจะเป็นตัวกลางให้เข้ากันได้บ้าง เช่น เหลืองส้มกับแดง หรือ เหลืองส้มกับเขียว แดงกับม่วง หรือแดงกับเหลืองส้ม

สีอุ่น – สีเย็น (Warm Tone – Cool Tone)

ถ้าเราแบ่งวงสีธรรมชาติออกเป็น 2 ซีก ด้วยเส้นตั้งเส้นหนึ่ง ซีกซ้ายมือซึ่งมีสีเหลือง (ครึ่งหนึ่ง) เหลืองส้ม ส้ม แดงส้ม แดง ม่วงแดง และม่วง (ครึ่งหนึ่ง) จะเป็นสีที่อยู่ในวรรณะอุ่น ซีกทางขวาซึ่งมีเหลือง (อีกครึ่งหนึ่ง) เหลืองเขียว เขียว น้ำเงินเขียว น้ำเงิน ม่วงน้ำเงิน และม่วง (อีกครึ่งหนึ่ง) จะอยู่ในวรรณะเย็น สีม่วงและเหลือง เป็นสีที่อยู่ในวรรณะกลาง ๆ ถ้าอยู่ในกลุ่มสีอุ่น ก็จะอุ่นด้วย ถ้าอยู่ในกลุ่มสีเย็นก็จะเย็นด้วย ในการทดลองวัดอุณหภูมิของแถบสีที่เกิดจากการหักเหของแสงด้วยเครื่องวัดที่มีความไวมาก ๆ ปรากฏว่า ทางด้านที่เป็นสีแดงจะมีอุณหภูมิสูงกว่า ด้านสีน้ำเงิน

ศิลปินที่มีสีเป็นวัสดุเพียงอย่างเดียว ก็สามารถสร้างงานจิตรกรรมที่สมบูรณ์ได้ เพราะในสีที่มีเส้น (เส้นรอบนอกของบริเวณสี หรือสีที่เขียนเป็นเส้น) มีน้ำหนักอ่อนแก่ของสี มีความเป็นสี มีความจัด มีลักษณะผิว มีที่ว่างของแผ่นที่อยู่รอบตัวมัน

2.2 เทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์ด้วยสี

การหยด หยอด แด้มสี และระบายสี เป็นการแสดงออกในการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยการใช้สีที่นอกเหนือจากการใช้พู่กันระบายสี ให้เกิดสีหรือภาพต่าง ๆ ได้ แล้วเรายังสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ทำให้เกิดภาพสีต่าง ๆ ขึ้นได้อีกด้วย เช่น การหยดหยอดสี การรูดสีหรือการบีบสี การแด้มสีหรือการระบายด้วยวัสดุต่าง ๆ แทนพู่กัน และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาวิธีการเขียนที่แปลกใหม่ได้อีกด้วย วิธีการและการเขียนนี้จะมีความชำนาญหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางศิลปะ

2.2.1 การหยดหรือหยอดสี หมายถึง การที่เรานำเอาสีน้ำหรือสีโปสเตอร์มาผสมกับน้ำ แล้วใช้พู่กันจุ่มสี แล้วปล่อยให้สีนั้นหยดลงบนแผ่นระนาบ คือ กระดาษวาดเขียน แล้วแต่ผู้ที่จะสร้างสรรค์งานต้องการให้เกิดเป็นภาพอะไร ก็แล้วแต่ความจินตนาการของผู้เขียนนั้น ๆ โดยไม่ต้องยึดหลักการ หรือเหตุผลตามความเป็นจริง หรืออาจใช้วิธีการ หรือเทคนิคของผู้สร้างสรรค์งานตามแนวความคิดของตนเอง

2.2.2 การเติม หมายถึง การแสดงรูปร่างแบบง่าย ๆ และสร้างริ้วรอยบนพื้นผิว ให้หายบหรือละเอียดก็ได้ โดยการเขียนให้เป็นลึกลงไปในทิศทางเดียวกัน หรือทิศทางที่ต่างกันก็ได้ แล้วใช้ฟู่กันเขียนสีต่อเติม เพื่อให้ภาพสวยงามยิ่งขึ้น

2.2.3 การระบายสี หรือการประสานงานสีให้กลมกลืน หรือขัดแย้งกัน โดยการใช้ฟู่กันปาดสี ให้อารมณ์อย่างรวดเร็วหรือช้า คุณลักษณะที่ซึมเข้าหากันจะเกิดเป็นสีใหม่เกิดขึ้น หรือให้คำแนะนำของแสงเงาและความรู้สึกทางอารมณ์ได้

2.3 การจัดภาพและการตกแต่งภาพด้วยเส้น

การจัดภาพในงานศิลปะ หมายถึง การจัดหรือวางภาพลงไปในพื้นที่ว่าง เพื่อให้ผลงานที่สร้างสรรค์ลงไปนั้นเหมาะสมกัน โดยมีหลักการที่เป็นพื้นฐานอยู่ 3 ประการ คือ

1. เอกภาพ (Unity)
2. ความสมดุล (Balance)
3. จุดสนใจ (Point of Interest)

1. เอกภาพ (Unity) หมายถึง การนำองค์ประกอบของศิลปะมาจัดให้แต่ละหน่วยมีความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แม้งานนั้นจะมีองค์ประกอบบางส่วนของที่กระจายออกไป แต่เมื่อดูส่วนรวมแล้ว จะมีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. ความสมดุล (Balance) การจัดองค์ประกอบของศิลปะให้เกิดความสมดุล จะต้องจัดให้มีน้ำหนักของภาพทางด้านซ้าย ขวา บน และล่าง มีความสมดุลกันพอดี อาจจัดภาพให้ด้านซ้ายและด้านขวาเหมือนกัน โดยมีกึ่งกลางภาพเป็นส่วนแบ่ง หรืออาจจัดแบบด้านซ้ายและด้านขวาไม่เหมือนกันก็ได้ โดยการจัดให้เกิดความสมดุลด้วยเส้น สี พื้นผิว น้ำหนัก ฯลฯ

3. จุดสนใจ (Point of Interest) การจัดองค์ประกอบต้องคำนึงถึงความงามของภาพ ด้วยการสร้างสรรค์ภาพให้เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็น คือ ภาพนั้นจะต้องมีจุดเด่นหรือจุดสนใจ ซึ่งอาจทำได้ด้วยการใช้เส้น สี ฯลฯ เป็นตัวกำหนด เพื่อดึงดูดให้ภาพดูน่าสนใจ

การตกแต่งด้วยเส้น

นอกเหนือจากการใช้สีระบายภาพ หยดและแต้มสี รูดหรือบีบสี การเขียนด้วยภาพ การล้างสี ฯลฯ โดยไม่ต้องคำนึงถึงรูปแบบย่อมสร้างความเพลิดเพลิน ผู้เขียนย่อมมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานในขั้นสุดท้าย เพื่อให้ได้ผลงานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในขั้นสุดท้ายก็ควรจะใช้วัสดุแหลมคม ชูด ชิด เพิ่มเติม หรือใช้พู่กันเขียนสีต่อเติมเป็นลักษณะของเส้น ซึ่งจะทำให้เกิดความงามได้อีกเช่นกัน

3. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูนำเสนอ ชักถามนักเรียน เรื่องของสี ว่าแต่ละสีที่นักเรียนเคยพบเห็นนั้น มีความสำคัญอย่างไรบ้าง และมีประโยชน์อย่างไรบ้าง โดยให้นักเรียนตอบตามที่ครูซักถาม

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ ว่า เมื่อเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนสามารถเขียนภาพที่ไม่มีรูปแบบในการสร้างสรรค์ด้วยสีได้

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ เวลา 5 นาที

4.2.2 ครูฉายสไลด์ เรื่อง การสร้างสรรค์ด้วยสี เป็นการเสริมความเข้าใจ

4.2.3 ครูให้นักเรียนดูภาพ จำนวน 5 ภาพ โดยครูติดภาพไว้ที่บอร์ดหน้าชั้นเรียน แล้วครูอธิบายถึงวิธีการและเทคนิคในการปฏิบัติ

4.2.4 ครูสาธิตให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการสร้างผลงานศิลปะด้วยสี เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ

4.2.5 ครูแจกใบความรู้ที่ 6 เรื่อง การสร้างสรรค์ด้วยสี เพื่อให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติม

4.2.6 ครูแจกใบงานที่ 6 โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในใบงาน

4.2.7 ครูแจกวัสดุอุปกรณ์การปฏิบัติงาน มีกระดาษ 100 ปอนด์ พู่กัน สีน้ำ สีโปสเตอร์ แล้วให้นักเรียนทุกคนลงมือปฏิบัติงาน เวลา 60 นาที

4.2.8 เมื่อหมดเวลาที่กำหนด ให้นักเรียนส่งใบงานที่ 6

4.2.9 คัดเลือกผลงานที่ดีติดบอร์ดที่ครูจัดเตรียมไว้ เพื่อให้เป็นกำลังใจแก่นักเรียน

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถบอกคุณลักษณะ หน้าที่ของสีและวงสีธรรมชาติได้

4.3.2 นักเรียนสามารถปฏิบัติการหยด หยอด แต้ม และระบายสีด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้

4.3.3 นักเรียนสามารถจัดภาพได้เหมาะสม

สื่อการเรียนการสอน

1. คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6
2. สไลด์ภาพประกอบ เรื่องการสร้างสรรค์ด้วยสี จำนวน 12 ภาพ
3. ภาพเขียน จำนวน 5 ภาพ
4. ใบความรู้ที่ 6 การสร้างสรรค์ด้วยสี
5. ใบงานที่ 6
6. วัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพ
7. คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มวิชาศิลปะ

เรื่อง การสร้างสรรค์ด้วยสี

ชั้น ม.1

1. ลักษณะหน้าที่ของสีและวงสีธรรมชาติ

สี (Colour) เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่นำมหัสจรรย์ คือ เมื่อแสงแดดส่องผ่านละอองน้ำในอากาศแล้วเกิดการหักเหตกเป็นสีรุ้งออกมาให้เราเห็นอยู่ในท้องฟ้าถึง 7 สี คือ ม่วง ม่วงน้ำเงิน น้ำเงิน เขียว เหลือง ส้ม และแดง

คุณลักษณะของสี

1. ความเป็นสี (Hue) หมายถึง เป็นสีอะไร เช่น แดง เหลือง เขียว ฯลฯ ตามวงสีธรรมชาติ
2. น้ำหนักของสี (Value) หมายถึง ความสว่างหรือความมืดของสี ถ้าเราผสมสีขาวเข้าไปในสีหนึ่ง สีนั้นจะสว่างขึ้น หรือมีน้ำหนักอ่อนลง ถ้าเราเติมสีขาวเข้าไปทีละน้อย ๆ เป็นลำดับ เราจะได้ค่าของสี หรือน้ำหนักของสีที่เรียงลำดับจากแก่ที่สุดไปจนอ่อนที่สุด
3. ความจัดของสี (Intensity) หมายถึง ความสดหรือความบริสุทธิ์ของสีสีหนึ่ง สีที่ถูกผสมด้วยสีค่าจะหม่นลง ความจัดหรือความบริสุทธิ์จะลดลง ความจัดของสีที่เรียงลำดับจากจัดที่สุดไปจนหม่นที่สุดได้หลายลำดับ

หน้าที่ของสี

สีทำหน้าที่เช่นเดียวกับน้ำหนักทุกประการ แต่เพิ่มหน้าที่พิเศษที่สุดขึ้นอีกประการหนึ่ง คือ ให้อารมณ์ ความรู้สึกด้วยตัวเองโดยตรง

วงสีธรรมชาติ

ถ้าเรานำเอาแถบสีของสีรุ้งกินน้ำมาโค้งเข้าให้เป็นวงกลมเราจะได้วงที่มี 8 สี โดยเพิ่มสีม่วงแดง ซึ่งเป็นรอยบรรจบกันของม่วงกับแดงเข้าไปอีก 1 สี ถ้าเพิ่มเขียวเหลือง เหลืองส้ม แสด และน้ำเงินเข้าไปอีก 4 สี ก็จะได้วงสีธรรมชาติ 12 สี ที่มีคุณสมบัติ

2. การหยด แด้มสีด้วยวิธีการต่าง ๆ

การเขียนภาพด้วยการขีด เขียน การหยด การแด้มสี เป็นกิจกรรมในการทดลองวิธีหนึ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงรูปแบบ ย่อมสร้างความเพลิดเพลิน และความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานให้เกิดกับผู้เขียน เช่น วิธีการระบายสีน้ำ โดยใช้สีทาบบนกระดาษให้เกิดความชุ่ม แล้วหยดสี แด้มสี ลงบน

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การสร้างสรรค์ด้วยสี	ชั้น ม.1
กระดาษที่ทาน้ำไว้แล้ว ให้สีมีความประสานกัน แล้วใช้วัสดุปลายแหลมคมขีดเพิ่มเติม 3. การจัดภาพและการตกแต่งภาพด้วยเส้น การจัดภาพในงานศิลปะ หมายถึง การจัดหรือวางภาพลงไปบนแผ่นกระดาษ เพื่อให้ผลงานที่สร้างสรรค์นั้นเหมาะสมกัน โดยมีหลักการที่เป็นพื้นฐานอยู่ 3 ประการ คือ 1. เอกภาพ (Unity) หมายถึง การนำองค์ประกอบของศิลปะมาจัดให้มีความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เมื่อดูส่วนรวมแล้ว จะมีความกลมกลืนกัน 2. ความสมดุล (Balance) การจัดภาพให้มีความเหมาะสม คือ เกิดความสมดุลกันพอดีไม่ให้ภาพหนักไปด้านใดด้านหนึ่ง โดยการจัดให้เกิดความสมดุลกันด้วยรูปทรง เส้น สี พื้นผิว และน้ำหนัก ฯลฯ 3. จุดสนใจ (Point of Interest) เป็นการ จัดภาพที่ต้องคำนึงถึงความงามของภาพ ด้วยการสร้างสรรค์ภาพให้เป็นที่น่าสนใจ ภาพนั้นจะต้องมีจุดเด่น หรือจุดสนใจ ซึ่งอาจทำได้โดยใช้เส้น สี ฯลฯ เป็นตัวกำหนด เพื่อดึงดูดให้ภาพดูน่าสนใจ การตกแต่งด้วยเส้น เป็นการ ใช้เส้นมาต่อเติมภาพที่ได้สร้างสรรค์ โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความน่าดูยิ่งขึ้น โดยใช้วัสดุปลายแหลมคมขีด หรือใช้พู่กันแต้มสีเป็นเส้นเพิ่มเติม		

ใบงานที่ 6

ชื่องาน การสร้างสรรค์ด้วยสี (เขียนตามความนัด)

วิชา	ทัศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ.....	เลขที่.....	เต็ม	ได้

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

- วิธีปฏิบัติ
- 1. นึกคิดรูปเอง
 - 2. ระบายสีน้ำตามที่ให้ไว้ในใบความรู้
 - 3. ใช้เทคนิคของตนเองในการตกแต่งให้สวยงาม
 - 4. จัดภาพให้เหมาะสม

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

1. ดูสไลด์และภาพประกอบ พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับภาพ
2. ดูวิธีการเขียนภาพจากการสาธิตของครู แล้วจดจำไว้เป็นแนวทาง
3. ศึกษาใบความรู้ที่ 6 ให้เข้าใจ
4. ศึกษาใบงานที่ 6 แล้วปฏิบัติตามคำสั่งในใบงาน
5. ส่งใบงานที่ 6

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1	เตรียมการสอน ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ให้เข้าใจ	
ขั้นตอนที่ 2	ตรวจเช็ควัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน - คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 25 ชุด - ภาพตัวอย่าง (การสร้างสรรค์ด้วยสี) จำนวน 5 ภาพ - แผ่นสไลด์ (การสร้างสรรค์ด้วยสี) พร้อมเครื่อง จำนวน 1 ชุด - ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 25 ชุด - ใบงานที่ 6 จำนวน 25 ชุด - วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ 100 ปอนด์, สีน้ำ, จำนวน 25 ชุด - แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 1 ชุด	
ขั้นตอนที่ 3	ขั้นการสอน - ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ - ครูแจกคู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 - ครูติดภาพตัวอย่างให้นักเรียนดู พร้อมฉายสไลด์	- คู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ ที่ 6 - ภาพตัวอย่าง 5 ภาพ - ภาพสไลด์ 12 ภาพ

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6		
ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
	- ครูแจกใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 - ครูแจกใบงานที่ 6 - แจกวัสดุอุปกรณ์	- ใบความรู้ที่ 6 - ใบงานที่ 6 - กระดาษ 100 ปอนด์ สีน้ำ

5. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัดผล

1.1 สังเกตจากใบงาน

1.2 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล

2. เกณฑ์การประเมินผล

2.1 สังเกตจากใบงาน

2.1.1 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด

2.1.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.1.3 ผลของงาน

2.2 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

2.2.1 ความตั้งใจ

2.2.2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.2.3 ทำงานถูกต้องตามขั้นตอน

2.2.4 ทำงานเสร็จตามเวลา

2.2.5 ผลของงาน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

- 1.1 เขียนภาพจากเสียงเพลงด้วยวิธีการเขียนอย่างอิสระได้
 - 1.1.1 บอกลักษณะของทำนองเพลงได้
 - 1.1.2 เลือกใช้สีแทนค่าจังหวะของเพลงได้อย่างอิสระ
 - 1.1.3 ปฏิบัติการเขียนภาพจากเสียงเพลงได้อย่างเหมาะสม

2. สาระการเรียนรู้

- 2.1 ลักษณะของทำนองเพลง
- 2.2 การใช้สีแทนค่าจังหวะเพลง
- 2.3 การเขียนภาพจากเสียงเพลง

2.1. ลักษณะของทำนองเพลง

ทำนองเพลง หมายถึง เสียงสูงเสียงต่ำ หรือความหนักเบาของเพลง ซึ่งทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตาม แต่ถ้าเสียงนั้นมีลีลาและจังหวะทำนองที่น่าตื่นเต้น เร้าใจ ย่อมส่งผลให้เกิดการจินตนาการ และสามารถสร้างสรรค์รูปแบบที่แปลกและแตกต่างกันไป

2.2 การใช้สีแทนค่าจังหวะเพลง

จังหวะ หมายถึง ส่วนย่อยของบทเพลงที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ ไม่ช้าหรือเร็วจนเกินไป การฟังเพลงและการรู้จักทำนองเพลง ก็สามารถเลือกใช้สีแทนจังหวะในลีลาที่ช้าหรือเร็ว เพื่อแทนค่าในการเขียนภาพได้ เช่น ใช้สีเหลืองแทนค่าเสียงของทรัมเปต สีน้ำเงินแทนค่าเสียงกลอง สีแดงใช้แทนความเร็วของดนตรี เหล่านี้เป็นต้น

2.3 การเขียนภาพจากเสียงเพลง

ศิลปินรุ่นใหม่บางกลุ่ม เริ่มคิดว่า เสียงนกร้องที่ฟังไพเราะนั้น ไม่ได้มีความหมายใด ๆ หรือเพลงบรรเลงก็เช่นกัน ไม่ได้มีความหมายให้เราแปลความได้ แต่เสียงนกร้อง หรือเพลงบรรเลงก็สามารถสร้างความประทับใจ สร้างความสุข สดชื่น ให้แก่เราได้ ถ้าเช่นนั้น ภาพเขียนก็น่าจะมีอีกวิถีทางหนึ่ง คือ ไม่จำเป็นต้องแสดงออก หรือระบายสีให้รู้ว่าเป็นรูปอะไร ไม่จำเป็นต้องให้รู้ว่าเป็นภาพทิวทัศน์ หนึ่ง คน สัตว์ เพียงแต่แสดงออกให้เห็นว่าเป็นเส้น สี รูปทรง ลักษณะผิว สร้างลีลาที่ประสานกลมกลืนกันทั้งพื้นภาพ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ ก็สามารถที่จะสร้างความรู้สึกละเอียดอย่างหนึ่ง ไม่ต่างไปจากเพลงบรรเลง ด้วยความเชื่อมั่นเช่นนี้ จึงมีศิลปินบางคนเขียนภาพให้สัมพันธ์กับเพลง โดยแทนค่าสีต่าง ๆ กับเสียงดนตรี เช่น เหลืองแทนค่าเสียงของทรัมเปต สีน้ำเงินแทนค่าเสียงกลอง เหล่านี้เป็นต้น

3. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูนำเสนอ ชักถามนักเรียนว่า เคยฟังเพลงประเภทต่าง ๆ และเคยเห็นภาพเขียนจากเสียงเพลงหรือไม่ โดยให้นักเรียนตอบคำถามตามที่ครูชักถาม

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพจากเสียงเพลงได้

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ เวลา 5 นาที

4.2.2 ครูให้นักเรียนดูภาพ ซึ่งเป็นภาพที่เขียนจากเสียงเพลง จำนวน 4 ภาพ โดยครูตีความไว้ที่บอร์ดหน้าชั้นเรียน

4.2.3 ครูแนะนำ เรื่อง การเขียนภาพจากเสียงเพลง โดยเปิดเพลงให้นักเรียนฟังก่อน 1 ครั้ง

4.2.4 ครูสาธิตวิธีการเขียนภาพจากเสียงเพลงในลีลาที่ง่าย ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ

4.2.5 ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปว่า ลักษณะเพลงช้าหรือเร็ว จะแทนค่าเสียงเหล่านั้นได้ด้วยวิธีใด เลือกใช้สัญลักษณ์ใด แทนค่าของจังหวะเพลงในการวาดภาพ

4.2.6 ครูแจกใบความรู้ที่ 6 เรื่อง การเขียนภาพจากเสียงเพลง โดยให้นักเรียนทุกคนทำความเข้าใจเพิ่มเติม

4.2.7 ครูแจกใบงานที่ 6 ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในใบงาน พร้อมกับครูได้เปิดเพลงให้ฟังด้วย

4.2.8 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์การปฏิบัติงาน มีกระดาษอาร์ต พู่กัน สีน้ำ สีโปสเตอร์ แป้งเปียกเหลว ๆ ผสมสีไว้หลาย ๆ สี

4.2.9 ให้นักเรียนทุกคนส่งใบงานที่ 6

4.2.10 ครูนำผลงานทั้งหมดจัดไว้ที่หน้าชั้นเรียน ให้เจ้าตัวออกมาเสนอผลงานของตนเอง

4.2.11 ครูคัดเลือกผลงานที่ดีติดบอร์ดที่ครูจัดเตรียมไว้ เพื่อเป็นกำลังใจให้กับนักเรียน

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถอธิบายถึงจังหวะและทำนองเพลงได้

4.3.2 นักเรียนสามารถใช้สีในการแทนค่าจังหวะของเพลงได้

4.3.3 นักเรียนสามารถเขียนภาพจากเสียงเพลงได้อย่างเพลิดเพลิน

สื่อการเรียนการสอน

1. คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6
2. ภาพเขียน จำนวน 4 ภาพ
3. ใบความรู้ที่ 6 การเขียนภาพจากเสียงเพลง
4. ใบงานที่ 6
5. วัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพจากเสียงเพลง
6. คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6
7. วิดีโอเล่นเทปเพลง ตลับเทปเพลง

ในความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การเขียนภาพจากเสียงเพลง	ชั้น ม.1
1. ทำนองเพลง หมายถึง เสียงสูง เสียงต่ำ หรือความหนักเบาของเพลง ซึ่งทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตาม บ่อมนำผลให้เกิดการจินตนาการ และสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างแปลก ๆ แตกต่างกันไป 2. จังหวะ หมายถึง ส่วนย่อยของบทเพลงที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ ไม่ช้าหรือเร็ว จนเกินไป เราสามารถใช้สีแทนค่าของจังหวะที่ช้าหรือเร็ว หรือแทนค่าของเสียงดนตรี เช่น สีเหลืองแทนค่าของเสียงทรัมเป็ต สีน้ำเงินแทนค่าของเสียงกลอง หรือจะกำหนดสีอะไรแทนค่าของเครื่องดนตรีชนิดใดก็ได้ เหล่านี้เป็นต้น 3. การเขียนภาพจากเสียงเพลง เป็นการเขียนภาพอีกวิถีทางหนึ่ง คือ ไม่จำเป็นต้องแสดงออก หรือระบายสีให้รู้ว่าเป็นรูปอะไร ไม่จำเป็นต้องให้รู้ว่าเป็นทิวทัศน์ ทุ่งนึ่ง คน สัตว์ เพียงแต่แสดงออกให้เห็นว่าเป็นเส้น สี รูปทรง ลักษณะผิว สร้างลีลาที่ประสานกลมกลืนกันทั้งพื้นภาพ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ ก็สามารถที่จะสร้างความรู้สึกละเอียดอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ไม่ต่างไปจากการบรรเลงเพลง		

ใบงานที่ 6

ชื่องาน การเขียนภาพจากเสียงเพลง (เขียนตามทำนอง, จังหวะ, ความรู้สึก)

วิชา	ทัศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ.....	เลขที่.....	เต็ม	ได้

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

- วิธีปฏิบัติ
1. ฟังเพลงให้ชัดเจน แล้วแยกจังหวะเพลงให้ได้ว่า เป็นจังหวะช้าหรือเร็ว
 2. แทนค่าจังหวะ ทำนองด้วยสี และวิธีการระบายสี
 3. แล้วใช้เทคนิคของตนเองในการตกแต่งให้สวยงาม

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

1. ดูภาพที่ครูจัดไว้หน้าชั้นเรียน แล้วทำความเข้าใจกับภาพ
2. ฟังเพลงให้เข้าใจ พยายามแยกจังหวะ ทำนองให้ได้ แล้วคิดแทนคำด้วยสี
3. ดูวิธีการเขียนภาพจากการสาธิตของครู แล้วพยายามจดจำ
4. ศึกษาใบความรู้ที่ 6 ให้เข้าใจ
5. ศึกษาใบงานที่ 6 แล้วปฏิบัติตามคำสั่งในใบงาน
6. ส่งใบงานที่ 6

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1	เตรียมการสอน ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ให้เข้าใจ	
ขั้นตอนที่ 2	ตรวจเช็ควัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน - คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 25 ชุด - ภาพตัวอย่างหน่วยที่ 6 จำนวน 4 ภาพ - เทปเพลงพร้อมดรัมเพลง จำนวน 1 ชุด - ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 25 ชุด - ใบงานที่ 6 จำนวน 25 ชุด - วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษอาร์ต, แป้งเปียกเหลว ๆ ผสมสี, สีน้ำ, สีโปสเตอร์ จำนวน 25 ชุด - แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 1 ชุด ขั้นการสอน	
ขั้นตอนที่ 3	- ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ - ครูแจกคู่มือให้นักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 - ครูติดภาพตัวอย่างให้นักเรียนดู - ครูเปิดเพลงให้นักเรียนฟังก่อน 1 ครั้ง พร้อมกับครูสาธิตการวาดภาพให้ดู	- คู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 - ภาพตัวอย่าง 4 ภาพ - เทปเพลงพร้อม ดรัมเพลง

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6		
ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
	- ครูแจกใบความรู้ที่ 6 - ครูแจกใบงานที่ 6 - แจกวัสดุ อุปกรณ์	- ใบความรู้ที่ 6 - ใบงานที่ 6 - กระดาษอาร์ต , สีน้ำ , สีโปสเตอร์ , แป้งเปียก อย่างเหลว ผสมสี

5. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัดผล

1.1 สังเกตจากใบงาน

1.2 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล

2. เกณฑ์การประเมินผล

2.1 สังเกตจากใบงาน

2.1.1 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด

2.1.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.1.3 ผลของงาน

2.2 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

2.2.1 ความตั้งใจ

2.2.2 ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

2.2.3 ทำงานตามขั้นตอน

2.2.4 ทำงานเสร็จตามเวลา

2.2.5 ผลของงาน

แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการประเมิน					รวม	คะแนน จริง	หมายเหตุ
		ความตั้งใจ	ความคิดสร้างสรรค์	ทำงานตามขั้นตอน	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลของงาน			
		5	5	5	5	5	25	5	

หมายเหตุ คะแนนจริง = $\frac{\text{คะแนนรวมที่ได้}}{5}$

- เกณฑ์การให้คะแนน
- 5 = ดีมาก
 - 4 = ดี
 - 3 = ปานกลาง
 - 2 = พอใช้
 - 1 = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 เขียนภาพด้วยวิธีลดทอนจากภาพเหมือนจริงได้

1.1.1 อธิบายวิธีการลดทอนรูปทรงของภาพได้

1.1.2 เลือกใช้สีระบายอย่างอิสระได้

1.1.3 ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ตามขั้นตอนของการเขียนภาพ

2. สาระการเรียนรู้

2.1 วิธีลดทอนรูปทรง

2.2 การเลือกใช้สีในการระบาย

2.3 ขั้นตอนในการเขียนภาพ

2.1. วิธีลดทอนรูปทรง

การลดทอน หมายถึง วิธีการเขียนภาพที่ไม่ให้เหมือนธรรมชาติ หรือการเขียนภาพที่ไม่ให้เหมือนจริงตามรูปแบบเดิม อาจทำได้โดยการเปลี่ยนค่าของสี หรือใช้สีเส้นเข้าไปสร้างสรรค์จากต้นแบบ ทำให้ภาพเหมือนจริงแปรเปลี่ยนไปจากต้นแบบ

2.2 การเลือกใช้สีในการระบาย

พื้นฐานการใช้สีในการสร้างสรรคงาน สีเป็นสื่อทางการแสดงออกชนิดใหม่ ที่มีส่วนช่วยเสริมในการพิมพ์ และการวาด ให้มีคุณค่าที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทางด้านบรรยากาศและบริเวณว่าง ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและประเภทของสีชนิดต่าง ๆ เช่น

2.2.1 สีน้ำ มีคุณสมบัติโปร่งแสง เมื่อระบายบนกระดาษสีขาว แล้วยกบังแสงจะมองเห็นสีในกระดาษได้ เพราะแสงสว่างส่องผ่านสีน้ำ เนื่องจากว่า สีน้ำมีส่วนผสมของกาว และสีที่บดอย่างละเอียด ดังนั้น เมื่อระบายบนกระดาษสีขาวเนื้อสีไม่หนาจนเกินไป ทำให้เกิดลักษณะโปร่งใส

2.2.2 สีโปสเตอร์ มีเนื้อสีละเอียด แต่สีที่บด สามารถระบายสีทับซ้อนกัน ได้หลายครั้ง เมื่อต้องการเปลี่ยนสีใหม่

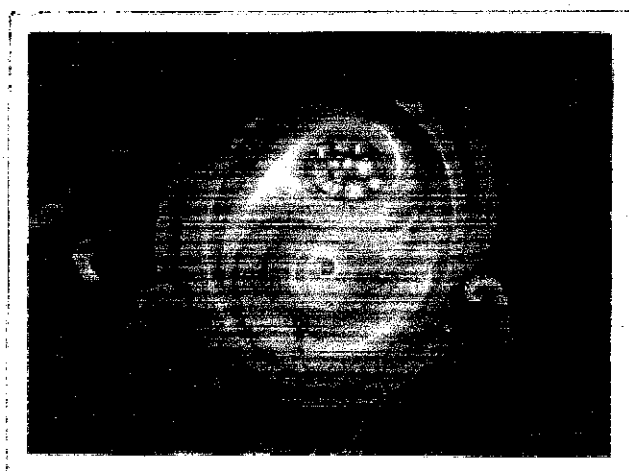
2.2.3 สีฝุ่น มีลักษณะเป็นผงเหมือนแป้งเล็ก มีหลายสีด้วยกัน นิยมใช้สีฝุ่นเขียนภาพที่ใหญ่ ๆ เช่น ฉากละคร ภาพโฆษณา ภาพฝาผนัง เหล่านี้เป็นต้น

2.2.4 สีชอล์ก มีลักษณะเป็นแท่ง เนื้อสีเป็นผงละเอียดเหมือนชอล์กเขียนกระดานดำ เหมาะกับการเขียนกระดาษที่ไม่มัน

2.2.5 สีเทียน มีลักษณะเป็นแท่งกลม มีหลายสี เรียงน้ำหนักอ่อนแก่อยู่ในตัว นิยมใช้ระบายสีอ่อนก่อน แล้วไล่น้ำหนักด้วยสีแก่ นิยมเขียนบนกระดาษวาดเขียนทั่วไป

2.3 ขั้นตอนในการเขียนภาพ

การเขียนภาพชนิดการลดทอน เป็นการแสดงออกทางศิลปะ หรือมีความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างงานในแนวของการจินตนาการ ซึ่งเป็นวิธีง่าย ๆ โดยเลือกภาพแบบจากธรรมชาติ คือ ภาพเหมือนจริง แล้วนำมาลดทอนให้มีรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากเดิม อาจทำได้โดยการเปลี่ยนค่าของเส้นหรือสีออกมาเป็นงานชิ้นใหม่ที่ไม่เหมือนจริง ดังนั้น จึงทำให้ภาพเหมือนจริงมีสภาพแปรเปลี่ยนไปจากต้นแบบ วิธีการดังกล่าวนี้ เป็นพื้นฐานการทดลองใช้เส้น สี สร้างสรรค์จินตนาการ ให้เกิดเป็นภาพใหม่ ๆ ขึ้น

3. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูนำภาพตัวอย่างเหมือนจริง และภาพลดทอน ให้นักเรียนสังเกต และครูนำเสนอคำถามถึงความแตกต่างของภาพทั้งสอง

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพการลดทอนภาพเหมือนจริงได้

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ เวลา 5 นาที

4.2.2 ครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้ที่ 6 และร่วมกันพิจารณารูปภาพที่เหมือนจริง และภาพลดทอนเหมือนจริง โดยครูอธิบายเสริมความเข้าใจ

4.2.3 ครูฉายสไลด์ภาพ เรื่อง การลดทอนภาพเหมือนจริง เป็นการเสริมความเข้าใจเพิ่มเติม

4.2.4 ครูได้อภิปรายโต้ตอบกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

4.2.5 ครูเสนอแนวทางให้นักเรียนหาทางเลือกในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการลดทอนรูปแบบ โดยกำหนดหัวข้อ ดังนี้

- ตัดทอนภาพ โดยการใช้เส้นมาประสาน
- ตัดทอนภาพ โดยการใช้สีมาประสาน
- ตัดทอนรูปแบบให้แปลกแตกต่างไปจากเดิม
- สร้างสรรค์ด้วยวิธีการใหม่

4.2.6 ให้นักเรียนร่วมกันพิจารณา จากหัวข้อที่ครูกำหนด และสร้างทางเลือกในการปฏิบัติงาน

4.2.7 ครูแจกใบงานที่ 6 ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในใบงาน

4.2.8 ให้นักเรียนทุกคนส่งใบงานที่ 6 พร้อมกับเสนอผลงานของตนเองว่า ต้นแบบของความคิดมาจากอะไร

4.2.9 แจกข้อสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาทำ 10 นาที และตรวจเฉลยคะแนนให้นักเรียนทราบ

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

- 4.3.1 นักเรียนสามารถอธิบายและลดทอนรูปทรง โดยวิธีการต่าง ๆ ได้
- 4.3.2 นักเรียนสามารถใช้สีได้อย่างเหมาะสม
- 4.3.3 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเพลิดเพลิน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6
2. ภาพตัวอย่างแบบนามธรรม จำนวน 3 ภาพ
3. สไลด์ภาพนามธรรม จำนวน 9 ภาพ
3. ใบความรู้ที่ 6 การลดทอนภาพเหมือนจริง
4. ใบงานที่ 6
5. คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6
6. วัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพการลดทอนภาพเหมือนจริง
7. ข้อทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 20 ข้อ

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การลดทอนภาพเหมือนจริง	ชั้น ม.1
การลดทอนภาพเหมือนจริง คือ การสร้างสรรค์งานศิลปะให้เป็นรูปแบบใหม่ โดยใช้ธรรมชาติเป็นต้นแบบ จะทำให้รูปแบบที่เกิดขึ้นมีความเรียบง่าย และมีความงามไปอีกแบบ และสามารถสร้างความเข้าใจในงานศิลปะได้มากขึ้น 1. วิธีการลดทอนรูปร่าง การลดทอน หมายถึง วิธีการเขียนภาพที่ไม่ให้เหมือนธรรมชาติ หรือการเขียนภาพที่ไม่ให้เหมือนจริงตามรูปแบบเดิม อาจทำได้โดยการเปลี่ยนค่าของสี หรือใช้เส้นเข้าไปสร้างสรรค์จากต้นแบบ ทำให้ภาพจริงแปรเปลี่ยนไปจากต้นแบบ 2. การเลือกใช้สีในการระบาย สีเป็นสื่อในการแสดงออกชนิดใหม่ที่จะเสริมให้งานศิลปะมีคุณค่ามากขึ้น โดยเฉพาะทางด้านบรรยากาศและบริเวณว่าง ดังนั้น ผู้ศึกษาศิลปะต้องทำความเข้าใจกับการใช้สีให้เหมาะสมกับงาน 2.1 สีน้ำ มีคุณสมบัติโปร่งแสง เมื่อระบายบนกระดาษสีขาว แล้วยกบังแสงจะมองเห็นสีในกระดาษได้ เพราะแสงสว่างส่องผ่านสีน้ำ 2.2 สีโปสเตอร์ มีเนื้อสีละเอียด แต่ทึบแสง สามารถระบายทับซ้อนกันได้หลาย ๆ ครั้ง เมื่อต้องการเปลี่ยนสีใหม่ 2.3 สีฝุ่น มีลักษณะเป็นผงเหมือนแป้งเด็ก มีหลายสีด้วยกัน นิยมใช้สีฝุ่นเขียนภาพที่ใหญ่ ๆ เช่น ฉากละคร ภาพโฆษณา ภาพฝาผนัง เหล่านี้เป็นต้น 2.4 สีชอล์ก มีลักษณะเป็นแท่ง เนื้อสีเป็นผงขุ่ยเหมือนชอล์กเขียนกระดานดำ เหมาะกับการเขียนกระดาษที่ไม่เป็นมัน 2.5 สีเทียน มีลักษณะเป็นแท่งกลม มีหลายสีเรียงน้ำหนักร้อนแก่อยู่ในตัว นิยมระบายสีอ่อนแล้วไล่น้ำหนักทับด้วยสีแก่ เหมาะกับการเขียนบนกระดาษวาดเขียนชนิดต่าง ๆ 3. ขั้นตอนในการเขียนภาพ ให้เลือกต้นแบบจากธรรมชาติ แล้วนำมาลดทอน โดยใช้เส้นให้มีรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากเดิม อาจทำได้โดยการเปลี่ยนค่าของเส้นหรือสีออกมาเป็นงานชิ้นใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม วิธีการดังกล่าวนี้ เป็นพื้นฐานการทดลองใช้เส้น สี สร้างสรรค์จินตนาการให้เกิดภาพใหม่ ๆ ขึ้น		

ใบงานที่ 6

ชื่องาน การตัดทอนภาพเหมือนจริง

วิชา	ทัศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ.....	เลขที่.....	เต็ม	ได้

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

- วิธีปฏิบัติ ให้นักเรียนเลือกปฏิบัติงานคนละ 1 ชิ้น ตามหัวข้อที่กำหนด
- 1. ตัดทอนภาพ โดยใช้เส้นมาประสาน
 - 2. ตัดทอนภาพ โดยการใช้สีมาประสาน
 - 3. ตัดทอนรูปแบบให้แปลกแตกต่างไปจากเดิม
 - 4. สร้างสรรค์ด้วยวิธีการใหม่

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

1. อ่านใบความรู้ที่ 6 ให้เข้าใจ แล้วทำความเข้าใจกับรูปภาพที่ครูให้ดู และฟังคำอธิบายของครูให้เข้าใจ
2. ดูภาพจากสไลด์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. เลือกปฏิบัติงานโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ตามที่ครูกำหนดหัวข้อให้
4. ศึกษาใบงานที่ 6 ให้เข้าใจ แล้วลงมือปฏิบัติงาน
5. ส่งใบงานที่ 6
6. ทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 20 ข้อ เวลา 10 นาที

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1	เตรียมการสอน ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ให้เข้าใจ	
ขั้นตอนที่ 2	ตรวจเช็ควัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน - คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 25 ชุด - ภาพตัวอย่างหน่วยที่ 6 จำนวน 6 ภาพ - สไลด์ภาพการลดทอนภาพเหมือนจริง จำนวน 9 ภาพ - ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 25 ชุด - ใบงานที่ 6 การลดทอนภาพเหมือนจริง จำนวน 25 ชุด - วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ 100 ปอนด์, สีน้ำ, สีโปสเตอร์ จำนวน 25 ชุด - แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 1 ชุด - แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 25 ชุด ขั้นการสอน - ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ - ครูแจกคู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 - ครูติดภาพตัวอย่างให้นักเรียนดู พร้อมแจกใบความรู้ที่ 6	- คู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 - ภาพตัวอย่าง 9 ภาพ , ใบความรู้ หน่วยที่ 6

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
	- ครูฉายสไลด์ภาพการลดทอนภาพเหมือนจริง - ครูกำหนดหัวข้อทางเลือกให้นักเรียน 4 หัวข้อ พร้อมแจกใบงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 - แจกวัสดุ อุปกรณ์ - แจกแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 6	- สไลด์ภาพ จำนวน 9 ภาพ พร้อมเครื่อง - ใบงานที่ 6 - สีน้ำ, สีโปสเตอร์, กระดาษ 100 ปอนด์ - ข้อสอบ ท้ายหน่วย การเรียนรู้ที่ 6

5. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัดผล

1.1 สังเกตจากใบงาน

1.2 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล

2. เกณฑ์การประเมินผล

2.1 สังเกตจากใบงาน

2.1.1 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด

2.1.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.1.3 ดูจากผลของงาน

2.2 สืบเนื่องจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

2.2.1 ความตั้งใจ

2.2.2 ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

2.2.3 ทำงานตามขั้นตอน

2.2.4 ทำงานเสร็จตรงตามเวลา

2.2.5 ผลของงาน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการประเมิน						คะแนน จริง	หมายเหตุ
		ความตั้งใจ	ความคิดสร้างสรรค์	ทำงานตามขั้นตอน	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลของงาน	รวม		
		5	5	5	5	5	25	5	

หมายเหตุ คะแนนจริง = $\frac{\text{คะแนนรวมที่ได้}}{5}$

- เกณฑ์การให้คะแนน
- 5 = ดีมาก
 - 4 = ดี
 - 3 = ปานกลาง
 - 2 = พอใช้
 - 1 = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

เวลา 10 นาที

คำสั่ง. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรหน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

1. ข้อใดเป็นความหมายของภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
 - ก. เป็นภาพประเภท 3 มิติ
 - ข. เป็นภาพที่ดูแล้วไม่เข้าใจ
 - ค. เป็นภาพแสดงออกเหมือนจริง
 - ง. เป็นภาพอิสระที่มีรูปร่างไม่แน่นอน
2. การเขียนภาพที่แสดงรูปร่างอย่างง่าย ๆ จัดเป็นศิลปะประเภทใด
 - ก. งานวาดเส้น
 - ข. งานพิมพ์ภาพ
 - ค. งานจิตรกรรม
 - ง. งานสถาปัตยกรรม
3. ประโยชน์ที่ได้จากการเขียนภาพไม่มีรูปแบบ คือข้อใด
 - ก. รู้จักเทคนิคแบบใหม่
 - ข. มีทักษะในด้านความคิด
 - ค. กล้าทำกิจกรรมด้านศิลปะมากขึ้น
 - ง. มีความคิดสร้างสรรค์และกล้าทำกิจกรรมของศิลปะ
4. แอ็บสแตรค (ABSTRACT) หมายถึง ศิลปะประเภทใด
 - ก. ศิลปะพื้นบ้าน
 - ข. ศิลปะรูปธรรม
 - ค. ศิลปะร่วมสมัย
 - ง. ศิลปะนามธรรม
5. การหยดหรือแต้มสี จัดเป็นศิลปะประเภทใด
 - ก. รูปธรรม
 - ข. ร่วมสมัย
 - ค. นามธรรม
 - ง. ไม่มีข้อใดถูก

6. การสร้างสรรค์งานศิลปะประเภทการหยดและแต้มสี ควรใช้วัสดุชนิดใดเหมาะสมที่สุด

- ก. สีไม้ สีเทียน
- ข. สีเทียน สีชอล์ก
- ค. สีน้ำ สีโปสเตอร์
- ง. สีน้ำหมึก สีชอล์ก

7. ลักษณะงานในการเขียนภาพที่ไม่แสดงรูปแบบมีกี่ประเภท

- ก. 2 ประเภท
- ข. 3 ประเภท
- ค. 4 ประเภท
- ง. 5 ประเภท

8. ข้อใดเป็นลักษณะของงานศิลปะที่ไม่แสดงรูปแบบ

- ก. การเขียนจากสายฟ้าแลบ
- ข. การเขียนภาพจากกระแสน้ำ
- ค. การเขียนภาพจากสิ่งแวดล้อม
- ง. การเขียนภาพจากเสียงระฆัง

9. เทคนิคในการเขียนสีน้ำ มีวิธีการตรงกับข้อใด

- ก. ใช้ข้อ ข และข้อ ค ผสมผสานกัน
- ข. ใช้สีน้ำผสมสีให้ชุ่ม แล้วระบายลงบนกระดาษที่แห้ง
- ค. ใช้สีน้ำระบายลงบนกระดาษให้ชุ่ม แล้วใช้สีน้ำระบาย
- ง. ถูกทุกข้อ

10. วิธีการหยด แต้มสี ให้เกิดริ้วรอยเป็นรูปภาพตรงกับเทคนิคในข้อใด

- ก. เป็นวิธีการเขียนภาพชนิดหนึ่งที่สวยงาม
- ข. เป็นวิธีการที่กำหนดกฎเกณฑ์ในการเขียนภาพ
- ค. เป็นการทดลองและสร้างสรรค์งานศิลปะให้เกิดความเพลิดเพลิน
- ง. ถูกทุกข้อ

11. น้ำหนักของสี หมายถึงข้อใด

- ก. ความสว่างหรือความมืดของสี
- ข. ความหม่นของสี เมื่อถูกผสมด้วยสีอื่น
- ค. ความสดหรือความบริสุทธิ์ของสีสีหนึ่ง
- ง. ความจัดของสีที่เรียงลำดับจากจัดที่สุดไปจนหม่นที่สุด

12. หลักการที่เป็นพื้นฐานในการจัดภาพ มีอยู่ที่ประการ

- ก. 1 ประการ
- ข. 2 ประการ
- ค. 3 ประการ
- ง. 4 ประการ

13. ความสมดุลในการจัดภาพ หมายถึงข้อใด

- ก. การจัดภาพให้มีความสัมพันธ์กัน
- ข. การจัดให้ภาพเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ค. การจัดภาพให้มีความเหมาะสมกลมกลืนกัน
- ง. การจัดภาพให้มีความเหมาะสมกันด้วยรูปทรง สี พื้นผิว และน้ำหนัก

14. ทำนองเพลง หมายถึงข้อใด

- ก. เสียงสูง เสียงต่ำ
- ข. เสียงสูงต่ำพร้อมเนื้อร้องของเพลง
- ค. เสียงสูง เสียงต่ำ หรือความหนักเบาของเพลง
- ง. ส่วนย่อยของบทเพลงที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ

15. การเขียนภาพประกอบเสียงเพลง เป็นการแสดงออกทางด้านใด

- ก. ความเพ้อฝัน
- ข. ความคิดสร้างสรรค์
- ค. การจินตนาการอย่างอิสระ
- ง. ถูกหมดทุกข้อ

16. วัสดุที่ควรเลือกใช้ในการเขียนภาพประกอบเสียงเพลง ได้แก่

- ก. สีเทียน
- ข. ดินสอสี
- ค. สีน้ำ สีโปสเตอร์
- ง. เลือกใช้ได้อย่างอิสระ

17. การเขียนภาพจากเสียงเพลง เป็นการเขียนภาพดังนี้

- ก. เป็นการแสดงออกทางเส้น สี รูปทรง
- ข. เป็นการแสดงออกทางลักษณะสร้างจิตภาพระสานกลมกลืน
- ค. เป็นการสร้างความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างอิสระ
- ง. ถูกหมดทุกข้อ

18. ข้อใดเป็นการเขียนภาพ โดยวิธีการลดทอนภาพไม่ให้เหมือนจริง

- ก. ออกแบบใหม่ทั้งหมด
- ข. ใช้วิธีการย่อหรือขยายภาพ
- ค. ใช้เส้น สี จี๊ดระบายให้ไม่เหมือนรูปแบบเดิม
- ง. นึกคิดถึงเรื่องราวที่ผ่านมาแล้ว เขียนออกมาเป็นรูปภาพ

19. การเขียนภาพคน เพื่อให้เป็นภาพไม่แสดงรูปแบบ จะมีลักษณะตรงกับข้อใด

- ก. เหมือนคน
- ข. ไม่เหมือนคน
- ค. คล้ายภาพคน
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

20. ลักษณะภาพไม่แน่นอน แต่มีความเด่นในเรื่องของเส้นและสี เรียกภาพประเภทนี้ว่าอย่างไร

- ก. ภาพจินตนาการสร้างสรรค์
- ข. ภาพออกแบบการสร้างสรรค์
- ค. ภาพที่มีรูปแบบหรือภาพรูปธรรม
- ง. ภาพที่ไม่มีรูปแบบหรือภาพนามธรรม

เฉลยแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

1. ง	11. ก
2. ค	12. ค
3. ง	13. ง
4. ง	14. ค
5. ค	15. ง
6. ค	16. ง
7. ข	17. ง
8. ง	18. ค
9. ง	19. ค
10. ค	20. ง

การทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ สาระทัศนศิลป์

ชั้น ม.1

ภาคเรียนที่ 1

ชื่อแผน สร้างสรรค์งานวาดภาพเป็นเรื่องราว

เวลา 7 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 เขียนภาพแสดงเรื่องราวได้

1.1.1 บอกความหมายเกี่ยวกับการเขียนภาพแสดงเรื่องราวได้

1.1.2 บอกวิธีการเขียนภาพแสดงเรื่องราวได้

1.1.3 เขียนภาพและระบายสีภาพแสดงเรื่องราวได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ความหมายของการเขียนภาพแสดงเรื่องราวได้

2.2 วิธีการเขียนภาพแสดงเรื่องราวได้

2.3 การเขียนภาพระบายสีภาพแสดงเรื่องราวได้

2.1. ความหมายของการเขียนภาพแสดงเรื่องราว

การเขียนภาพ เป็นกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะอย่างหนึ่งที่นิยมทำกันมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เรานิยมเรียกภาพที่มนุษย์เขียนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารด้านความงามให้ประจักษ์และรับรู้แก่คนทั่วไปว่า จิตรกรรม

จิตรกรรมที่สร้างขึ้น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีลักษณะและวิธีการสร้างสรรค์แตกต่างกันไปตามความนิยมของยุคสมัย และคุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ แม้ว่าแบบอย่างที่ปรากฏออกมาของภาพเขียนหรือจิตรกรรม จะมีความแตกต่างกัน แต่ในส่วนของโครงสร้างสำคัญก็ยังคงอยู่

เราสามารถจำแนกประเภทของภาพเขียนหรือจิตรกรรมออกตามลักษณะและวิธีการได้

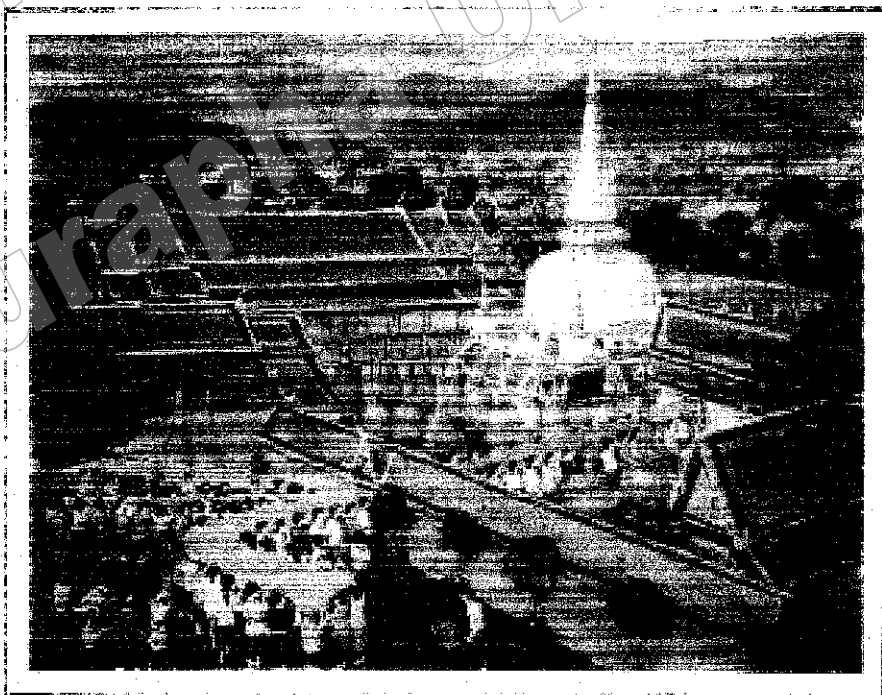
เป็น 2 ประเภท คือ

1. ภาพเขียนแบบเหมือนจริง

2. ภาพเขียนแบบสร้างสรรค์

ธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรานั้น นอกจากจะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพทิวทัศน์ ภาพคน สัตว์หรือสิ่งของต่างๆ แล้ว ยังสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นรูปภาพในการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ได้อีกมาก

ภาพแสดงเรื่องราว หมายถึง ภาพที่แสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้คนในสังคม โดยส่วนใหญ่จะมีคนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ด้วย เช่น เรื่องราวโขนบท เรื่องราวในเมือง เรื่องราวในอดีต หรือเรื่องราวในอนาคต ที่ศิลปินจะเป็นคนสร้างสรรค์จินตนาการเอาไว้

2.2 วิธีการเขียนภาพแสดงเรื่องราว

การวาดเส้น เป็นพื้นฐานของการวาดภาพทุกประเภท นอกจากจะเป็นการบันทึกความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ออกมาเป็นภาพแล้ว ยังเป็นการถ่ายทอดสิ่งที่พบเห็นอย่างเหมือนจริงด้วย

ดังนั้น การเขียนภาพแสดงเรื่องราว จำเป็นต้องคำนึงถึงส่วนประกอบ ดังนี้

1. เส้น
2. รูปร่าง รูปทรง
3. ขนาด
4. สัดส่วน
5. แสง เงา

เส้น

เส้นเป็นองค์ประกอบสำคัญ สำหรับการเขียนภาพแสดงเรื่องราว เพราะเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตของรูปร่าง ความเคลื่อนไหว และความรู้สึกของภาพที่วาดเป็นอย่างไร

เส้นในการเขียนภาพแสดงเรื่องราวแตกต่างจากเส้นพื้นฐาน อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในงานทัศนศิลป์ เพราะไม่ได้หมายถึงเพียงเส้นตั้ง เส้นนอน เส้นเฉียง เส้นโค้ง และเส้นหยักเท่านั้น แต่หมายรวมไปถึงการวาดเส้นให้เป็นไปตามแบบที่ตาเห็นและจินตนาการ

รูปร่าง รูปทรง

ในการเขียนภาพแสดงเรื่องราว รูปร่าง หมายถึง เส้นที่เขียนเป็นเส้นรอบนอกของภาพ ที่ถ่ายทอดออกมาจากรูปแบบ หรือความนึกคิดจากแบบจริง หรือจินตนาการ โดยที่ยังไม่ได้เติมน้ำหนัก หรือแสงเงาลงไป

ส่วนใหญ่รูปร่างจะเกิดขึ้นในขณะที่ร่างภาพก่อนที่จะเติมรายละเอียด ส่วนรูปทรงจะเกิดตามมาหลังจากได้รูปร่างที่พอใจแล้ว โดยวิธีการเพิ่มเติมน้ำหนัก แสง และเงาลงไป จะทำให้ภาพเกิดมีระยะใกล้ไกล หรือดูกลมกลืนกัน

ขนาด

ขนาดของภาพแสดงเรื่องราวที่นิยมเขียนกันนั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้วาดภาพเองว่า ภาพที่เขียนนั้นมีความจำเป็นและเหมาะสมอย่างไร บางครั้งการที่เรามองเห็นกับความเป็นจริงก็แตกต่างกัน

สัดส่วน

เป็นการเปรียบเทียบความสมดุลทางด้านรูปร่าง รูปทรง ความกว้าง ความยาว และความลึก รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ด้วย เพื่อให้ภาพที่เกิดมีความสมบูรณ์มากขึ้น

แสงเงา

เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ภาพเกิดความกลมกลืน หรือต้นตึกเหมือนของจริงที่มองเห็น ทั้งยังทำให้เกิดรูปทรงและความสมบูรณ์ของภาพ แสงเงา เป็นกระบวนการทำให้เกิดการมองเห็น อย่างหนึ่งซึ่งสำคัญมาก ในวัตถุทุกชนิดมีลักษณะเป็น 3 มิติ จะมีเรื่องของแสงเงา ปรากฏอยู่เสมอ

กฎเกณฑ์ของแสงเงา ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือทำให้เกิดขึ้นก็ตาม มีอยู่ว่า ด้านที่ถูกแสงจะสว่าง ด้านที่ไม่ถูกแสงจะมืด ในความมืดมาสู่ความสว่าง หรือในส่วนที่ไม่ถูกแสง มาถึงส่วนที่กระทบแสงมากที่สุด จะเกิดน้ำหนักร่องเงา จากน้ำหนักเข้มมาหาอ่อน แบ่งได้ประมาณ 6 ระยะ

การเขียนภาพทุกชนิดนั้น แสงเงา มีความสำคัญต่อภาพมาก แนวทางของการเขียนภาพ แสดงเรื่องราว นั้น มักคำนึงถึงความคิด ดังนี้

1. จินตนาการจากความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งลักษณะภาพชนิดนี้อาจไม่เคยมีมาก่อน มีความแปลกใหม่ ทำลายความคิดอย่างก้าวไกล มีความคิดอิสระทางความคิด ตัวอย่างการเขียนภาพ ประเภทนี้ คือ

- 1.1 การเผชิญหน้ากับสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลาย
- 1.2 การก้าวเข้าสู่ชีวิตใหม่ไปยังโลกดาวอังคาร
- 1.3 การผจญภัยใต้ทะเลลึก (พิภพ)
- 1.4 โทษภัยของยาเสพติด
- 1.5 ภัยจากธรรมชาติในอนาคต

2. จินตนาการจากความทรงจำ หมายถึง การสร้างจินตนาการจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา สถานการณ์หรือนิยาย ซึ่งมีเค้าเรื่องเป็นความจริง ส่งเสริมให้เกิดความประทับใจ ซาบซึ้งในคุณค่า และคุณธรรมต่าง ๆ ดังตัวอย่างการเขียนภาพประเภทนี้ คือ

- 2.1 ชีวิตในครอบครัว
- 2.2 วัฒนธรรมประเพณี
- 2.3 ร่วมกันพัฒนาโรงเรียน
- 2.4 การสะท้อนสิ่งแวดล้อมของสังคมไทย
- 2.5 การส่งเสริมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. การเขียนภาพระบายสีของภาพแสดงเรื่องราว จะถือว่าเป็นผลงานที่สมบูรณ์ สาขาจิตรกรรมนั้น โดยทั่วไป ภาพเขียนสีที่จัดให้เป็นผลงานสำเร็จ มิใช่เป็นภาพลายเส้น ดูได้จากการใช้สีระบายพื้นผิวของภาพทั้งหมดให้เต็ม โดยไม่มีส่วนใดมองเห็นผิวหน้าของกระดาษ หรือพื้นวัสดุที่ใช้เขียนภาพเลย การเขียนภาพด้วยสีมักทำต่อเนื่องจากการเขียนภาพด้วยลายเส้น หรือหลังจากได้ทดลองร่างและเขียนด้วยลายเส้นจนพอใจแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการเขียนภาพแบบสร้างสรรค์ ก็ล้วนแต่มีกระบวนการอย่างเดียวกัน นั่นคือ ต้องเขียนเป็นภาพลายเส้นอย่างมั่นใจเสียก่อน จึงนำมาลงมือถ่ายทอดด้วยสี

ลำดับขั้นในการเขียนภาพระบายสีของภาพแสดงเรื่องราว

การเขียนภาพแบบแสดงเรื่องราว มีลำดับขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้น คือ

1. หาแบบหรือคิดแบบที่ต้องการเขียน
2. เตรียมวัสดุและอุปกรณ์
3. ร่างภาพ
4. เพิ่มค่าน้ำหนักหรือสี
5. เก็บรายละเอียด ตกแต่ง

การหาแบบหรือการคิดแบบที่ต้องการเขียน

ก่อนที่จะลงมือเขียนภาพแสดงเรื่องราว จำเป็นต้องกำหนดขึ้นก่อนว่า ต้องการเขียนภาพแนวไหน เช่น ภาพจากความคิดสร้างสรรค์ ภาพจากความจริงจำเหล่านี้เป็นต้น

การเตรียมวัสดุอุปกรณ์

ได้แก่ การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนขึ้นอยู่กับการกำหนดเรื่องราวที่จะเขียน เพื่อให้เหมาะสมกับวัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้

การร่างภาพ

หลังจากเตรียมวัสดุ อุปกรณ์พร้อมเรียบร้อยแล้ว ก็ลงมือร่างภาพ ทางที่ดีควรศึกษาเนื้อหาที่จะเขียนให้เข้าใจก่อน ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญที่กำหนดไว้ในเนื้อหา จากนั้นก็ประมาณดูว่า ควรจะวางภาพทั้งหมดไว้อย่างไร จึงจะเหมาะสม กล่าวคือ จับโครงสร้างของแบบให้ได้เสียก่อน ว่ามีลักษณะอย่างไร จากนั้นจึงแบ่งรายละเอียด แล้วเพิ่มเติมลงไป

การร่างภาพ ควรใช้ดินสอเขียนเส้นอย่างแผ่วเบาจนพอใจก่อน จึงจะลงเส้นหนัก

การเพิ่มน้ำหนักหรือลงสี

เมื่อร่างภาพจนเป็นที่พอใจแล้ว ตำรวจดูอีกครั้งหนึ่งว่า ควรแก้ไขตรงไหน จนเกิดความมั่นใจแล้ว เริ่มลงน้ำหนักของแสงเงา ตามน้ำหนักของสีตามที่ต้องการ การลงน้ำหนักของสีจะต้องลงสีในส่วนที่เบาและสว่างสุดก่อน จากนั้นก็ค่อย ๆ เพิ่มไปตามน้ำหนัก

การเก็บรายละเอียด ตกแต่ง

เป็นขั้นสุดท้ายของการทำงาน เพื่อให้ได้ภาพแสดงเรื่องราวที่สมบูรณ์ที่สุด การเก็บรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ นอกจากบางส่วนอาจจะตกแต่งเพิ่มเติมให้ดูดีขึ้นด้วย ก็ถือเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของการเขียนภาพแสดงเรื่องราว

3. กระบวนการเรียนรู้

3.1 กระบวนการกลุ่ม

3.2 กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวของนักเรียน โดยเฉพาะความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน และครอบครัวที่นักเรียนได้พบเห็น จะแตกต่างกับการดูภาพยนตร์ที่มีผู้สร้างและผู้กำกับอย่างไร โดยครูเป็นผู้ซักถาม ให้นักเรียนช่วยกันตอบถึงลักษณะเรื่องราวต่าง ๆ จนกระทั่งนักเรียนตอบเป็นที่พอใจตามที่ครูต้องการแล้ว ครูก็จะบอกให้นักเรียนทราบว่า เรื่องทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ก็สามารถนำมาเขียนเป็นภาพที่แสดงเรื่องราว

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้ความสามารถในการเขียนภาพแสดงเรื่องราวได้

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้ทำความเข้าใจ เวลา 5 นาที

4.2.2 ครูให้นักเรียนดูภาพตัวอย่าง เกี่ยวกับภาพแสดงเรื่องราวต่าง ๆ จำนวน 5 ภาพ

4.2.3 ครูกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ดังนี้

- ลักษณะของภาพเรื่องราวเป็นภาพอย่างไร
- ได้แนวความคิดมาอย่างไร และเกี่ยวกับอะไร
- ให้ข้อคิดอะไรเกี่ยวกับผู้ดูได้บ้าง
- สรุปภาพเรื่องราว คือ ภาพประเภทใด เกี่ยวกับอะไร

4.2.4 ครูแจกใบความรู้ที่ 7 เรื่อง การเขียนภาพแสดงเรื่องราว ให้นักเรียนอ่าน เพื่อเสริมความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติม

4.2.5 ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่ครูกำหนด โดยครูคอยเสริม เพิ่มเติมร่วมกับนักเรียนจนนักเรียนเข้าใจ

4.2.6 ครูนำสไลด์ภาพตัวอย่างเกี่ยวกับภาพแสดงเรื่องราว ฉายให้นักเรียนดู เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจและเป็นการเร้าความสนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

4.2.7 ครูจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานกลุ่มและ เลขานุการกลุ่ม โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม ดำเนินการตามคำสั่งที่กำหนดในใบงานที่ 7.1 แล้วให้ทุกกลุ่มลงมือปฏิบัติงาน เวลา 50 นาที

4.2.8 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน กระดาษ 100 ปอนด์ ดินสอสี สีโปสเตอร์ สีชอล์ก

4.2.9 แต่ละกลุ่มส่งใบงานที่ 7.1

4.2.10 ครูนำผลงานของแต่ละกลุ่มติดบอร์ด แล้วให้แต่ละกลุ่มอภิปรายถึงความเป็นมาของ งานในกลุ่มตนเอง โดยครูคอยเพิ่มเติมข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไข

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของการเขียนภาพแสดงเรื่องราวได้

4.3.2 นักเรียนสามารถบอกวิธีการเขียนภาพแสดงเรื่องราวได้

4.3.3 นักเรียนสามารถเขียนภาพแสดงเรื่องราวเป็นกลุ่มได้

3. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนจะต้องเขียนภาพแสดงเรื่องราว 1 เรื่อง โดยให้เขียนภาพละ 2 คน โดยกำหนดหัวข้อกันเอง

4.1.2 ต้องใช้สีกำหนดน้ำหนักให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูนำภาพตัวอย่าง เกี่ยวกับภาพแสดงเรื่องราวต่างๆ จำนวน 5 ภาพ ดิคบอร์ดให้นักเรียนดูเป็นแนวทาง

4.2.2 ครูอธิบายทบทวนความรู้เกี่ยวกับภาพแสดงเรื่องราว

4.2.3 ครูให้นักเรียนร่วมกันวางแผนเขียนภาพเรื่องราว 1 เรื่อง โดยให้นักเรียนเขียนภาพละ 2 คน และกำหนดหัวข้อเรื่องกันเอง ลงในใบงานที่ 7.2

4.2.4 ครูแจกใบงานที่ 7.2 โดยให้นักเรียนใช้เวลา 60 นาที ในการปฏิบัติงาน

4.2.5 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์การเขียนภาพ มี กระดาษ 100 ปอนด์ ดินสอสี สีโปสเตอร์

4.2.6 เมื่อครบเวลา ให้นักเรียนส่งใบงานที่ 7.2

4.2.7 ครูนำผลงานทุกชิ้นติดไว้ที่บอร์ดหน้าชั้นเรียน แล้วให้นักเรียนทุกคนช่วยกันอภิปรายงานทุกชิ้น ถึงข้อดีและควรปรับปรุงแก้ไข โดยครูคอยเสนอแนะด้วย

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถช่วยกันเขียนภาพแสดงเรื่องราวได้

4.3.2 นักเรียนสามารถกำหนดค่าน้ำหนักของสีได้

3. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการปฏิบัติ

4. ขั้นตอนของกิจกรรม

4.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนจะต้องเขียนภาพแสดงเรื่องราวได้ คนละ 1 ภาพ โดยการเลือกการเขียนภาพจาก “จินตนาการจากความคิดสร้างสรรค์” หรือ “จินตนาการจากความทรงจำ”

4.1.2 ให้ใช้สีในการกำหนดน้ำหนักได้ตามความต้องการของตนเอง

4.2 การดำเนินการสอน

4.2.1 ครูนำภาพตัวอย่าง การเขียนภาพแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับ “จินตนาการจากความคิดสร้างสรรค์” และ “จินตนาการจากความทรงจำ” ดัดบอร์ดให้นักเรียนดูเป็นแนวทาง เพื่อเสริมความเข้าใจอย่างละ 2 ภาพ

4.2.2 ครูอธิบายทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับการเขียนภาพแสดงเรื่องราว พร้อมทั้งสาธิต วิธีการเขียนบนกระดานดำ ให้นักเรียนดูเป็นแนวทาง

4.2.3 ครูให้นักเรียนทบทวนศึกษาใบความรู้ที่ 7 อีกครั้ง เพื่อจะให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น สามารถปฏิบัติงานได้

4.2.4 ครูแจกวัสดุ อุปกรณ์การเขียนภาพ มี กระดาษ 100 ปอนด์ สีโปสเตอร์ พู่กัน ดินสอ

4.2.5 ครูแจกใบงานที่ 7.3 ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในใบงาน ใช้เวลา 60 นาที

4.2.6 ให้นักเรียนทุกคนส่งใบงานที่ 7.3

4.2.7 ครูให้นักเรียนทุกคนช่วยกันตรวจสอบผลงานกันเอง และช่วยกันปรับปรุงแก้ไข

4.2.8 ครูให้นักเรียนทุกคนนำผลงานที่สำเร็จแล้ว นำออกเสนอหน้าชั้นเรียน โดยให้กล่าวถึง

- ชื่อของภาพจากเรื่องอะไร
- แนวความคิดในการเขียนภาพ
- จะให้แนวคิดใดกับผู้ดูและสังคม
- ปัญหาในการทำงานร่วมกันและการแก้ปัญหา

4.2.9 ครูชมเชยกับภาพทุกภาพที่นักเรียนนำออกมาเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งคัดเลือกภาพที่ดีและสมบูรณ์ที่สุดดัดบอร์ด เพื่อเป็นกำลังใจให้กับนักเรียน

4.2.10 ครูแจกแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 จำนวน 20 ข้อ ให้นักเรียนทุกคนทำใช้เวลา 10 นาที และตรวจเฉลยคะแนนให้นักเรียนทราบ

4.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

4.3.1 นักเรียนสามารถเขียนภาพแสดงเรื่องราว “จินตนาการจากความคิดสร้างสรรค์” และ “จินตนาการจากความทรงจำ” ได้

4.3.2 นักเรียนสามารถใช้สีในการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเหมาะสม

4.3.3 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 7
2. ภาพตัวอย่างการเขียนภาพแสดงเรื่องราว
3. สไลด์ภาพตัวอย่างการเขียนภาพแสดงเรื่องราว
4. ใบความรู้ที่ 7 การเขียนภาพแสดงเรื่องราว
5. ใบงานที่ 7.1 , 7.2 และ 7.3
6. คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 7
7. วัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนภาพแสดงเรื่องราว
8. ข้อสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 จำนวน 20 ข้อ

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การเขียนภาพแสดงเรื่องราว	ชั้น ม.1
1. ความหมายของภาพเขียนแสดงเรื่องราว หมายถึง ภาพที่แสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้คนในสังคม เช่น ภาพชีวิตการเป็นอยู่ ภาพขนบธรรมเนียมประเพณี หรือภาพที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ โดยการใช้จินตนาการออกมาจากความเป็นจริง หรือเกินความเป็นจริงก็ได้ การวาดภาพจึงต้องมีเหตุการณ์มาประกอบ และต้องคำนึงถึงการจัดภาพให้ดีว่า ส่วนใดเป็นจุดเด่น และส่วนรอง ต้องวาดภาพไปตามความสำคัญของเรื่องราว 2. วิธีการเขียนภาพแสดงเรื่องราว การเขียนภาพแสดงเรื่องราว จำเป็นจะต้องคำนึงถึงส่วนประกอบ ดังนี้ 1. เส้น 2. รูปร่าง รูปทรง 3. ขนาด 4. สัดส่วน 5. แสง เงา แนวทางของการเขียนภาพแสดงเรื่องราว มักคำนึงถึงความคิด ดังนี้ 1. จินตนาการจากความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งลักษณะภาพชนิดนี้อาจไม่เคยมีมาก่อน มีความแปลกใหม่ท้าทายความคิดอย่างก้าวไกล มีความคิดอิสระทางความคิด ตัวอย่างการเขียนภาพประเภทนี้ คือ 1.1 การเผชิญหน้ากับสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลาย 1.2 การก้าวหน้าสู่ชีวิตใหม่ไปยังโลกดาวอังคาร 1.3 การผจญภัยใต้ทะเลลึก (พิภพ) 1.4 โทษภัยของยาเสพติด 1.5 ภัยจากธรรมชาติในอนาคต 2. จินตนาการจากความทรงจำ การสร้างจินตนาการจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา สถานการณ์หรือนิยาย ซึ่งมีเค้าเรื่องเป็นความจริง ส่งเสริมให้เกิดความประทับใจ ชาบซึ่งในคุณค่าและคุณธรรมต่าง ๆ ดังตัวอย่างการเขียนภาพประเภทนี้ คือ		

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การเขียนภาพแสดงเรื่องราว	ชั้น ม.1
2.1 ชีวิตในครอบครัว 2.2 วัฒนธรรมประเพณี 2.3 ร่วมกันพัฒนาโรงเรียน 2.4 การสะท้อนสิ่งแวดล้อมของสังคมไทย 2.5 การส่งเสริมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3. การเขียนภาพระบายสี การเขียนภาพประเภทนี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดและพิจารณาจากเหตุการณ์รอบ ๆ ตัว นำมาสร้างสรรค์ผลงานให้สมบูรณ์ โดยการร่างภาพด้วยเส้นให้เกิดความมั่นใจเสียก่อน แล้วนำมาถ่ายทอดด้วยสี ลำดับขั้นในการเขียนภาพระบายสีของภาพแสดงเรื่องราว คือ 1. หาแบบหรือคิดแบบที่ต้องการเขียน (เรื่อง) 2. เตรียมวัสดุ และอุปกรณ์ 3. ร่างภาพ 4. เพิ่มเติมคำนำหน้า หรือสี 5. เก็บรายละเอียด ตกแต่ง การหาแบบหรือคิดแบบที่ต้องการเขียน คือ การกำหนดเรื่องราวที่จะเขียนก่อนว่าต้องการเขียนภาพแนวไหน เช่น จากความคิดสร้างสรรค์ หรือจากความทรงจำ การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการเขียนขึ้นอยู่กับที่กำหนดเรื่องราวที่จะเขียนให้เหมาะสมกัน การร่างภาพ หลังจากการกำหนดวัสดุ อุปกรณ์แล้ว ควรศึกษาเนื้อหาที่จะเขียนให้เข้าใจเสียก่อน เมื่อมีความเข้าใจและต้องการแล้ว ก็ร่างภาพลงไปให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่กำหนดไว้ โดยร่างเส้นดินสอเบา ๆ ก่อน เมื่อเสร็จแล้ว พิจารณาดูว่ารูปออกแบบของโครงสร้างถูกต้อง ก่อนเน้นเส้นหนัก และเก็บรายละเอียด		

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง การเขียนภาพแสดงเรื่องราว	ชั้น ม.1
การเพิ่มน้ำหนัก หรือลงสี เมื่อร่างภาพเป็นที่พอใจแล้ว ก็ลงน้ำหนักของแสงเงาด้วยสีตามที่ต้องการ การเก็บรายละเอียด ตกแต่ง เป็นขั้นสุดท้ายของการทำงาน เพื่อให้ได้ภาพที่สมบูรณ์ที่สุด คือ การเก็บรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ดูดีขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นสุดท้าย		

ใบงานที่ 7.1

เรื่อง การเขียนภาพเรื่องราวจากสิ่งแวดลอม ข้อที่.....

กลุ่มที่...ประธานกลุ่ม.....เลขานุการกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1..... 2.....
3..... 4.....
5.....

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนภาพสิ่งแวดลอม โดยการจับฉลากตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ภาพครอบครัวของฉัน
2. ภาพโรงเรียนของฉัน
3. ภาพเที่ยวงานวัด
4. ภาพประเพณีวิ่งควาย
5. ภาพตลาดสดยามเช้า

เมื่อนักเรียนได้หัวข้อตามที่กำหนดแล้ว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมืออภิปราย และร่วมกันปฏิบัติงาน แล้วออกไปรายงานผลงานหน้าชั้นเรียน ใช้เวลาในการปฏิบัติงาน ประมาณ 50 นาที

ใบงานที่ 7.2

ชื่องาน การเขียนภาพแสดงเรื่องราว (นักเรียนกำหนดหัวข้อเอง)

วิชา ทศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ:	เลขที่:	เต็ม
		ได้

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

- วิธีปฏิบัติ
1. ให้นักเรียนร่วมกันวางแผนการเขียนภาพเรื่องราว 1 เรื่อง โดยให้เขียนภาพละ 2 คน
 2. ให้นักเรียนกำหนดหัวข้อเรื่องเอง จากสิ่งแวดล้อมและการจินตนาการจากความคิดสร้างสรรค์ และความทรงจำ
 3. ให้นักเรียนระบายด้วยสี หรือใช้เส้นดินสอสี ในการแสดงคำนำหน้า - แสง เงา

ใบงานที่ 7.3

ชื่องาน การเขียนภาพ “จินตนาการจากความคิดสร้างสรรค์”
หรือ “จินตนาการจากความทรงจำ”

วิชา ทักษะศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คะแนน

ชื่อ.....เลขที่.....

เต็ม

ได้

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

วิธีปฏิบัติ

- ให้นักเรียนหาตัวกำหนดในการเขียนภาพแสดงเรื่องราวคนละ 1 ภาพ
- ระบายด้วยสีโปสเตอร์ในการแสดงค่าน้ำหนัก แสง เงา
- นำผลงานที่สมบูรณ์ ออกมาเสนอหน้าชั้นเรียน โดยให้กล่าวถึง
 - ชื่อของภาพ
 - แนวความคิดในการเขียนภาพ
 - ให้แนวความคิดกับผู้ดู
 - ปัญหาในการปฏิบัติงานและการแก้ปัญหา

คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 7

1. ดูภาพตัวอย่างเกี่ยวกับการเขียนภาพแสดงเรื่องราว พร้อมสไลด์
2. แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 4–5 คน แล้วใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม
3. ศึกษาใบความรู้ที่ 7 เรื่อง การเขียนภาพแสดงเรื่องราว ให้เข้าใจ
4. ศึกษาใบงานที่ 7.1 ให้เข้าใจ แล้วลงมือปฏิบัติงาน
5. ส่งใบงานที่ 7.1 เมื่อครบกำหนดเวลา
6. ศึกษาใบงานที่ 7.2 ให้เข้าใจ แล้วลงมือปฏิบัติงาน
7. ส่งใบงานที่ 7.2
8. ศึกษาใบงานที่ 7.1 ให้เข้าใจ แล้วลงมือปฏิบัติงาน
9. ส่งใบงานที่ 7.3
10. ทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ใช้เวลา 10 นาที

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 7

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1	เตรียมการสอน	
ขั้นตอนที่ 2	ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ 7 ให้เข้าใจ ตรวจสอบเช็ควัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของหน่วยที่ 7 - คู่มือนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 จำนวน 25 ชุด - สไลด์ และภาพประกอบ จำนวน 1 ชุด - ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 จำนวน 25 ชุด - ใบงานที่ 7.1 จำนวน 5 ชุด - ใบงานที่ 7.2 จำนวน 14 ชุด - ใบงานที่ 7.3 จำนวน 25 ชุด - แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม จำนวน 10 ชุด - แบบประเมินผลรายบุคคล จำนวน 25 ชุด - วัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ 100 ปอนด์, สีโปสเตอร์, ดินสอสี จำนวน 25 ชุด ขั้นการสอน - ครูนำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ - ครูแจกคู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 - ครูให้นักเรียนดูภาพ พร้อมฉายสไลด์	- คู่มือนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 - ภาพเขียน 5 ภาพ พร้อม สไลด์ ภาพ 1 ชุด

คู่มือครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 7

ขั้นตอนกิจกรรม	รายการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม	สื่อ / วัสดุที่ใช้
	- ครูกำหนดหัวข้อเรื่องให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย - ครูแจกใบความรู้ที่ 7 เพื่อสรุปหัวข้อ ดังนี้ 1. ลักษณะของภาพเรื่องราวเป็นอย่างไร 2. ได้แนวความคิดมาอย่างไร และเกี่ยวกับอะไร 3. ให้ข้อคิดอะไรเกี่ยวกับผู้ดูได้บ้าง 4. สรุปเรื่องราว คือ ภาพประเภทใด เกี่ยวกับอะไร - ครูจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ให้ปฏิบัติงานตามใบงานที่ 7.1 - แจกวัสดุ อุปกรณ์ - ครูแจกใบงานที่ 7.2 - ครูแจกใบงานที่ 7.3	- ใบความรู้ที่ 7 - ใบงานที่ 7.1 - กระดาษ 100 ปอนด์ สีโปสเตอร์ ดินสอสี - ใบงานที่ 7.2 - ใบงานที่ 7.3

5. การวัดผลประเมินผล

1. วิธีวัดผล

- 1.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
- 1.2 สังเกตจากใบงาน
- 1.3 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล

2. เกณฑ์การประเมินผล

2.1 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 2.1.1 การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 2.1.2 การแบ่งความรับผิดชอบงานของกลุ่ม
- 2.1.3 รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 2.1.4 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
- 2.1.5 ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.2 สังเกตจากใบงาน

- 2.2.1 ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
- 2.2.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด
- 2.2.3 ผลของงาน

2.3 สังเกตจากแบบประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 2.3.1 ความตั้งใจ
- 2.3.2 เทคนิคและวิธีการ
- 2.3.3 ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
- 2.3.4 ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา
- 2.3.5 ผลของงาน

แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

กลุ่ม.....ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
1. การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม					
2. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม					
3. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม					
4. ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด					
5. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการประเมิน						คะแนนจริง	หมายเหตุ
		ความตั้งใจ	ความคิดสร้างสรรค์	ทำงานตามขั้นตอน	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลของงาน	รวม		
		5	5	5	5	5	25	5	

หมายเหตุ คะแนนจริง = $\frac{\text{คะแนนรวมที่ได้}}{5}$

- เกณฑ์การให้คะแนน
- 5 = ดีมาก
 - 4 = ดี
 - 3 = ปานกลาง
 - 2 = พอใช้
 - 1 = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 7

คำสั่ง. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรหน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
(เวลา 10 นาที)

1. จงบอกความหมายของภาพที่แสดงรูปแบบ

- ก. ลักษณะภาพเป็น 2 มิติ
- ข. ลักษณะภาพไม่เหมือนจริง
- ค. เป็นภาพที่มีรูปร่างค่อนข้างเหมือนจริง
- ง. ภาพที่เหมือนจริงตามที่ตามองเห็นวัตถุสิ่งนั้น

2. ข้อใดเป็นการกล่าวถึงลักษณะของภาพที่แสดงรูปแบบ

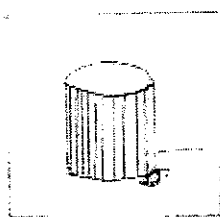
- ก. การเขียนภาพตามความรู้สึก
- ข. การเขียนภาพประกอบเสียงเพลง
- ค. การเขียนภาพที่วิเศษอย่างสวยงาม
- ง. การหยดและการแต้มสีให้เป็นลวดลายที่สวยงาม

3. ลักษณะของภาพเขียนที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม มีกี่ประเภท

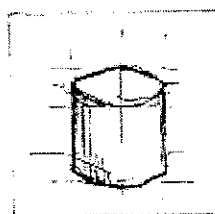
- ก. มี 1 ประเภท
- ข. มี 2 ประเภท
- ค. มี 3 ประเภท
- ง. มี 4 ประเภท

4. ภาพใดเป็นการร่างภาพ

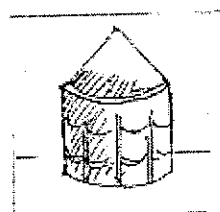
ก

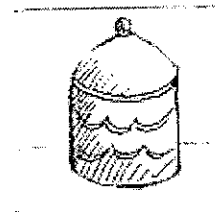
ข

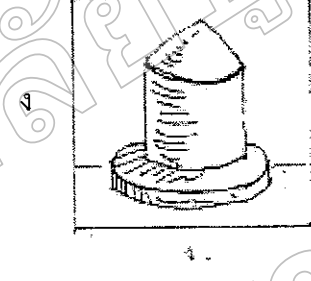
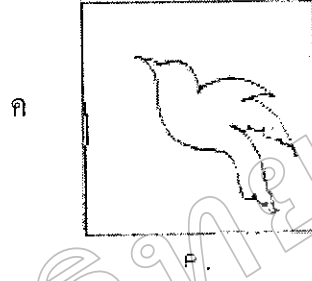
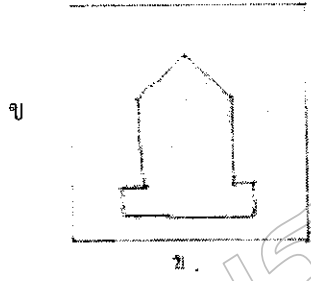
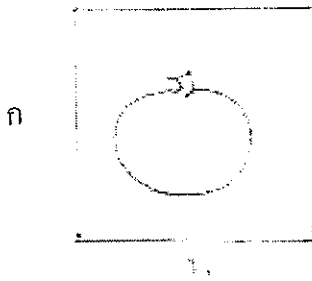
ค

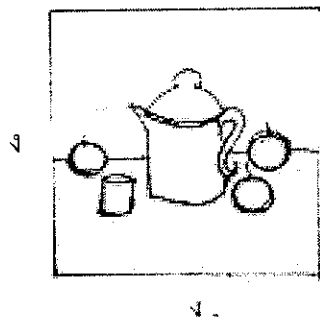
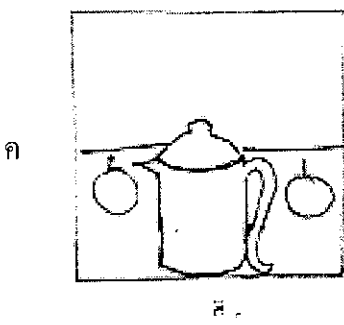
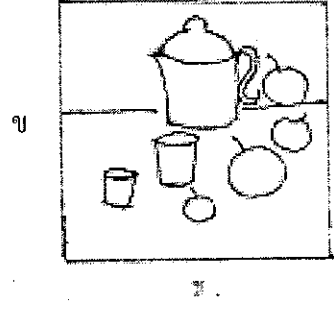
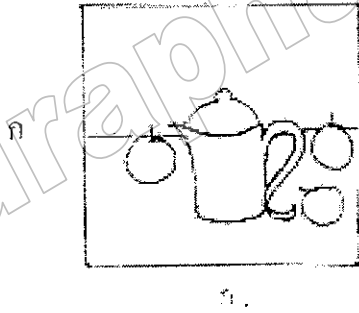
ง

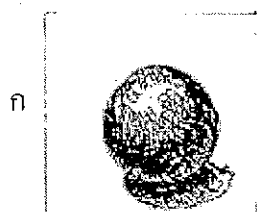
5. ภาพใดเป็นภาพรูปทรง

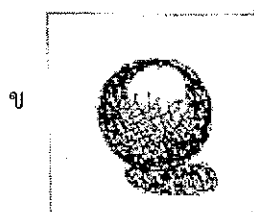
6. ภาพใดเป็นการร่างภาพและจัดภาพได้ดี

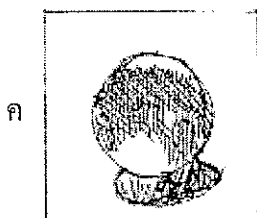
7. ภาพใดเป็นการแสดงการเรียงน้ำหนักได้ดี

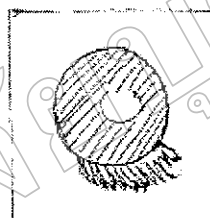
ก.

ข.

ค.

ง.

8. วัสดุที่ใช้ในการร่างภาพเบื้องต้น

ก. สีไม้

ข. ดินสอ

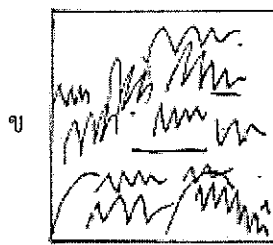
ค. สีเทียน

ง. ปากกา

9. ภาพจากข้อใดแสดงภาพได้เหมือนจริง

ก.

ข.

ค.

ง.

10. ข้อใดเป็นลำดับของการร่างภาพเหมือนจริง

- ก. ร่างภาพ – ลงน้ำหนัก – ระบายสี
- ข. เตรียมวัสดุ – ร่างภาพ – ลงน้ำหนัก
- ค. ลงน้ำหนัก – ร่างภาพ – เตรียมวัสดุ
- ง. เตรียมวัสดุ – ลงน้ำหนัก – ร่างภาพ

11. ข้อใดเป็นการเรียงค่าน้ำหนักที่ถูกต้อง

- ก. น้ำหนักแก่ – น้ำหนักกลาง – น้ำหนักเข้ม
- ข. น้ำหนักอ่อน – น้ำหนักแก่ – น้ำหนักกลาง
- ค. น้ำหนักอ่อน – น้ำหนักกลาง – น้ำหนักแก่
- ง. น้ำหนักเทา – น้ำหนักกลาง – น้ำหนักอ่อน

12. การวาดภาพคนเหมือน ควรแบ่งสัดส่วนของร่างกายออกเป็นกี่ส่วน

- ก. 5 ส่วน
- ข. 6 ส่วน
- ค. 7 ส่วน
- ง. 8 ส่วน

13. การร่างสัดส่วนของใบหน้า ควรแบ่งออกเป็นกี่ส่วน

- ก. 3 ส่วน
- ข. 4 ส่วน
- ค. 5 ส่วน
- ง. 6 ส่วน

14. ประเภทของภาพทิวทัศน์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- ก. ทิวทัศน์บก – ทิวทัศน์ภูเขา – ทิวทัศน์ทะเล
- ข. ทิวทัศน์บก – ทิวทัศน์ท้องนา – ทิวทัศน์ทะเล
- ค. ทิวทัศน์บก – ทิวทัศน์ทะเล – ทิวทัศน์สิ่งก่อสร้าง
- ง. ทิวทัศน์บก – ทิวทัศน์ท้องนา – ทิวทัศน์สิ่งก่อสร้าง

15. การเขียนภาพแสดงเกี่ยวกับการเดินทางสู่อวกาศได้พบเห็นสิ่งแปลก ๆ และพิสดาร
เราเรียกภาพนี้ว่า

- ก. ภาพทิวทัศน์
- ข. ภาพจินตนาการ
- ค. ภาพมนุษย์ต่างดาว
- ง. ภาพการสร้างสรรค์

16. เมื่อเข้านี้ ด.ช.สมชาย ขึ้นรถประจำทาง เห็นรถหลายชนิดวิ่งขวักไขว่บนถนนมากมาย
เกิดความคิดประมวลภาพเหล่านั้นมาเขียนเป็นภาพ เรียกภาพประเภทนี้ว่า

- ก. ภาพไร้รูปแบบ
- ข. ภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- ค. การเขียนภาพเรื่องราว
- ง. ภาพเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์

17. การเขียนภาพที่มี 3 ระยะ คือ ระยะไกล ระยะกลาง และระยะใกล้ คือ

- ก. ภาพทิวทัศน์
- ข. ภาพจินตนาการ
- ค. ภาพสร้างสรรค์
- ง. ภาพสิ่งแวดล้อม

18. การเขียนภาพทิวทัศน์บก จะต้องประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้ คือ

- ก. ภูเขา ไร่ดิน หรือหาดทราย
- ข. บ้าน โบสถ์ วิหาร ภูเขา คน และสัตว์
- ค. ท้องนา ภูเขา น้ำตก ต้นไม้ คน และสัตว์
- ง. ภูเขา บ้าน ทะเล หาดทราย คน และสัตว์

19. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะการเขียนภาพเหมือนคน

- ก. แสดงภาพรูปร่างหน้าตาของคน
- ข. เป็นการเขียนภาพท่าทาง ลักษณะของคน
- ค. เขียนด้วยลักษณะก้านไม้ขีด ทำทางง่าย ๆ
- ง. แสดงด้วยภาพเส้น สี เป็นลีลาคล้าย ๆ คน

20. ข้อใดเป็นการฝึกวาดรูปที่แสดงภาพเหมือนจริงให้ได้คุณภาพที่ดี
- ก. ฝึกวาดรูปจากต้นแบบให้บ่อยครั้ง
 - ข. ฝึกลอกภาพและระบายสีจากงานของผู้อื่น
 - ค. หมั่นศึกษาจากหนังสือศิลปะและชมงานนิทรรศการศิลปะ
 - ง. ถูกหมดทุกข้อ

เฉลยแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 7

1. ง	11. ค
2. ค	12. ง
3. ข	13. ข
4. ข	14. ค
5. ค	15. ข
6. ง	16. ข
7. ก	17. ก
8. ข	18. ค
9. ค	19. ก
10. ข	20. ง

การทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ สาระทัศนศิลป์

ชั้น ม.1 ภาคเรียนที่ 1

ชื่อแผน สร้างสรรค์งานปั้น และสลัก เป็นเรื่องราว

เวลา 5 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 สามารถปฏิบัติการปั้นรูปตามประสบการณ์

1.1.1 บอกความหมายการปั้นตามประสบการณ์ได้

1.1.2 บอกขั้นตอนการปั้นสิ่งมีชีวิต สิ่งของหรือภาชนะต่างๆ ได้

1.1.3 ปั้นรูปตามประสบการณ์ได้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 การปั้นกับประสบการณ์

2.2 การปั้นสิ่งของและภาชนะต่างๆ

2.3 การปั้นสิ่งมีชีวิต

3. ขั้นตอนของกิจกรรม

3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

3.1.1 เตรียมผลงานการปั้นแบบต่างๆ ของนักเรียนรุ่นที่แล้วมาแสดงหน้าชั้นเรียน

3.1.2 สอบถามนักเรียนว่าวัสดุที่นำมาปั้นใช้วัสดุอะไรบ้าง

3.1.3 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงการใช่วัสดุมาปั้น

3.1.4 สุ่มถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยปั้นงานประเภทใด และใช้วัสดุอะไร

3.1.5 นักเรียนช่วยกันสรุปถึงวัสดุที่ใช้ในการปั้น

3.2 การดำเนินการสอน

3.2.1 นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ที่ 8 เรื่องการปั้นรูปตามประสบการณ์

3.2.2 แต่ละกลุ่มสรุปเนื้อหาตามความเข้าใจ และสรุปลงสมุดบันทึก

3.2.3 นักเรียนศึกษาจากใบงานที่ 8 เรื่อง การปั้นจากกระดาษหนังสือพิมพ์

3.2.4 เสนอการปฏิบัติงาน โดยทำโครงการเป็นกลุ่ม เน้นให้ใช้วัสดุเหลือใช้

3.2.5 แต่ละกลุ่มเตรียมวางแผนงานการปฏิบัติงาน

3.2.6 นักเรียนปฏิบัติงานในห้องเรียนตามเวลา และนำไปปฏิบัตินอกเวลาเรียน เพื่อให้ได้โครงการที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.2.7 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

3.2.8 ประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน

ปฏิบัติงานการปั้นตามประสบการณ์

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบความรู้ที่ 8 เรื่อง การปั้นรูปตามประสบการณ์
2. ใบงานที่ 8 เรื่อง การปั้นด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์
3. ตัวอย่างผลงานการปั้น

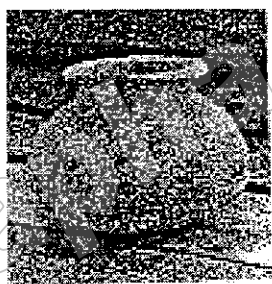
ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 8

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง สร้างสรรค์งานปั้น แกะสลัก เป็นเรื่องราว	ชั้น ม.1
----------------	--	----------

การปั้นมีวิวัฒนาการด้านรูปแบบเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์ทั้งด้านความงาม และประโยชน์ใช้สอย รูปแบบและเทคนิควิธีการปั้นรูปจึงเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเจริญรุ่งเรืองของมนุษย์ในบุคคลต่าง ๆ ได้อย่างดี

การปั้นกับประสบการณ์

งานปั้นเป็นประตอมกรรมแขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์รูปทรงในลักษณะสมมติ คือ มีความกว้าง ความยาว และความหนา หรือความสูง ลักษณะของงานปั้น มี 3 ประเภท คือ แบบนูนต่ำ แบบนูนสูง และแบบลอยตัว ซึ่งแต่ละประเภทก็มีความงามเฉพาะตัวเอง ผู้นำชิ้นงานไปใช้จึงควรคำนึงถึงความเหมาะสมตามรูปแบบของผลงานปั้น เพราะถ้านำไปใช้ในสถานที่ หรือเวลาที่ไม่เหมาะสม ความงามของงานปั้นนั้นอาจลดลง หรือปราศจากความงามได้ เช่น การที่ชาวต่างประเทศปั้นพระพุทธรูปไปประดับตกแต่งบ้านที่มีลักษณะการจัดแบบยุโรป เป็นต้น

ตัวอย่างงานปั้นกับประสบการณ์

มนุษย์สร้างสรรค์งานปั้น เพื่อสนองตอบต่อความรู้สึทางความงาม ความเชื่อ และประโยชน์ทางการใช้สอย เมื่อความต้องการมีมากขึ้น รูปแบบการปั้นจึงมีการแปรเปลี่ยนไป เช่น ต้องการให้งานปั้นดินเกิดความคงทน จึงนำงานนั้นไปเผา ระบายสี อบเคลือบน้ำยา หรือหล่อออกมาด้วยวัสดุที่คงทน เช่น ปูนซีเมนต์ หรือโลหะ แต่ถ้าต้องการงานปั้นนั้นจำนวนมาก ก็ใช้วิธีการทางกลหล่อจากแม่พิมพ์ชนิดต่าง ๆ และด้วยวัสดุต่าง ๆ กัน เป็นต้นว่า ปูนพลาสเตอร์ ขี้ผึ้ง ไฟเบอร์กลาส หรือโลหะ

ในบทนี้นักเรียนจะได้ฝึกการปั้นด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน กระจกผสมกาว หรือวัสดุการปั้นอื่น ๆ ที่มีอยู่สภาพท้องถิ่นของนักเรียน รูปทรงในการปั้น จะเน้นรูปทรงต่าง ๆ ตามที่นักเรียนเคยได้

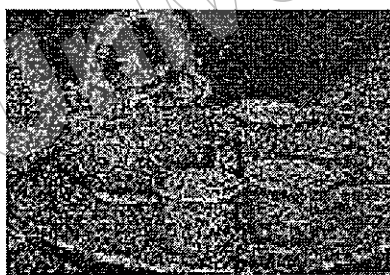
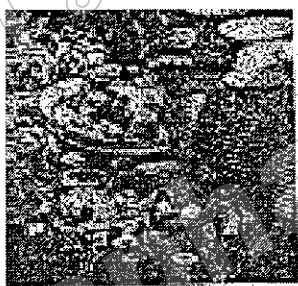
ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 8

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง สร้างสรรค์งานปั้น แกะสลัก เป็นเรื่องราว	ชั้น ม.1
----------------	--	----------

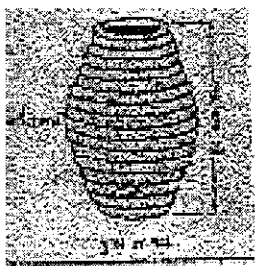
สัมผัสจากสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติรอบตัวและที่มนุษย์สร้างขึ้น

การปั้นสิ่งของและภาชนะต่าง ๆ

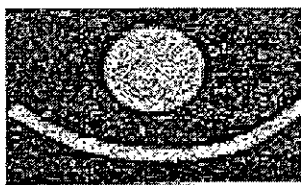
เป็นที่ทราบกันว่า เครื่องใช้ไม้สอยของมนุษย์ในอดีตมักจะเป็นผลมาจากการปั้นดิน เช่น เครื่องปั้นดินเผาประเภทถ้วย ชาม โถ และอื่น ๆ จะเห็นได้จากการขุดพบที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ปัจจุบันนอกจากจะปั้นเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยแล้ว ยังปั้นเพื่อสนองตอบความเชื่อ และความงาม ตามที่ตนเองพอใจเริ่มมีมากขึ้นอีกด้วย นักเรียนคงเคยเห็นเครื่องใช้ไม้สอยและผลงานด้านศิลปะ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปั้นเป็นจำนวนมากไม่น้อย โดยเห็นจากงานนิทรรศการ สถานที่ราชการ หรือห้างสรรพสินค้า ร้านค้า เป็นต้น

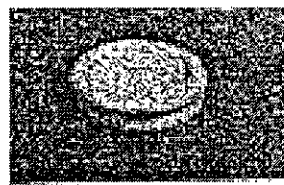
ตัวอย่างขั้นตอนการปั้นสิ่งของหรือภาชนะต่าง ๆ

1. ร่างแบบในกระดาษ

2. ปั้นก้นแจกันเป็นแผ่นกลม รัศมี 7 ซม. หนา 1 ซม. และ ปั้นเป็นเส้นกลม ๆ ยาว 30 ซม. หนา 1 ซม.

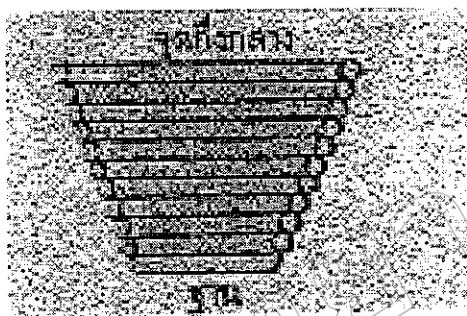
3. ขุดดินให้เป็นเส้นรอบวงวางบน ก้นแจกันที่เตรียมไว้ ต่อข้อเข้าหากัน และเชื่อมต่อด้านในของขุดดินให้ ติดกับก้นตลอดแนว กลิ้งด้านใน ให้เป็นเนื้อเดียวกัน

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 8

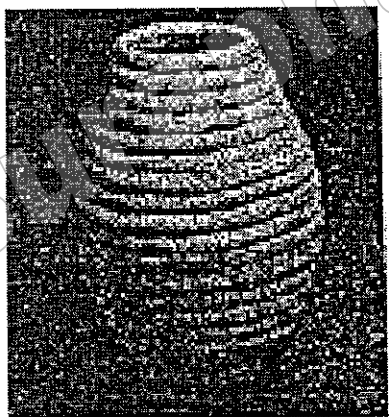
กลุ่มวิชาศิลปะ

เรื่อง สร้างสรรค์งานปั้น แกะสลัก เป็นเรื่องราว

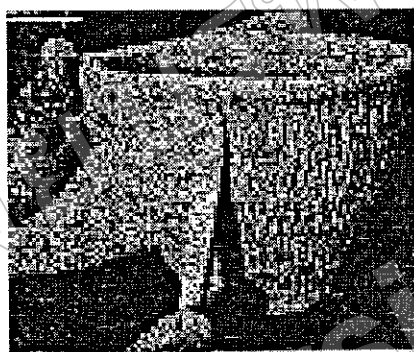
ชั้น ม.1

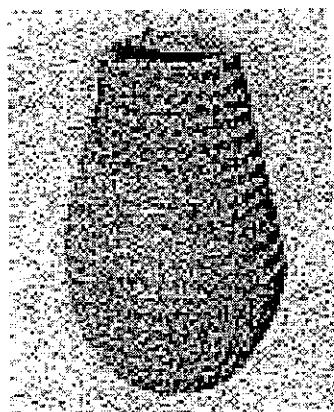
4. นำดินที่ปั้นเป็นเส้นกลม ๆ มาขดต่อ และเชื่อมด้านในให้ติดเป็นเนื้อเดียวกับดินขดแรก ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนได้ขนาดตามที่ต้องการ เส้นดินที่นำมาขดก็จะยาวขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงจุดกึ่งกลางซึ่งยาวที่สุด

6. ขดดินจากเส้นยาวไปยังเส้นสั้น ทำเหมือนกับข้อ 4 และใช้วิธีขด การเกลี่ยดิน และการตกแต่งดิน ทำนองเดียวกัน

5. เมื่อขดดินถึงจุดศูนย์กลางแล้ว ให้ตกแต่งผิวด้านนอกตามแบบ หรือ ลักษณะอื่นด้วยเครื่องมือแกะลาย หรือนิ้วมือโดยรอบ

จากนั้นก็จะได้แจกันที่ปั้นด้วยวิธีขด ซึ่งเทคนิควิธีการปั้นนี้ นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการปั้นภาชนะสิ่งของแบบอื่น ลักษณะอื่นได้

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 8

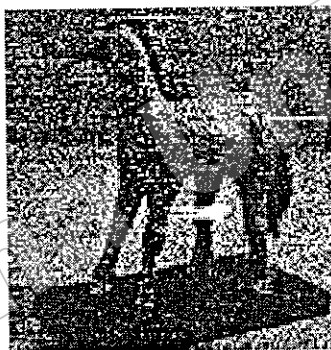
กลุ่มวิชาศิลปะ

เรื่อง สร้างสรรค์งานปั้น แกะสลัก เป็นเรื่องราว

ชั้น ม.1

การปั้นสิ่งมีชีวิต

สิ่งมีชีวิตในที่นี้ อาจเป็นคน หรือสัตว์ก็ได้ การปั้นสิ่งมีชีวิตให้เกิดความงาม นอกจากจะขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้ปั้น ความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการใช้วัสดุอุปกรณ์แล้ว จะต้องอาศัยการสังเกต และคำนึงถึงความเป็นลักษณะเฉพาะตัวของสิ่งที่มีชีวิตนั้น ๆ เช่น ในการปั้นรูปม้า ผู้ปั้นจะต้องรู้รายละเอียดเกี่ยวกับม้าแต่ละชนิด แต่ละเพศ ว่ามีรูปร่าง ลักษณะและนิสัยอย่างไร อาศัยอยู่บริเวณใด ม้าที่อยู่ในป่าจะมีรูปร่างลักษณะปราดเปรียวกว่าม้าที่คนเลี้ยง ถ้าผู้ปั้นเข้าใจธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตที่จะปั้น การถ่ายทอดรูปแบบตามแรงบันดาลใจก็จะเกิดความงดงามยิ่งขึ้น

ตัวอย่างงานปั้นสิ่งมีชีวิต

1. การขึ้นโครงร่าง โดยใช้ลวดเป็นแกน

2. เพิ่มเติมให้เป็นรูปร่าง

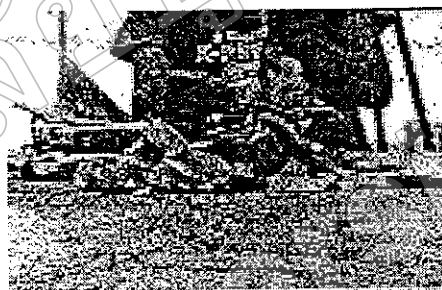
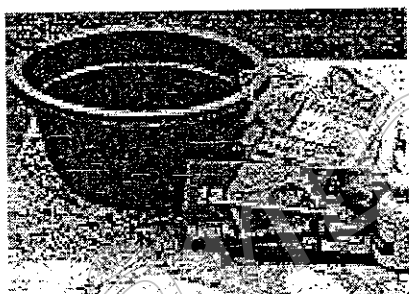

3. เพิ่มดินและตกแต่งให้เป็นรูปร่างที่สมบูรณ์

ใบงานที่ 8

เรื่อง การปั่นด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์

คำสั่ง. ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมอุปกรณ์ มีดังนี้

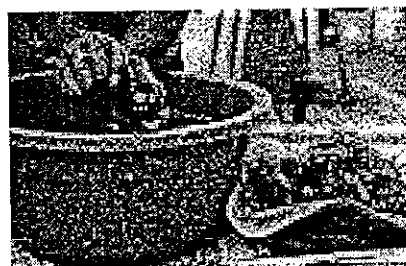
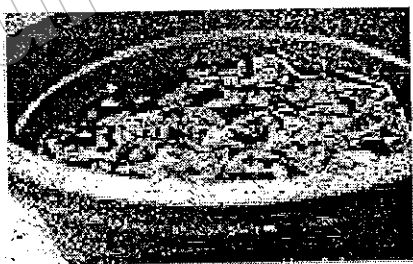
1.1 กระดาษหนังสือพิมพ์

1.2 กาวลาเท็กซ์

1.3 อ่างน้ำ

1.4 สีโปสเตอร์

2. ฉีกกระดาษเป็นชิ้นเล็ก ๆ

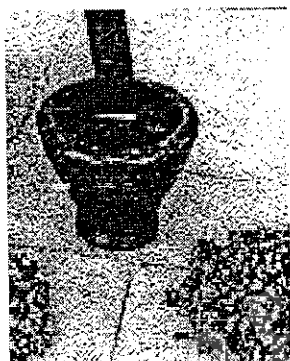

3. นำกระดาษแช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ 10 นาที

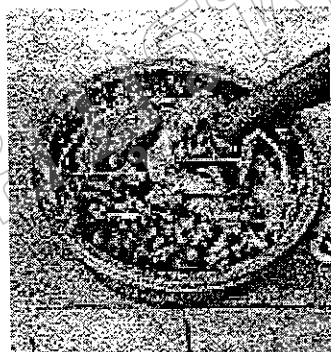
4. บีบกระดาษให้หมาดที่สุด

ใบงานที่ 8

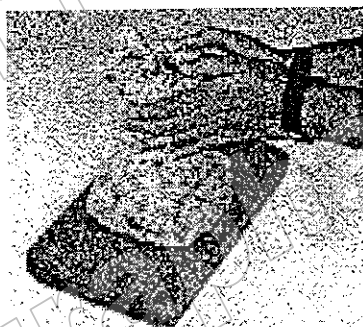
เรื่อง การปั้นด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์

5. ด้ากระดาษเพื่อให้เป็นเนื้อเดียวกัน

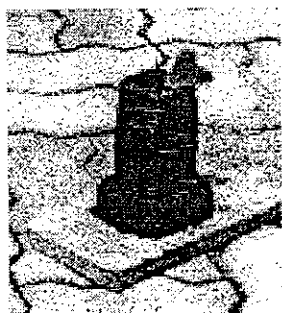
6. ค่อย ๆ ผสมกาวลงไป แล้วนวดให้เข้ากัน

7. ปั้นรูปตามต้องการ

8. ระบายสีตามความพอใจ

9. อาจจะใช้สีสเปรย์ฉีดเพื่อให้เงางาม แล้วนำไปตากให้แห้ง จะได้รูปปั้นที่งดงาม

แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

กลุ่ม.....ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
1. การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม					
2. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม					
3. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม					
4. ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด					
5. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

การทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม ศิลปะ สาระทัศนศิลป์

ชั้น ม.1 ภาคเรียนที่ 1

ชื่อแผน สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์ เป็นเรื่องราว

เวลา 5 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง / นำทาง

1.1 สามารถปฏิบัติการพิมพ์ภาพต่าง ๆ ได้

1.1.1 สามารถบอกชนิดของแม่พิมพ์ได้อย่างน้อย 3 ชนิด

1.1.2 สามารถปฏิบัติการพิมพ์ภาพได้อย่างน้อย 1-2 ภาพ

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ชนิดของแม่พิมพ์ต่าง ๆ

2.2 วิธีการปฏิบัติการพิมพ์

3. ขั้นตอนของกิจกรรม

3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

3.1.1 เตรียมผลงานการพิมพ์ภาพแบบต่าง ๆ ของนักเรียนรุ่นที่แล้วมาแสดงหน้าชั้นเรียน

3.1.2 สอบถามนักเรียนว่าวัสดุที่นำมาพิมพ์ภาพใช้วัสดุอะไรได้บ้าง

3.1.3 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงการใช่วัสดุมาพิมพ์ภาพ

3.1.4 สุ่มถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยพิมพ์ภาพอะไรบ้าง และใช้วัสดุอะไรในการพิมพ์ภาพ

3.1.5 นักเรียนช่วยกันสรุปถึงวัสดุที่ใช้ในการพิมพ์ภาพ

3.2 การดำเนินการสอน

3.2.1 นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ที่ 9 เรื่องการพิมพ์ภาพ

3.2.2 แต่ละกลุ่มสรุปเนื้อหาตามความเข้าใจ และสรุปลงสมุดบันทึก

3.2.3 นักเรียนศึกษาจากใบงานที่ 9 เรื่อง การพิมพ์ภาพ

3.2.4 เสนอการปฏิบัติงาน โดยทำโครงการเป็นกลุ่ม

3.2.5 แต่ละกลุ่มเตรียมวางแผนงานการปฏิบัติงาน

3.2.6 นักเรียนปฏิบัติงานในห้องเรียนตามเวลา และนำไปปฏิบัตินอกเวลาเรียน เพื่อให้ได้โครงการที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.2.7 สังเกตพฤติกรรมการเรียน

3.2.8 ประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.3 ขั้นสรุปการเรียนรู้การสอน ปฏิบัติงานการพิมพ์ภาพ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบความรู้ที่ 9 เรื่อง การพิมพ์ภาพ
2. ใบงานที่ 9 เรื่อง การพิมพ์ภาพ
3. ตัวอย่างผลงานภาพพิมพ์จากวัสดุต่างๆ

ในความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์เป็นเรื่องราว	ชั้น ม.1
ความหมายของการพิมพ์ภาพ การพิมพ์ คือ การคิดสร้างแบบลงบนวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ ด้วยการสร้างแม่พิมพ์ แล้วนำหมึกหรือสีทาลงบนแม่พิมพ์ แล้วกดประทับลงบนวัตถุหรือสิ่งของที่ต้องการพิมพ์ตามความต้องการ ภาพที่พิมพ์เสร็จแล้ว จะปรากฏออกมาเป็นภาพที่กลับกัน คือ จากซ้ายเป็นขวา หรือจากขวาเป็นซ้าย แต่การพิมพ์ภาพด้วยวิธีการบางชนิดก็ไม่กลับกัน เช่น ภาพพิมพ์ประเภท Screen printing ในการพิมพ์นั้น รายละเอียดจะเหมือนแม่พิมพ์ อาจพิมพ์เป็นสีเดียวหรือหลายสีก็ได้ตามต้องการ สิ่งสำคัญต้องขึ้นอยู่กับการสร้างแม่พิมพ์ก่อน การพิมพ์ภาพตามความเข้าใจ โดยทั่วไปคงจะรู้จักกันในลักษณะของการพิมพ์ภาพออกมาจำนวนมาก ๆ ด้วยเครื่องจักรกล ซึ่งได้แก่ ภาพพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ หรือการพิมพ์ภาพลงบนผ้า “ภาพพิมพ์” ในความหมายของทางศิลปะ จะหมายถึงภาพต้นฉบับที่เกิดจากการสร้างสรรค์ แม่พิมพ์ที่อาศัยพื้นฐานของการวาดเขียนเป็นหลักสำคัญ แล้วนำเทคนิคต่าง ๆ มาช่วย ซึ่งมีอยู่หลายชนิด เช่น สร้างสรรค์ภาพพิมพ์เทคนิคกัดกรด ภาพพิมพ์เทคนิคแกะไม้ เป็นต้น ภาพพิมพ์ดังกล่าวนี้ นิยมเรียกว่า “ศิลปะการพิมพ์” หรือ “ภาพพิมพ์จิตรศิลป์” สำหรับนักเรียน ซึ่งได้ศึกษาการวาดเขียนมาบ้างแล้ว จึงสามารถนำมาใช้สร้างสรรค์ภาพพิมพ์ด้วยกรรมวิธีง่าย ๆ จากวัสดุที่หาได้ไม่ยากนัก ซึ่งจะได้ศึกษาทดลองกันต่อไป ชนิดของแม่พิมพ์ แม่พิมพ์หุ่น ภาพพิมพ์ที่เกิดจากแม่พิมพ์หุ่น เกิดจากแม่พิมพ์ที่มีความสูงต่ำไม่เท่ากัน เมื่อนำไปพิมพ์จะปรากฏสีลงบนภาพตามลักษณะของแม่พิมพ์ เช่น ส่วนใดนูนมาก สีที่พิมพ์ก็จะติดบนแผ่นภาพในลักษณะที่นูนออกมานั่นเอง แม่พิมพ์หุ่น สำหรับนักเรียนสามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานภาพพิมพ์ได้ 2 ลักษณะ คือ 1. แม่พิมพ์จากผิววัสดุธรรมชาติ ได้แก่ พื้นผิวของวัสดุที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติโดยทั่วไป เพียงแต่นักเรียนรู้จักนำพื้นผิวเหล่านั้นมาสร้างสรรค์ด้วยการพิมพ์เป็นสีต้นและรูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดความงามได้เป็นอย่างดี วัสดุจากธรรมชาตินั้น ได้แก่ ใบไม้ ผิวผลไม้ เปลือกหอย เปลือกไม้ เป็นต้น		

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มวิชาศิลปะ

เรื่อง สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์เป็นเรื่องราว

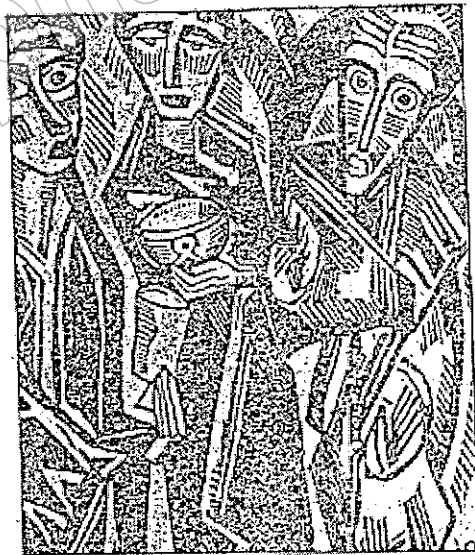
ชั้น ม.1

2. แม่พิมพ์ที่สร้างขึ้น ได้แก่ แม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นจากการแกะภาพบนพื้นผิวของวัสดุต่าง ๆ เช่น โลหะ ไม้ กระดาษ เลื่อนน้ำมัน และวัสดุอื่น ๆ ที่สามารถแกะเป็นภาพต่าง ๆ ได้อีกหลายชนิด

แม่พิมพ์ร่องลึก ได้แก่ การพิมพ์ที่ได้จากแม่พิมพ์ที่มีผิวสูงต่ำไม่เท่ากัน เช่นเดียวกับแม่พิมพ์นูน แต่มีกรรมวิธีหรือภาพที่จะเกิดนั้น มีลักษณะตรงกันข้ามกัน คือ การพิมพ์ใช้สีอัดลงไป เมื่อพิมพ์ภาพก็จะได้ภาพตามลักษณะของร่องลึกตามแบบของแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นนั้น

แม่พิมพ์พื้นราบ ได้แก่ การพิมพ์จากแม่พิมพ์วัสดุชนิดพื้นราบ ด้วยการใช้เทคนิคการหยดสี การแต้มสี ทาสี ฯลฯ ลงบนพื้นที่เป็นแม่พิมพ์ เช่น กระดาษ กระดาษ หินอ่อน กระดาษ ไม้ ฯลฯ แล้วนำวัสดุที่ต้องการพิมพ์วางทับลงบนแม่พิมพ์ดังกล่าว หรืออาจใช้วิธีพับกระดาษก็จะได้ภาพพิมพ์ที่แตกต่างกันไปอีกหลายลักษณะ

แม่พิมพ์ลวด ได้แก่ การพิมพ์จากแม่พิมพ์วัสดุชนิดพื้นราบเช่นเดียวกัน แต่นำวัสดุเหล่านั้น เช่น กระดาษหรือแผ่นไม้ มาแกะหรือฉลุออกเป็นภาพต่าง ๆ แล้วนำไปวางบนวัสดุที่ต้องการพิมพ์ โดยการฝนสี การกลิ้งสี หรือการพ่นสี ให้ผ่านทะลุช่องที่แกะออกไปติดบนผิววัสดุที่ต้องการพิมพ์ข้างล่าง

การพิมพ์ภาพด้วยแม่พิมพ์ไม้แกะ ของ ร้อยตลuff

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มวิชาศิลปะ

เรื่อง สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์เป็นเรื่องราว

ชั้น ม.1

การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์ไม้แกะ ของ แมก วีเบอร์

การฝึกปฏิบัติการพิมพ์ภาพ

1. การพิมพ์ภาพจากส่วนต่าง ๆ ของพืช

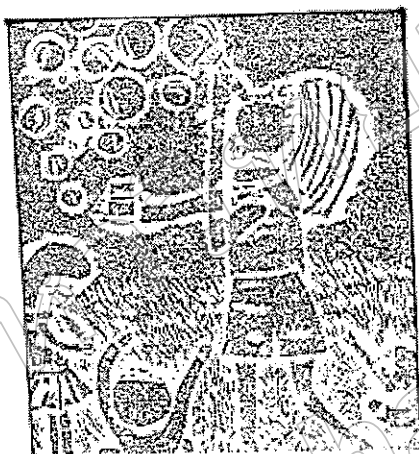
ส่วนต่าง ๆ ของพืชเป็นวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถหาได้ง่าย นำมาเป็นแม่พิมพ์ภาพได้ดี แต่นักเรียนจะต้องรู้จักเลือกว่าส่วนใด ควรนำมาพิมพ์ในลักษณะใด จึงจะได้ภาพที่สวยงาม นักเรียนคงจะเคยพิมพ์กันบ้างแล้วในชั้นประถมศึกษา ดังนั้น ในระดับมัธยมศึกษานี้ จึงควรพิมพ์เทคนิคการพิมพ์ และคัดเลือกบางส่วนของพืชเฉพาะที่มีความงดงาม ที่แปลกใหม่ และกว้างไกลไปจากเดิมอีก เช่น

1.1 ใบไม้ ใบไม้จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป คือ ใบเล็ก ใบใหญ่ ใบสั้น ใบยาว ฯลฯ แต่ละใบมีพื้นผิว มีลวดลาย ที่สวยงามไปคนละลักษณะ ในการพิมพ์ด้วยใบไม้ จึงควรจัดให้เป็นกลุ่ม เป็นพวก หรือให้มีความเป็นระเบียบ นักเรียนจะใช้สีในการพิมพ์เพียงสีเดียวหรือหลายสีก็ได้ แต่ไม่ควรให้มากกว่า 3 สี โดยใช้วิธีทาสี หรือด้วยการคลึงหมึกพิมพ์ลงบนใบไม้ แล้วกดลงบนกระดาษในลักษณะต่าง ๆ ตามต้องการ

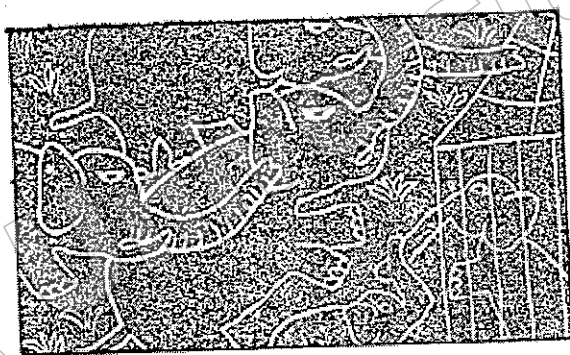
ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์เป็นเรื่องราว	ชั้น ม.1
----------------	---	----------

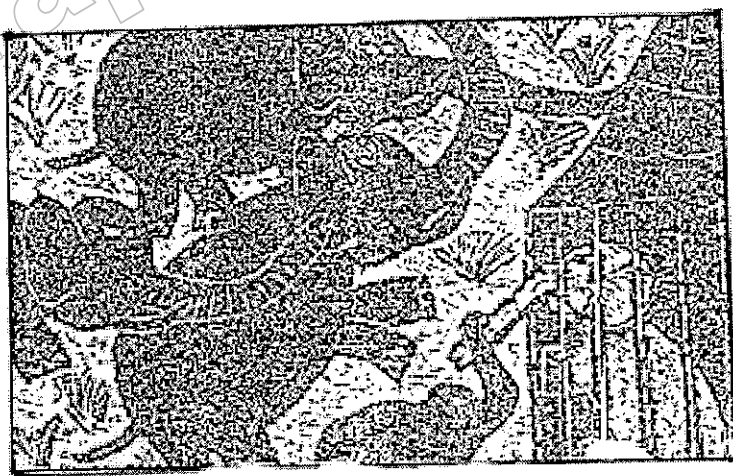
1.2 เปลือกของต้นไม้ เปลือกของต้นไม้แต่ละชนิดจะมีพื้นผิวภายนอกที่แตกต่างกันออกไป นักเรียนจึงควรเลือกเปลือกไม้ที่มีผิวลวดลายขรุขระที่ละเอียด ไม่ใหญ่โตมากเกินไป การพิมพ์ที่ใช้วิธีการเดียวกับการพิมพ์ด้วยใบไม้ คือ ใช้ทาสีหรือคัลเลอร์หมึกลงบนเปลือกไม้ แล้วนำมากดทับลงบนกระดาษ ก็จะได้ภาพพิมพ์จากเปลือกไม้

ภาพพิมพ์ที่ปรากฏบนกระดาษ

ภาพพิมพ์ที่แกะเป็นเส้นขนาดเดียวกัน

ภาพพิมพ์ที่แกะเป็นเส้น แล้วแกะพื้นบางส่วนออก

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์เป็นเรื่องราว	ชั้น ม.1
1.3 ร่องรอยของเนื้อไม้ ต้นไม้เมื่อนำมาตัด หรือเลื่อยเป็นแผ่น ๆ แล้วจะเกิดร่องรอยของเนื้อไม้ หรือเส้นไม้ที่ไม่เหมือนกัน เนื้อไม้บางชนิดจะเกิดลวดลายหรือภาพต่าง ๆ อยู่แล้วตามธรรมชาติ จึงสามารถนำมาเป็นแม่พิมพ์ด้วยการทาสีหรือคัลเลอร์หมึกพิมพ์ลงบนชิ้นไม้ แล้วกดหรือประทับลงบนแผ่นกระดาษก็จะได้ภาพพิมพ์อีกลักษณะหนึ่ง 2. การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์กระดาษ กระดาษเป็นวัสดุที่หาง่าย กระดาษที่นำมาใช้เป็นแม่พิมพ์ ควรเป็นกระดาษแข็งที่มีความหนาพอประมาณ เพื่อนำมาใช้ชุบ ชีด ตัด เพื่อทำให้เกิดร่องรอย หรือนำมาเจาะลึกลงให้เกิดเป็นแม่พิมพ์ได้ ซึ่งนักเรียนอาจเลือกปฏิบัติได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้ 2.1 การชุบ ชีด และตัดกระดาษ ใช้กระดาษแข็งที่มีความหนาพอประมาณทั้งแผ่น นำมาร่างภาพลงบนแผ่นกระดาษตามต้องการ แล้วใช้วัสดุที่มีปลายแหลมที่แข็งพอจะทำกระดาษให้เป็นรอยได้ เลือกใช้ชนิดที่มีปลายคม แหลม ปลายทู่ ขนาดเล็กใหญ่แตกต่างกันตามต้องการ โดยทั่วไปแล้ว จะใช้ปลายปากกาถูกลิ้นที่ใช้หมดแล้ว หรือปลายเหล็กแหลม ปลายตะปู นำมาชุบ ชีดให้เกิดเป็นภาพลายเส้นลึกลงในกระดาษแข็งซึ่งเป็นแม่พิมพ์ หรืออาจใช้ปลายมีดคมขีดลายเส้นลึกลงในกระดาษแข็ง ซึ่งเป็นแผ่นแม่พิมพ์ หรืออาจใช้ปลายมีดคมตัดกระดาษให้เป็นรอย แล้วนำเอาเนื้อกระดาษบางส่วนออก ให้พื้นผิวของกระดาษแข็งมีความสูงต่ำกันตามต้องการ จากนั้นใช้ลูกกลิ้งคัลเลอร์หมึกลงบนแผ่นกระดาษที่เป็นแม่พิมพ์นั้น แล้วนำกระดาษที่จะพิมพ์ภาพวางทับลงกดหรือรีดพอประมาณ ก็จะได้ภาพพิมพ์ตามต้องการ การใช้แม่พิมพ์กระดาษนี้ ไม่ควรใช้สีน้ำ สีโปสเตอร์ เพราะจะทำให้กระดาษที่เป็นแม่พิมพ์ชื้นและขยายตัว จะได้ภาพที่ไม่ดี และแม่พิมพ์ก็จะเสียหายได้ง่ายกว่าการใช้หมึกพิมพ์ 2.2 การตัดหรือฉลุกระดาษเป็นภาพ ใช้กระดาษแข็งที่มีความหนาพอประมาณ นำมาร่างภาพลงบนแผ่นกระดาษตามต้องการ แล้วตัดหรือฉลุด้วยมีดปลายแหลม หรือด้วยกรรไกรตามภาพที่ร่างไว้		

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์เป็นเรื่องราว	ชั้น ม.1
	การตัดกระดาษหรือฉลุกระดาษนี้ มีวิธีการพิมพ์ 2 วิธี คือ ก. การพิมพ์ด้วยการกดหรืออัดลงบนแผ่นแม่พิมพ์ ก็นำเอาชิ้นส่วนกระดาษที่ตัดหรือฉลุไว้แล้วผนึกด้วยกาวลงบนแผ่นแข็ง ได้แก่ แผ่นกระดาษแข็ง กระดาษอัด ไม้อัด หรือแผ่นแข็งอย่างอื่นก็ได้ เมื่อผนึกภาพครบตามต้องการแล้ว คลึงหมึกลงบนแผ่นแม่พิมพ์นั้น แล้วนำกระดาษที่จะพิมพ์ภาพวางทับลง ใช้วัสดุแข็ง เช่น หลังช้อนหรือกดให้แผ่นกระดาษแนบแน่นกับแม่พิมพ์ แล้วยกแผ่นกระดาษออก ก็จะได้ภาพพิมพ์ตามต้องการ ข. การพิมพ์ด้วยการนำรอยตัดหรือรอยฉลุวางทาบบนแผ่นที่ต้องการพิมพ์ แล้วพ่นด้วยสีหรือกระแทกด้วยปลายพู่กัน จะได้ภาพที่สวยงามและแปลกตาไปอีกลักษณะหนึ่ง เรียกการพิมพ์วิธีนี้ว่า Stencilling การพ่นสีปัจจุบันด้วยแม่พิมพ์กระดาษนี้ นักเรียนสามารถนำเอาเทคนิควิธีการของแต่ละชนิดมาผสมกัน เพื่อสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ให้แปลกใหม่ได้ตามความต้องการ คือนำเอาการขูด ขีดบนแผ่นกระดาษแม่พิมพ์ และการตัด ฉลุ มารวมกัน แต่ควรใช้หมึกพิมพ์ หรือสีสเปรย์ที่ผสมเล็กน้อยเท่านั้น ไม่ควรใช้สีที่ผสมน้ำ การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์กระดาษ	

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์เป็นเรื่องราว	ชั้น ม.1
3. การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์ไม้แกะ การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์ไม้แกะ เป็นการสร้างแม่พิมพ์โดยใช้ไม้แกะ นิยมใช้ไม้เนื้ออ่อน เพราะสามารถแกะได้สะดวกและรวดเร็ว ภาพที่ได้จะมีความซับซ้อนมากกว่าแม่พิมพ์กระดาษ การพิมพ์ไม้แกะนี้ เรียกว่า Woodcut แม่พิมพ์ชนิดนี้ภาพจะกลับซ้ายเป็นขวา และขวาเป็นซ้าย จึงควรออกแบบและร่างภาพลงบนผิวไม้ให้ถูกต้องตามความต้องการ แล้วจึงดำเนินการแกะไม้ โดยใช้สว่านที่มีขนาด และมีลักษณะของหน้าสว่านแตกต่างกันตามต้องการ การแกะแม่พิมพ์ต้องระวังไม่ให้เกิดอันตราย เมื่อนักเรียนฝึกหัดแกะ มือที่จับแผ่นไม้จะต้องอยู่ห่างไกล หรืออยู่คนละทิศทางของอีกมือหนึ่ง ซึ่งจะจับสว่านไปถูกได้ เพราะสว่านที่นำมาแกะไม้นั้น จะมีความคม เพื่อให้ได้ภาพพิมพ์คมชัด เส้นแน่นอน มันคงนั่นเอง เครื่องมือที่ใช้แกะไม้แม่พิมพ์ มีลักษณะเป็นสว่านเหล็ก ปลายแหลมคม มีด้ามเป็นไม้ หน้าสว่านมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ 1) สว่านหน้าตรง ใช้แกะพื้นที่มีความลึกลงไป 2) สว่านหน้าเฉียง ใช้กรีดเส้นและแกะพื้นให้เรียบมากขึ้น 3) สว่านหน้าฉาก ใช้แกะเส้นใหญ่ เส้นเล็ก ตื้น และลึก ได้ตามต้องการ 4) สว่านเล็บมือเล็ก ใช้แกะเป็นร่องขนาดเล็ก 5) สว่านเล็บมือใหญ่ ใช้แกะเป็นร่องขนาดใหญ่ เมื่อใช้สว่านแกะภาพบนแผ่นไม้ได้ตามต้องการแล้ว ดำเนินการใช้หมึกพิมพ์ด้วยลูกกลิ้งบนแผ่นเรียบ อาจเป็นกระดาษก็ได้ แล้วจึงใช้ลูกกลิ้งดังกล่าวมาคลึงกดลงในแผ่นไม้แม่พิมพ์ให้ทั่วถึง ใช้แผ่นกระดาษที่จะพิมพ์ภาพวางทาบลงบนแผ่นแม่พิมพ์ แล้วกดประทับ ถูกด้วยลูกประคบผ้า หรือหลังช้อน ถูบนกระดาษ จะทำให้ภาพที่พิมพ์ชัดเจนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ถ้านักเรียนต้องการผลงานการพิมพ์ที่ดีแล้ว ก็ควรฝึกฝนปฏิบัติอยู่เสมอ จึงจะเกิดแนวความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนเทคนิควิธีการที่ดีต่อไปอีกมากมาย		

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มวิชาศิลปะ	เรื่อง สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์เป็นเรื่องราว	ชั้น ม.1
การแกะไม้ เพื่อทำแม่พิมพ์ การแกะแม่พิมพ์ด้วยขบแบนไม้		

ใบงานที่ 9

ชื่องาน การพิมพ์ภาพจากส่วนต่างๆ ของพืช

วิชา ทศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ.....	เลขที่.....	เต็ม
		ได้

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

ใบงานที่ 9

ชื่องาน การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์กระดาษ

วิชา	ทัศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ.....	เลขที่.....	เต็ม	ได้

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ประเมิน.

ใบงานที่ 9

ชื่องาน การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์ไม้แกะ

วิชา	ทัศนศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	คะแนน
ชื่อ.....	เลขที่.....	เต็ม	ได้

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

กลุ่ม.....ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
1. การวางแผนงานของสมาชิกภายในกลุ่ม					
2. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่ม					
3. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม					
4. ความถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด					
5. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.

แบบประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล

หน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง.....

ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการประเมิน					รวม	คะแนนจริง	หมายเหตุ
		ความตั้งใจ	ความคิดสร้างสรรค์	ทำงานตามขั้นตอน	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลของงาน			
		5	5	5	5	5	25	5	

หมายเหตุ คะแนนจริง = $\frac{\text{คะแนนรวมที่ได้}}{5}$

- เกณฑ์การให้คะแนน
- 5 = ดีมาก
 - 4 = ดี
 - 3 = ปานกลาง
 - 2 = พอใช้
 - 1 = ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน.